

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิกอล

ปริญญานิพนธ์
ของ
ริณรพี เจริญทรัพย์านนท์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
เมษายน 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิกอล

บทคัดย่อ
ของ
รศ.ดร.พี. เจริญทรัพย์านนท์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
เมษายน 2545

๔๖ ๒๕๔๕

S ๕๕๕

รินรพี เจริญทรัพย์านนท์. (2545). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเองกับความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคอล. กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ อังคณา สายยศ. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ พันธุ์พานิช .

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคอล และศึกษาว่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการตัวใดบ้างที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ และกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยนาท ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 381 คน ซึ่งเลือกมาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น มีขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นและห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว การประสบความสำเร็จด้านการเรียน ความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำ ได้ผลการวิจัยดังนี้

1.สหสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว การประสบความสำเร็จด้านการเรียน กับชุดตัวแปรตามด้านความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ได้ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอลสองชุด มีค่าเท่ากับ .738 และ .427 ตามลำดับ ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งสองค่า

2.น้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำทั้งสองชุด พบว่า ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่งผลซึ่งกันและกันกับชุดตัวแปรตามด้านความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำในชุดแรก ในชุดที่สองน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลของปัจจัยด้านความรับผิดชอบส่งผลซึ่งกันและกันกับความเชื่อมั่นในตนเอง ในแบบที่หนึ่ง และในแบบที่สองน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลของปัจจัยด้านบุคลิกภาพการแสดงตัว การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และการประสบความสำเร็จด้านการเรียน ส่งผลซึ่งกันและกันกับความเป็นผู้นำของนักเรียน

A STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SOME FACTORS WITH
SELF-CONFIDENCE AND LEADERSHIP OF MATTAYOM SUKSA III STUDENTS
APPROACH BY CANONICAL CORRELATION

AN ABSTRACT
BY
RINRAPEE CHAROENSAPYANON

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Research and Statistics
at Srinakharinwirot University
April 2002

Rinrapee Charoensapyanon . (2002). *A Study of The Relationship between some factors with Self – Confidence and Leadership of Mattayom Suksa III Students Approach by Canonical Correlation*. Master Thesis, M.Ed. (Educational Research and Statistics). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University, Advisor Committee : Assoc. Prof. Aungkana Saiyos, Assist. Prof. Raweewan Panpanich.

The purposes of this research were to study the relationship between some factors with self – confidence and leadership , and to study the canonical weights of some factors that relative contribute to self – confidence and leadership. The sample consisted of 381 students from Mattayom Suksa III in the academic year 2001 of Chainat province, and selected by the stratified random sampling. The instruments for this study were questionnaire asking about the three – types of child rearing practice : autocratic , leisses – faire , democratic , responsibility , extroversion , academic achievement , self – confidence and leadership .

The result were as follow :

1.The canonical correlation between three – types of child rearing practice : autocratic , leisses – faire , democratic , responsibility , extroversion , academic achievement with self – confidence and leadership had 2 functions were equal to .738 , .427 respectively , both of canonical functions were statistically significant at .01 level.

2.The canonical weights for democratic child rearing practice , extroversion , responsibility relative contribute to self – confidence and leadership in the first canonical function, and the second canonical function had two types canonical weight , the first type had responsibility relative contribute to self – confidence , and the second type had extroversion , leisses – faire child rearing practice and academic achievement relative contribute to leadership.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคอล

ของ
นางสาวรินรพี เจริญทรัพย์านนท์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร หะวานนท์)
วันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. 2545

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ อังคณา สายยศ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ พันธุ์พานิช)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร. ละเอียด รัชฆ์เฝ้า)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ขวลิต รวยอาจิณ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ เพราะได้รับความกรุณาเอาใจใส่ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องและให้คำแนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช และขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ละเอียต รักษ์เฝ้า และ อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ ที่ให้คำแนะนำ ทำให้ปริญญานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ล้วน สายยศ รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน ศาสตรภัทร อาจารย์ ดร.ละเอียต รักษ์เฝ้า อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ และอาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดชัยนาท ที่ให้ความอนุเคราะห์จัดนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ในการดำเนินการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้รับกำลังใจและได้รับการช่วยเหลือจากคุณอนิรุทธิ์ ล่ามพระยา ศึกษาธิการอำเภอเมืองชัยนาท คุณสัญญา พวงมาลี ศึกษาธิการอำเภอมโนรมย์ คุณณภาพร หงษา นักวิชาการศึกษา คุณรัชนีวรรณ สุมาลี เจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี คุณลัดดา พันธุ์จิธรรม เจ้าหน้าที่งานการเงินและบัญชี และคุณศิลปชัย มีฤทธิ์ นักวิชาการศึกษาที่มีส่วนช่วยสนับสนุนในการทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบอุทิศแด่คุณแม่แจ่มลัม ทรัพย์บุญรอด และกราบขอบพระคุณคุณพ่อเกรียงศักดิ์ - คุณแม่กิริติ ที่อุทิศกำลังใจ และกำลังใจทรัพย์ ด้วยความหวังใ้ให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

ธินรพี เจริญทรัพย์านนท์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
	ความสำคัญของการวิจัย	3
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	4
	ตัวแปรที่ศึกษา	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	4
	สมมติฐานของการวิจัย	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
	ความเชื่อมั่นในตนเอง	7
	ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง	7
	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเอง	9
	ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง	10
	การวัดความเชื่อมั่นในตนเอง	13
	ความเป็นผู้นำ	16
	ความหมายของผู้นำและความเป็นผู้นำ	16
	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเป็นผู้นำ	19
	ลักษณะของบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ	21
	การวัดความเป็นผู้นำ	25
	ปัจจัยที่ใช้ในการวิจัย	27
	การอบรมเลี้ยงดู	27
	ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู	27
	ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู	28
	การวัดการอบรมเลี้ยงดู	34
	การประสบความสำเร็จด้านการเรียน	35
	ความหมายของการประสบความสำเร็จด้านการเรียน	35
	ลักษณะของบุคคลที่ประสบความสำเร็จด้านการเรียน	36
	การวัดการประสบความสำเร็จด้านการเรียน	37
	บุคลิกภาพการแสดงตัว	38
	ความหมายของบุคลิกภาพการแสดงตัว	38
	ลักษณะของบุคคลที่มีบุคลิกภาพการแสดงตัว	40
	การวัดบุคลิกภาพการแสดงตัว	41

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	ความรับผิดชอบ	43
	ความหมายของความรับผิดชอบ	43
	ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ	47
	การวัดความรับผิดชอบ	49
	การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล	53
	ข้อดีของการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล	53
	แบบจำลองพื้นฐานของการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล	53
	คำศัพท์ที่ควรรู้จักเกี่ยวกับการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล	54
	การคำนวณสหสัมพันธ์คาโนนิคอล	55
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง	58
	งานวิจัยต่างประเทศ	58
	งานวิจัยในประเทศ	59
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้นำ	60
	งานวิจัยต่างประเทศ	60
	งานวิจัยในประเทศ	61
3	วิธีดำเนินการวิจัย	64
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	64
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	65
	วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	66
	วิธีดำเนินการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
	ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	70
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	72
	การวิเคราะห์ข้อมูล	72
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	73
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	77
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	83
ความมุ่งหมายของการวิจัย	83
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	83
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	83
การเก็บรวบรวมข้อมูล	83
การวิเคราะห์ข้อมูล	84
สรุปผลการวิจัย	84
อภิปรายผล	85
ข้อเสนอแนะ	86
 บรรณานุกรม	 87
 ภาคผนวก	 100
 ประวัติย่อผู้วิจัย	 138

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1 จำนวนห้องเรียน และนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของโรงเรียน	65
2 ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดู แบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว การประสบความสำเร็จด้านการเรียน ความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	78
3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบธรรมดาระหว่างปัจจัยแต่ละด้าน กับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	79
4 สหสัมพันธ์คานอนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระกับชุดตัวแปรตาม ด้านความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	80
5 คำนำนัยความสำคัญคานอนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระ กับชุดตัวแปรตาม ด้านความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	81
6 สรุปคำนำนัยความสำคัญคานอนิคอลระหว่างตัวแปรอิสระ กับชุดตัวแปรตาม ด้านความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยจำแนกตามแต่ละชุด (Function)	82
7 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเอง	102
8 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความเป็นผู้นำ	103
9 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความรับผิดชอบ	104
10 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเอง	106
11 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามความเป็นผู้นำ	107
12 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามความรับผิดชอบ	108
13 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	109
14 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	110
15 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	111

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 ความเกี่ยวโยงระหว่างกลุ่มตัวแปร, ตัวแปรคาโนนิคอลและค่าสหสัมพันธ์
คาโนนิคอล 54
- 2 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามด้านความเชื่อมั่นในตนเอง
แบบสอบถามด้านความเป็นผู้นำและแบบสอบถามด้านความรับผิดชอบ 66

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสถานการณ์ปัจจุบันของสังคมไทย การเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลให้เกิดวิกฤตการณ์หลายรูปแบบขึ้นในสังคม ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม สภาพการณ์ดังกล่าวส่งผลให้เกิดกระแสเรียกร้องการปฏิรูปการศึกษาขึ้น เพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองของประเทศอย่างแท้จริง เป้าหมายของการจัดการศึกษาจะต้องมุ่งสร้างสรรค์สังคมให้มีลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม และมุ่งสร้าง "คน" หรือ "ผู้เรียน" ให้เป็นผลผลิตโดยตรง มีคุณลักษณะ มีศักยภาพและความสามารถที่จะพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่ความสำเร็จได้ (วัฒนาพร รัษฎาทกข. 2542 : 4) การศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคน ให้มีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 1) การศึกษาจะต้องเสริมสร้างให้บุคคลมีสุขภาพดี ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ให้มีศีลธรรม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และใช้ความสามารถให้เกิดผลดีต่อสังคม (คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา. 2518 : 5)

ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นคุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญในการกำหนดลักษณะนิสัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 134) ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นสามัญสำนึกที่จะผิณักปลั่งใจให้เข้มแข็ง บุคคลใดที่แสดงความเชื่อมั่นในตนเองออกมาในรูปสมรรถภาพแห่งการปฏิบัติงาน ย่อมชักจูงให้บุคคลอื่นมีความเชื่อมั่นในตนเองได้ และจะเป็นพลังในการต่อสู้กับปัญหาต่างๆได้ด้วยความมั่นใจ พฤติกรรมเด่นๆที่แสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเอง คือ ความมั่นใจในการกระทำของตน และมั่นใจว่าจะพบความสำเร็จในสิ่งที่กระทำ ไม่หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เป็นปัญหา มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจ และกล้าเผชิญความจริง มีความรับผิดชอบสูง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่เชื่อผู้อื่นโดยไร้เหตุผล และสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้ง่าย (ทองคุณ หงส์พันธุ์. 2535 : 49) การมีความเชื่อมั่นในตนเองจะทำให้เด็กกล้าที่จะติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นก่อน กล้าแสดงความคิดเห็น และกล้าที่จะกระทำหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยตนเอง การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นจะช่วยให้เด็กมีเพื่อนเพิ่มขึ้น การกล้าแสดงความคิดเห็นจะช่วยให้เด็กรู้จักฝึกที่จะคิดและสามารถทดสอบความคิดของตนว่าถูกต้องหรือไม่ จากการสังเกตปฏิกิริยาจากคนอื่นหรือจากการฟังความคิดเห็นของคนอื่นที่มีต่อความคิดเห็นของตน ทำให้เด็กมีความคิดกว้างขวางขึ้น การกล้าตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง จะทำให้เด็กไม่ต้องคอยแต่พึ่งพาความคิดของคนอื่นหรือไม่ต้องคอยแต่ถามคนอื่นอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นเด็กที่กล้าตัดสินใจด้วยตนเอง ขณะเดียวกันถือเอาผลของการตัดสินใจในครั้งแรกมาเป็นบทเรียนในการตัดสินใจครั้งต่อไป ย่อมมีการตัดสินใจที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวมมากขึ้นจนอาจได้รับเลือกเป็นผู้นำของสังคม(ประดินันท์ อุปรนัย. 2537 : 243) ความเชื่อมั่นในตนเองจึงเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้น เพราะจะทำให้บุคคลผู้นั้นเป็นตัวของตัวเอง บุคคลที่จะเชื่อมั่นในตนเองได้จึงต้องคิดคำนึงอยู่เสมอว่า ในสภาพปัจจุบันจะพูดหรือจะทำอะไร คำพูดหรือการกระทำนั้นจะมีผลอะไรติดตามมาบ้าง มีประโยชน์ต่อตัวเองหรือสังคมหรือไม่

(วารุณี ชนวนาริษ. 2524 : 50 – 52) และบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถตัดสินใจได้ไม่ลังเล ทำให้มีลักษณะของความเป็นผู้นำ เป็นที่น่าเชื่อถือไว้วางใจของผู้อื่น (กันยา สุวรรณแสง. 2533 : 26)

นอกจากความเชื่อมั่นในตนเองแล้ว ลักษณะความเป็นผู้นำเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะระบอบประชาธิปไตย บทบาทหน้าที่ของผู้นำจะหมุนเวียนกันไปในบุคคลต่างๆในสังคม ซึ่งการส่งเสริมให้พลเมืองมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงย่อมเป็นนโยบายของประเทศที่ต้องการพัฒนา (จรรยา สุวรรณทัต และดวงเดือน พันธุมนาวิน . 2521 : 26) ลักษณะความเป็นผู้นำ จึงเป็นสิ่งที่พ่อแม่ควรปลูกฝังให้แก่เด็ก ซึ่งเป็นสิ่งที่ส่งเสริมสร้างเด็กให้เป็นกำลังคนที่มีต่อการพัฒนาประเทศและความสงบสุขแก่สังคม เพราะเป็นการสร้างคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ (ยุวดี เทียรฆประสิทธิ์. 2536 : 53) บุคลิกภาพที่ดีมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการนำบุคคลไปสู่ความสำเร็จ เพราะทุกอาชีพต้องการบุคคลที่มีบุคลิกภาพดี เหมาะสมกับอาชีพนั้นๆ และเท่านั้นยังไม่เพียงพอสำหรับบุคคลที่ต้องการเป็นผู้นำ เพราะการเป็นผู้นำย่อมต้องสามารถดูแลจัดการกับงาน กับคน กับตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะนำตนเองและองค์กรสู่ความสำเร็จ (อารี พันธุ์ณี. ม.ป.ป. : 75) และจากการศึกษาของ อุดม สำอางค์กุล (2519 : 51 – 52) พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองกับลักษณะความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์กันและเป็นคุณลักษณะพื้นฐานทางจิตใจของวัยรุ่น ซึ่งจะมียุ่ควบคู่กันไปในตัวบุคคลอย่างสอดคล้องกัน และจากการศึกษาของ ดักเกอร์ (Dugger. 1969 : 1817 - A) พบว่า ผู้นำจะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง และมีบุคลิกภาพการแสดงตัว ผู้นำจะต้องมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง การได้รับการยอมรับจากผู้อื่น ความสำเร็จที่ได้รับเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง รวมทั้งยังขึ้นอยู่กับการศึกษาที่ถูกต้องเหมาะสม ระดับอายุ และกลุ่มผู้ร่วมงาน สมาคมการศึกษาเด็กแห่งอเมริกา (ทองคูณ หงษ์พันธุ์. 2535 : 38 ; อ้างอิงจาก Child Study Association . 1952 : 185 – 186) แสดงความคิดเห็นว่าความเชื่อมั่นในตนเองจะเกิดขึ้นกับเด็กที่ประสบความสำเร็จในการกระทำสิ่งต่างๆเสมอ บุคคลยิ่งประสบความสำเร็จมากเท่าไร ย่อมมีความเชื่อมั่นในตนเองมากเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับเลขา ปิยะอัจฉริยะ (2524 : 264) ที่สรุปว่าเด็กที่มีความเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถอยู่ในระดับใดจะพยายามปรับตัวให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่าที่ตนคิดว่าควรจะเป็น เด็กที่รู้ว่าตนมีความสามารถจะเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตน มักจะประสบความสำเร็จในการเรียนมากกว่าเด็กที่รู้ว่าตนมีความสามารถแต่ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง แม้ว่า การเปลี่ยนแปลงความนึกคิดที่ไม่ดีของเด็กจะทำให้ยาก แต่หากมีการช่วยเหลือให้เด็กได้มีโอกาสสำรวจความสามารถที่แท้จริงของตน การเปลี่ยนแปลงความนึกคิดที่ดีเกี่ยวกับตนเองอาจเกิดขึ้นได้ เพราะเมื่อเด็กประสบความสำเร็จ ความเชื่อมั่นในตนเองจะติดตามมา ซึ่งการมีความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กมีผลต่อความสำเร็จในการเรียน และจากการศึกษายังพบว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองและลักษณะความเป็นผู้นำ โดยสมพงศ์ ตีรพัฒน์ (2519 : 48) กล่าวว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงซึ่งอาจเป็นเพราะเด็กได้รับความรักความสนใจจากพ่อแม่ ทำให้เด็กเกิดความอบอุ่น มีอารมณ์มั่นคง จากผลการวิจัยของ ประณต เล็กสวาสดี (2517 : 96) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำ สอดคล้องกับ สมบูรณ์ ทองศิลป์ (2519 : 52 – 53) ซึ่งได้กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีลักษณะที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติสัมพันธ์ของครูกับนักเรียน เพราะเมื่อเด็กอยู่บ้าน พ่อแม่จะเป็นผู้คอยอบรมดูแล เมื่อเด็กมาโรงเรียนครูก็จะทำหน้าที่ดังกล่าว ครูจึงเปรียบเสมือนพ่อแม่ จากผลการวิจัยพบว่า เด็กที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตยจะมีความเป็นผู้นำสูงกว่าเด็กที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบอัตตาธิปไตยและแบบปล่อยปละละเลย เพราะเด็กที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตย ครูจะส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสม ได้แสดงความ

คิดเห็นโดยครูยอมรับฟัง มีลักษณะกล้าแสดงตัว มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของลักษณะความเป็นผู้นำ และสอดคล้องกับ ละเอียด จงกลนี้ (2529 : 13) ที่กล่าวว่าถ้าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้องเมื่อเติบโตขึ้นจะกลายเป็นผู้ใหญ่ที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ และการอบรมสั่งสอนของครู จึงมีความสำคัญ หากเข้มงวดกวดขันมากเกินไป เด็กต้องคอยทำตามคำสั่ง จะทำให้เด็กไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ทำให้เด็กเป็นคนเก็บตัว ไม่กล้าแสดงตัว ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และขาดลักษณะความเป็นผู้นำ (วันแพญ อายุการ. 2512 : 90) รวมทั้งเด็กที่มีความรับผิดชอบในตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น จะส่งผลไปถึงการเป็นผู้นำ การมีความเชื่อมั่นในตนเอง การมีวินัย การมีความมุ่งมั่นที่จะทำประโยชน์ให้แก่สังคม (ทองคุณ หงษ์พันธุ์. 2535 : 127)

วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ซึ่งแตกต่างไปจากวัยเด็ก ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ชีวิตในวัยรุ่นถือว่าเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตและเป็นระยะที่สำคัญที่สุด(พรพิมล จันทรพล. 2538 : 1) ความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ จึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญซึ่งควรส่งเสริมควบคู่กันไปในแต่ละบุคคล โดยเฉพาะกับเด็กวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จะเติบโตไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าปัจจัยต่างๆ ซึ่งได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การประสบความสำเร็จด้านการเรียน ความรับผิดชอบ และบุคลิกภาพ การแสดงตัว น่าจะมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ จึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยด้านต่างๆ ที่สัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ โดยการศึกษาความสัมพันธ์คาโนนิคอล ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจและนำไปใช้ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ เพื่อประโยชน์ต่อตัวนักเรียน สังคม และประเทศชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ กับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคอล
2. เพื่อศึกษาคำนำห้ความสำคัญคาโนนิคอลของปัจจัยบางประการ ที่ส่งผลซึ่งกันและกันกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่า ปัจจัยด้านต่างๆ มีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ อย่างไรและมากน้อยเพียงใด และมีปัจจัยใดที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำซึ่งเป็นแนวทางให้ ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจ และได้้นำปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำอันจะเป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียน ต่อสังคม และประเทศชาติต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยนาท ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 15 โรงเรียน 61 ห้องเรียน และนักเรียนจำนวน 2,170 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยนาท ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 6 โรงเรียน 10 ห้องเรียน และนักเรียนจำนวน 381 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และมีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling unit)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

- 1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
- 1.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
- 1.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
- 1.4 การประสบความสำเร็จด้านการเรียน
- 1.5 บุคลิกภาพการแสดงตัว
- 1.6 ความรับผิดชอบ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

- 2.1 ความเชื่อมั่นในตนเอง
- 2.2 ความเป็นผู้นำ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน หรือการกระทำกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไม่ย่อท้อ เพื่อให้งานหรือกิจกรรมนั้นสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

2. ความเป็นผู้นำ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการจูงใจ โน้มน้าวใจ สามารถทำให้บุคคลอื่นยอมรับฟัง และร่วมกันปฏิบัติงานหรือดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามความคิด ตามคำแนะนำด้วยความเต็มใจเพื่อให้งานหรือกิจกรรมต่างๆ สำเร็จได้ตามจุดมุ่งหมาย และสามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

3. บัณฑิตบางประการ หมายถึง ลักษณะของตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของตัวแปรต่างๆ ดังนี้

3.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การที่นักเรียนได้รับการปฏิบัติจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง โดยมีความรู้สึกว่าเขาไม่ได้รับความเอาใจใส่ ถูกปล่อยให้ทำอะไรตามใจ

และไม่สนใจว่าลูกจะทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ไม่ได้รับการสนับสนุนหรือคำแนะนำจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ไม่ได้รับความอบอุ่นและชอบใช้อารมณ์

3.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การที่นักเรียนได้รับการปฏิบัติจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง โดยมีความรู้สึกว่าตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความรัก มีการพบปะพูดคุยหรือกระทำกิจกรรมใด ๆ ร่วมกัน ยอมรับฟังเหตุผล ยอมรับความคิดเห็น ความสามารถ ให้ความร่วมมือตามโอกาสอันสมควร ได้รับผิดชอบในเรื่องส่วนตัว และมีอิสระตามความเหมาะสม

3.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง การที่นักเรียนได้รับการปฏิบัติจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง โดยมีความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ถูกบังคับให้ทำตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ต้องอยู่ในระเบียบวินัย ไม่รับฟังเหตุผล ก้าวท้าวในเรื่องส่วนตัว ถูกควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำตามที่ตนต้องการ

3.4 การประสบความสำเร็จด้านการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนสามารถปฏิบัติตนในกิจกรรมทางการศึกษาตามหลักสูตรหรือเนื้อหาวิชาได้บรรลุผลสำเร็จ มีความขยันหมั่นเพียร มีความเข้าใจในบทเรียนทุกรายวิชา สามารถทำคะแนนสอบได้ในระดับดี จนเป็นที่ยอมรับในด้านการเรียนจากเพื่อน

3.5 บุคลิกภาพการแสดงตัว หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึงการชอบเข้าสังคม ชอบทำกิจกรรม เป็นคนกล้าหาญ ร่าเริง ทำอะไรมีจุดหมาย มุ่งมั่นขยันขันแข็ง มองโลกในแง่ดี ชอบการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ

3.6 ความรับผิดชอบ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยพยายามทำหน้าที่ต่างๆอย่างเต็มความสามารถ และละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายได้ทันตามกำหนดเวลา ขณะเดียวกันก็ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

4. สหสัมพันธ์คาโนนิคอล หมายถึง ตัวเลขที่แสดงถึงความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวข้องระหว่างชุดของตัวแปรอิสระและชุดของตัวแปรตาม ที่มีตัวแปรอิสระตั้งแต่สองตัวแปรขึ้นไป และตัวแปรตามตั้งแต่สองตัวแปรขึ้นไป

5. ค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอล (Canonical weight) หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ของชุดของตัวแปรอิสระที่ส่งผลซึ่งกันและกันกับชุดของตัวแปรตาม ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาน้ำหนักความสำคัญในรูปของคะแนนมาตรฐาน

6. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโททางด้านการวัดผลการศึกษาและจิตวิทยาการศึกษา จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับตัวแปรหรือคุณลักษณะที่นิยามไว้

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยบางประการ มีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. ปัจจัยอย่างน้อยหนึ่งด้าน ส่งผลซึ่งกันและกันกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1.ความเชื่อมั่นในตนเอง

- 1.1 ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง
- 1.2 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเอง
- 1.3 ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- 1.4 การวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

2.ความเป็นผู้นำ

- 2.1 ความหมายของผู้นำและความเป็นผู้นำ
- 2.2 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเป็นผู้นำ
- 2.3 ลักษณะของบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ
- 2.4 การวัดความเป็นผู้นำ

3.ปัจจัยที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การอบรมเลี้ยงดู

- 3.1.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู
- 3.1.2 ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู
- 3.1.3 การวัดการอบรมเลี้ยงดู

3.2 การประสบความสำเร็จด้านการเรียน

- 3.2.1 ความหมายของการประสบความสำเร็จด้านการเรียน
- 3.2.2 ลักษณะของบุคคลที่ประสบความสำเร็จด้านการเรียน
- 3.2.3 การวัดการประสบความสำเร็จด้านการเรียน

3.3 บุคลิกภาพการแสดงตัว

- 3.3.1 ความหมายของบุคลิกภาพการแสดงตัว
- 3.3.2 ลักษณะของบุคคลที่มีบุคลิกภาพการแสดงตัว
- 3.3.3 การวัดบุคลิกภาพการแสดงตัว

3.4 ความรับผิดชอบ

- 3.4.1 ความหมายของความรับผิดชอบ
- 3.4.2 ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ
- 3.4.3 การวัดความรับผิดชอบ

4. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล

- 4.1 ข้อดีของการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล
- 4.2 แบบจำลองพื้นฐานของการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล
- 4.3 คำศัพท์ที่ควรรู้จักเกี่ยวกับการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล
- 4.4 การคำนวณสหสัมพันธ์คาโนนิคอล

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

5.1.1 งานวิจัยต่างประเทศ

5.1.2 งานวิจัยในประเทศ

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้นำ

5.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

5.2.2 งานวิจัยในประเทศ

1. ความเชื่อมั่นในตนเอง

1.1 ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง

มีผู้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองไว้หลายท่าน ดังจะกล่าวถึงต่อไปนี้

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2514 : 78) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความสามารถประกอบการงาน หรือปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้เต็มความรู้ความสามารถของตนและตามระเบียบแบบแผนโดยไม่ประมาท หรือประหวั่นพรั่นพรึงอันใด

สมพงศ์ ตริพัฒน์ (2517 : 6) ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความมั่นใจที่จะกระทำการใด ๆ อย่างองอาจ ซึ่งถ้าตั้งใจกระทำการสิ่งใดแล้วจะไม่มีการลังเล หรือหวั่นวิตก ในความสามารถของตนเอง และไม่มีอาการหวั่นไหวกลัวว่าจะถูกคนอื่นติเตียน หรือหาว่าออกนอกกลุ่มนอกทางแม้จะมีอุปสรรคขัดขวางก็ไม่ยอมเลิกล้ม หรือเปลี่ยนใจแต่อย่างใดทั้งสิ้น

อุดม สำอางค์กุล (2519 : 22) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความมั่นใจ ความเพียรพยายาม และความกล้าหาญในการที่จะกระทำสิ่งใดให้ประสบผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้โดยไม่หวาดหวั่นต่ออุปสรรคแต่อย่างใด

นิพนธ์ แจ้งเอียด (2519 : 1) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความแน่ใจหรือมั่นใจหรือกล้าหาญของบุคคลที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้ตามที่บุคคลนั้นตั้งใจไว้ แม้จะมีเหตุการณ์หรือสิ่งใดมาเป็นอุปสรรคก็ไม่บังเกิดความท้อถอยแต่อย่างใด ก็ยังคงมั่นใจกระทำสิ่งนั้นต่อไป โดยมั่นใจว่าตนสามารถกระทำสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความถูกต้องเหมาะสม

เลขา ปิยะอัจฉริยะ (2526 : 37) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นบุคลิกภาพส่วนหนึ่งของบุคคลที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเอง ทั้งในแง่ความพึงพอใจและการยอมรับในรูปร่างลักษณะ ความสามารถ คุณค่าของตน และสภาพที่ตนมีอยู่หรือเป็นอยู่ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจเข้าใจในบทบาทของตนเองในสังคมได้อย่างเหมาะสม และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

พรรณราย ทรัพย์ะประภา (2526 : 11) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึงความรู้สึกว่าตนเองนั้นมีคุณค่าในฐานะที่เป็นคนคนหนึ่ง โดยความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง หรือ Self - Esteem เป็นการตัดสินใจของตนเองเกี่ยวกับคุณค่าของตนในฐานะที่เป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

พชรมนต์ เพียรคงชล (2533 : 46) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นบุคลิกภาพทางสังคมอย่างหนึ่งซึ่งส่งผลให้บุคคลมีความรับผิดชอบ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงออก กล้าเผชิญกับอุปสรรคและปัญหาต่างๆ พึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

อารี เกษมรติ (2533 : 18) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง การกล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจในการกระทำต่างๆด้วยความมั่นใจ พร้อมทั้งจะเผชิญกับปัญหาต่างๆโดยไม่ห่อถอย และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

วัลนา ศรีน้อย (2534 : 34) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง การหยั่งรู้ถึงความสามารถของตนเอง มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง มีความมั่นใจในการกระทำ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ สามารถเป็นตัวของตัวเอง เข้าใจบทบาทของตนเองในสังคมและสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

มานะ พ่วงความสุข (2536 : 6) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงให้เห็นถึง การกล้าคิด กล้าพูด กล้ากระทำ สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และมีเหตุผล ไม่คล้อยตามผู้อื่นโดยปราศจากการไตร่ตรอง

กรมวิชาการ (2537 : 1) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยให้คนเราสามารถทำสิ่งต่างๆประสบความสำเร็จ ช่วยให้คนเรามีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าคิดกล้าแสดงออก ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ทำสิ่งต่างๆด้วยความมั่นใจ ยอมรับผลที่เกิดขึ้นด้วยความพอใจและภาคภูมิใจ สามารถเผชิญเหตุการณ์ต่างๆ และแก้ปัญหาด้วยความรู้สึกที่มั่นคง อันเป็นคุณลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตดี มีความสุขในการดำรงชีวิต

ณรงค์ฤทธิ์ ศักดารณรงค์ (2537 : 54) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความมั่นใจในผลของการตัดสินใจปฏิบัติงานทุกอย่างด้วยความแน่วแน่ ไม่ลังเล พร้อมทั้งจะรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นและติดตามมา บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ทำกิจการใดๆจะประสบผลสำเร็จอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

ปราชญา กล้าผจญ (2537 : 1) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความกล้าที่จะยืนหยัดต่อตนเองและมีความสามารถในการจัดการกับสิ่งต่างๆโดยไม่ลังเลใจ

สุทธภา โชติประดิษฐ์ (2537 : 8) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความสามารถของเด็กในการแสดงออก การตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆให้ลุล่วง มีความรับผิดชอบต่องานที่ตนได้วางแผนไว้ ตลอดจนพร้อมที่จะเผชิญเหตุการณ์ สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

ประภัสสร สุขชื่น (2539 : 6) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีความมั่นใจหรือแน่ใจ กล้าที่จะกระทำสิ่งต่างๆให้สำเร็จลุล่วง ตามที่ตนตั้งใจไว้โดยไม่หวั่นไหวหรือลังเลถึงแม้จะมีเหตุการณ์หรือสิ่งอื่นใดมาเป็นอุปสรรคก็ไม่ย่อท้อ โดยมีความมั่นใจว่าตนเองจะสามารถกระทำได้สำเร็จและถูกต้องเหมาะสม

สุนันทา แผนพรหม (2540 : 12) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง บุคลิกภาพส่วนหนึ่งของบุคคลที่มีความกล้าหรือสามารถที่จะทำการใดๆด้วยความแน่ใจ ไม่ลังเลสงสัย ในการกระทำที่ได้ตัดสินใจลงไป และกล้าที่จะเผชิญกับปัญหาหรือเหตุการณ์ต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้ สามารถที่จะตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีความเพียรพยายามในการหาทางแก้ไข ปัญหาและกระทำสิ่งต่างๆด้วยความตั้งใจที่แน่วแน่และมั่นใจว่าจะต้องประสบผลตามที่ตั้งใจไว้

อารยา สุวมาตย์ (2540 : 25) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง การแสดงออกของบุคคลที่มีความมั่นใจในตนเองอย่างเหมาะสมกับสภาพของตนในลักษณะที่มีความกล้าที่จะพูด กระทำ แสดงออก เผชิญความจริงอย่างถูกต้องและเป็นตัวของตัวเอง รู้จักพึ่งตนเอง สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

ทศพร มณีศรีขำ และนิรันดร์ จุลทรัพย์ (2542 : 4) ได้ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความแน่ใจหรือมั่นใจหรือความกล้าหาญของบุคคลที่จะกระทำการสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้ตามที่บุคคลนั้นตั้งใจไว้ แม้จะมีเหตุการณ์หรือสิ่งใดมาอุปสรรค ก็ไม่บังเกิดความท้อถอยแต่อย่างใด ยังคงตั้งใจกระทำการนั้นต่อไปโดยมั่นใจว่าสามารถกระทำการที่กำลังกระทำอยู่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความถูกต้องเหมาะสม

จากความหมายและคำจำกัดความข้างต้นทำให้สรุปได้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีความมั่นใจในการปฏิบัติงานหรือการกระทำกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหา หรืออุปสรรคอย่างไม่ย่อท้อ เพื่อให้งาน หรือกิจกรรมนั้นสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

1.2 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเอง

เลขา ปิยะอัจฉริยะ (2524 : 250) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งเสริมหรือมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก ดังนี้

สถาบันครอบครัว

ในการเลี้ยงดูลูก มีผลต่อปฏิกริยาผูกพันทางอารมณ์ระหว่างพ่อแม่และลูก แม่ที่เคร่งครัดต่อเวลาที่ตั้งขึ้นสำหรับให้อาหารลูกโดยไม่คำนึงถึงความต้องการของลูก หรือการหย่านม การให้อาหารเสริมที่แม่ต้องการให้ลูกเคยชิน และการขับถ่ายเป็นที่ เป็นทางเป็นเวลาตามที่แม่ต้องการให้ลูกปฏิบัติตาม โดยเอาแต่ใจแม่ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่สร้างความสะท้อนใจให้แก่เด็กได้ง่าย

เมื่อเด็กโตขึ้นและกำลังเรียนพูดหรือกำลังมีความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ปฏิกริยาโต้ตอบระหว่างพ่อแม่กับลูกมีความสำคัญมาก ถ้าพ่อแม่พยายามแก้ไขการพูดไม่ชัดหรือการใช้คำพูดให้ถูกต้องอยู่เสมอและมากเกินไป จะทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในการพูดของตน เมื่อพ่อแม่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก พ่อแม่จะไม่ตอบข้อซักถามของเด็ก และถ้าเด็กสนองความต้องการของตนเองโดยการหาความรู้ด้วยวิธีอื่นๆ ด้วยตนเอง จะลงโทษหรือดูว่า การไม่สนองความต้องการของเด็กและการลงโทษดูว่า เป็นการบั่นทอนทั้งพัฒนาการของเขาวินัยและความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก ปฏิกริยาของพ่อแม่ต่อการพัฒนาทักษะการช่วยเหลือตนเองของเด็ก เป็นอีกประการหนึ่งที่จะสร้างความเชื่อมั่นหรือไม่เชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็ก พ่อแม่ที่ไม่ค่อยยอมให้ลูกทำอะไรเองเมื่อเด็กเริ่มช่วยเหลือตัวเองได้ หรือพ่อแม่ที่เคร่งครัดกับกฎระเบียบที่ตนวางไว้ และพยายามผลักดันให้ลูกช่วยเหลือตนเองหรือทำในสิ่งที่พ่อแม่ต้องการ จะทำให้บั่นทอนความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก

บุคลิกลักษณะของพ่อแม่มีผลต่อการเกิดความเชื่อมั่นหรือไม่เชื่อมั่นในตนเองของเด็กได้เช่นกัน พ่อแม่ที่เป็นคนอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความอบอุ่น ใกล้ชิดกับลูก หรือพ่อแม่ที่มีความเห็นอกเห็นใจให้กับผู้อื่น มีความเป็นตัวของตัวเอง ไม่ต้องคอยพึ่งพาผู้อื่น ทั้งมีความเชื่อมั่นในตนเอง คือเป็นคนที่สามารถตัดสินใจได้ฉับพลันไม่มีจิตเรรวน คุณสมบัติเหล่านี้ของพ่อแม่จะเป็นแบบอย่างที่ดีให้

ถูกเลียนแบบและเป็นบุคลิกที่จะดึงดูดให้ลูกไว้วางใจ และมีความเชื่อมั่นในพ่อแม่ซึ่งนำไปสู่ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก

สถาบันการศึกษา

ครูที่มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนและแสดงให้เห็นได้ชัดว่าได้รับรู้โดยทางสีหน้าท่าทางของครู ในคำติชมและในการแสดงความเชื่อมั่นต่อความสามารถของเด็ก จะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าครูเห็นคุณค่าและความสามารถในตัวเขา เด็กจะพยายามทำงานให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้ถูกใจครู และเมื่อได้รับคำชมเชยมากขึ้น เด็กจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ระดับความยากง่ายของงานที่ครูมอบหมาย และผลงานที่ครูคาดหวังจะให้เด็กทำได้ จะกลายเป็นสิ่งท้าทายให้เด็กลองทำ แม้ว่าจะไม่สำเร็จเด็กจะไม่เกิดความตึงเครียดระหว่างตนกับครู เมื่อครูไม่โกรธ นักเรียนจะไม่ผิดหวังที่ทำตามความคาดหวังของครูไม่ได้เมื่อเด็กเริ่มต้นทำงานด้วยความรู้สึกเป็นอิสระไม่ถูกบังคับ โอกาสที่เด็กจะถือความผิดพลาดเป็นบทเรียนแล้วแสวงหาผลสำเร็จต่อไปด้วยความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นไปได้ง่าย

วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีบทบาทในการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็ก ครูที่เชื่อถือและยึดหลักการสอนแบบประชาธิปไตย จะสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็กได้มากกว่า และดีกว่าครูที่เชื่อถือและยึดหลักตนเองเป็นใหญ่ เพราะในการจัดการเรียนการสอนของครูที่ยึดหลักประชาธิปไตย ครูจะให้สิทธิเสรีภาพแก่เด็กในการคิดพิจารณา ใช้ความสามารถกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยตนเองอย่างเต็มที่ การเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้มีโอกาสซักถามอภิปรายและแสดงความคิดเห็น นักเรียนจะได้เรียนรู้ว่าตนมีความสามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่า และเกิดความมั่นใจในตนเองที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป นอกเหนือจากการเกิดความรู้สึกยอมรับนับถือตนเอง

ครูที่มีท่าทางเป็นมิตรและมีลักษณะของการยอมรับและเข้าใจผู้อื่น นอกจากจะเป็นแรงจูงใจให้เด็กอยากคิดและมีความคิดริเริ่ม ทำให้มีพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาแล้ว ยังทำให้เด็กเกิดความอบอุ่นสบายใจอยากเข้าใกล้ และมีความมั่นใจที่จะซักถามหาความรู้จากครู ครูจะกลายเป็นผู้ที่มีความสำคัญสำหรับเด็ก เป็นผู้ซึ่งเด็กจะพยายามเลียนแบบและพร้อมที่จะทำตามความคาดหวังของครู มีผลการวิจัยจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมให้เป็นไปตามความคาดหวังของครูแม้ว่านักเรียนจะมีความสามารถที่แท้จริงสูงหรือต่ำกว่าที่ครูคาดหวังไว้ เมื่อครูที่มีบุคลิกลักษณะเป็นที่ยอมรับของเด็กได้สร้างความคาดหวังที่สูงให้กับเด็ก เด็กมีโอกาที่จะประสบความสำเร็จมาก เพราะเด็กมีครูคอยกระตุ้นให้กำลังใจ และเชื่อในความสามารถของเขาที่จะทำงานนั้นได้สำเร็จ ถึงแม้ว่าจะเป็นงานที่ค่อนข้างยากก็ตาม เมื่อเด็กประสบความสำเร็จเด็กจะมีความภาคภูมิใจ

จากปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองดังกล่าว สรุปได้ว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เมื่ออยู่โรงเรียนครูส่งเสริมให้เด็กมีความกล้าแสดงออกโดยฝึกให้เด็กได้มีบุคลิกที่ดี รู้จักแสดงตัว มีความรับผิดชอบ และการประสบความสำเร็จทั้งด้านการเรียนและกิจกรรมต่างๆ มีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเอง

1.3 ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ได้มีผู้กล่าวไว้หลายท่าน ดังนี้

ไซมอนด์ (มานะ พ่วงความสุข 2536 : 32 ; อ้างอิงจาก Symonds . 1964 : 85 – 86) ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองว่า จะไม่ยอมจำนนต่อสิ่งใดโดยสิ้นเชิงทีเดียว และความเชื่อมั่นในตนเองจะเกิดขึ้นได้ด้วยองค์ประกอบ 4 อย่าง คือ

- 1.ทราบในสิ่งที่ต้องการ
 - 2.คิดในสิ่งที่เห็นว่าจะสำเร็จ
 - 3.สามารถตัดสินใจได้
 - 4.ลงมือกระทำจริง ๆ กับสิ่งที่ได้ตัดสินใจแล้ว
- ซูซีฟ อ่อนโคกสูง (2516 : 27) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนี้
- 1.กล้าในการคิด การพูด และการกระทำ
 - 2.ใจค่อมั่นคง ไม่เชื่อคนง่าย มีเหตุผล
 - 3.รอบคอบ มีแผนงาน
 - 4.มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ชอบทำสิ่งแปลกๆใหม่ๆ
 - 5.กล้าเสี่ยง
 - 6.ชอบแสดงตัว
 - 7.ไม่วิตกกังวลเกินไป
 - 8.เป็นผู้นำ
 - 9.รักความยุติธรรม
 - 10.ชอบช่วยเหลือหมู่คณะ
 - 11.ชอบอิสระ ไม่โอ้อวด
 - 12.ตั้งจุดมุ่งหมายไว้สูงและคิดว่าจะทำได้สำเร็จ
 - 13.มีความเกรงใจและเห็นใจผู้อื่น
- สมพงษ์ ตีรพัฒน์ (2516 : 27) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนี้
- 1.กล้าพูด กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น
 - 2.ไม่ขี้อาย ไม่ประหม่า ไม่เคอะเขิน
 - 3.จิตใจมั่นคง เปลี่ยนความเชื่อยาก มั่นใจในความคิดของตนเอง
 - 4.กล้าตัดสินใจไม่ลังเล
 - 5.ไม่วิตกกังวล
 - 6.กล้าเผชิญต่อความจริง
 - 7.มีจิตใจเด็ดเดี่ยวแน่วแน่
- อารีย์ เศรษฐชัย (2520 : 4) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ได้แก่ บุคคลที่มีความมั่นใจในการกระทำการใดๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามที่ตั้งใจไว้ โดยไม่มีการลังเล หวั่นวิตก หรือกลัวถูกตำหนิแม้จะมีอุปสรรคก็กล้าที่จะเผชิญโดยไม่ย่อท้อหรือเลิกล้มความตั้งใจ
- สวนา พรพัฒน์กุล (2520 : 19) กล่าวว่าบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะไม่เฉยเมย ต่อภาวะเหตุการณ์ต่างๆ จะไม่ยอมอดทนต่อภาวะกดดันทางการเมือง และกล้าเข้าไปมีส่วนร่วมตามสิทธิ และหน้าที่ที่ถูกต้อง
- เลขา ปิยะอัจฉริยะ (2524 : 260) ได้สรุปลักษณะของเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ได้แก่ ลักษณะของการพึ่งพาตนเอง รู้จักนำตนเอง เมื่อเข้ากลุ่มก็สามารถเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีได้ สามารถตัดสินใจในสิ่งต่างๆด้วยตนเอง มีความกล้า มีความภาคภูมิใจในความสำเร็จ มีความรับผิดชอบ

วินัย ธรรมศิลป์ (2527 : 26) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ได้แก่ มีความกล้า ตัดสินใจด้วยตนเองเมื่อประสบปัญหา มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตนเอง สามารถประสบความสำเร็จในการทำงาน ยอมรับสถานการณ์ใหม่ๆ และปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี

วาสนา ผดุงทรง (2529 : 5) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนี้

- 1.กล้าพูด กล้ากระทำ กล้าแสดงความคิดเห็น
- 2.มีความวิตกกังวลน้อย สามารถควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในสภาพปกติได้
- 3.สามารถกระทำการใดๆให้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย
- 4.สามารถช่วยเหลือผู้อื่น
- 5.สามารถทำสิ่งต่างๆด้วยความคิดเห็นของตนเองอย่างไม่ลังเลและไม่หวั่นไหวต่อคำติชม

ของผู้อื่น

- 6.พอใจในความสามารถของตนเอง
- 7.สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง
- 8.สามารถคิดกระทำการสิ่งใหม่ๆด้วยความมั่นคง

พชรมนท์ เพียรคงชล (2533 : 46) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ได้แก่บุคคลที่มีความรับผิดชอบ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงออก กล้าเผชิญกับอุปสรรคและปัญหาต่างๆ พึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ทองคูณ หงษ์พันธุ์ (2535 : 49) ได้สรุปพฤติกรรมเด่นที่แสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเอง คือ การมั่นใจในการกระทำของตน และมั่นใจว่าจะพบความสำเร็จในสิ่งที่กระทำลงไป ไม่หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เป็นปัญหา และมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจ และกล้าเผชิญความจริง มีความรับผิดชอบสูง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่เชื่อผู้อื่นโดยไร้เหตุผล และสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้ง่าย

ประมอทย์ เยี่ยมสวัสดิ์ (2539 : 44) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง คือ เป็นผู้ที่มีความคิดเกี่ยวกับตนในแง่ดี แน่ใจว่าตนมีคุณค่า และสามารถเป็นผู้นำที่ดีของกลุ่มได้ กล้าที่จะตัดสินใจเรื่องต่างๆด้วยตนเอง กล้าในการแสดงออก ไม่หวั่นเกรงต่อการที่จะต้องพูดแสดงความคิดเห็น หรือปรากฏตัวต่อหน้าคนหมู่มากและปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพราะสามารถเข้ากับบุคคลต่างๆได้ดี แม้ว่าจะยังไม่คุ้นเคย

ประภัสสร สุขชื่น (2539 : 6) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนี้

- 1.จิตใจมั่นคง มีจิตใจหนักแน่น ไม่หวั่นไหวต่อเหตุการณ์ต่างๆ สามารถควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในสภาพปกติได้ดี

- 2.กล้าแสดงออก กล้าพูด กล้ากระทำ กล้าแสดงความคิดเห็นในทางที่ถูกที่ควร

- 3.เป็นผู้นำ สามารถจูงใจให้ผู้อื่นกระทำตามหรือมีความคิดเห็นคล้อยตามได้ ดำเนินกิจกรรมกลุ่มไปสู่เป้าหมาย สามารถนำกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ รักษาขวัญและกำลังใจของสมาชิกในกลุ่มได้

- 4.กล้าตัดสินใจ กล้ากระทำในสิ่งต่างๆด้วยความคิดเห็นของตนเองโดยไม่ลังเลใจ

- 5.กล้าเผชิญความจริง กล้ายอมรับความจริงของตนเอง และสิ่งแวดล้อม มีความพอใจในความสามารถของตนเอง ชอบการต่อสู้แข่งขันและมีความอดทน

สุนันทา ถนอมสิงห์ (2540 : 12) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ได้แก่ ผู้ที่มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงออก เป็นผู้นำของกลุ่ม สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมั่นใจ

อารยา สุวะมาตย์ (2540 : 37) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนี้

- 1.ความมั่นคงทางจิตใจ มีจิตใจหนักแน่น ไม่ลังเล
 - 2.ความกล้า กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น กล้ากระทำ กล้าเผชิญความจริง กล้าเป็นผู้นำ
 - 3.การพึ่งตนเอง แก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง มีความเพียรพยายาม
 - 4.ความเป็นตัวของตัวเอง มีความภูมิใจในตนเอง ตัดสินใจด้วยตนเองไม่คล้อยตามผู้อื่น
- มีความคิดสร้างสรรค์

5.ความสามารถในการปรับตัว มีมนุษยสัมพันธ์ ช่วยเหลือผู้อื่น ให้ความร่วมมือกับหมู่คณะยอมรับสภาพใหม่ๆ มองโลกในแง่ดี มีความรับผิดชอบ

จากที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่า ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ได้แก่ มีจิตใจมั่นคง หนักแน่น ไม่ลังเล มีความกล้าแสดงความคิดเห็น กล้าพูด กระทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง มีความพอใจในความสามารถของตนเอง

1.4 การวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

การวัดความเชื่อมั่นในตนเอง มีผู้สร้างเครื่องมือวัดความเชื่อมั่นในตนเองในรูปแบบต่างๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประภัสสร สุขชื่น (2539 : 78) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเชื่อมั่นในตนเองระหว่างรูปแบบมาตราชนิดทางเลือกทางเดียว (Unipolar) และมาตราชนิดเลือกสองทาง(Bipolar) โดยได้สร้างแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง	ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วขีดเครื่องหมาย / ตรงกับความคิดหรือความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด	
	3 2 1 0 1 2 3	
1.ข้าพเจ้ามักโต้เถียง สิ่งใดๆด้วยเหตุผล	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	ข้าพเจ้ามักโต้เถียง สิ่งใดๆด้วยอารมณ์
2.ข้าพเจ้ารู้สึกลังเลในการ ตัดสินใจทำสิ่งใดๆ	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	ข้าพเจ้ารู้สึกมั่นใจในการ ตัดสินใจทำสิ่งใดๆ
3.เมื่อไม่เข้าใจในเวลาเรียน ข้าพเจ้าจะถามครู	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	เมื่อไม่เข้าใจในเวลาเรียน ข้าพเจ้าไม่กล้าถามครู

อารยา สุวะมาตย์ (2540 : 121) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง โดยได้สร้างแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วขีดเครื่องหมาย / ตรงกับความคิดหรือความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

ข้อความ	จริงมากที่สุด	ค่อนข้างจริง	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงมากที่สุด
1.ข้าพเจ้าไม่ใช่คนโลเล ที่ชอบเปลี่ยนใจง่าย ๆ				
2.ถ้าต้องลุกขึ้นตอบคำถามครูในห้องเรียน ข้าพเจ้าจะใจดีตื่นเต้น ตกใจจนตอบไม่ถูก				

สุนันทา ถนอมสิงห์ (2540 : 68) ได้ศึกษาเรื่องตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยสร้างแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นแบบสถานการณ์ ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจการตัดสินใจของผู้ตอบในสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน หากผู้ตอบประสบกับสถานการณ์เหล่านั้น จะตัดสินใจเลือกคำตอบในข้อใด จากตัวเลือก 3 ตัวเลือกที่กำหนดให้

1.ในการประชุมของชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติเพื่อพิจารณาการหารายได้เข้าชมรม โดยจะจัดให้มีการฉายภาพยนตร์ ที่ประชุมมีมติว่าจะจำหน่ายบัตรในราคาใบละ 50 บาท สมหมายซึ่งเป็นตัวแทนของสมาชิก มีความเห็นว่าราคาบัตรแพงเกินไป หากนักเรียนเป็นสมหมาย จะทำอย่างไร

- ก. ยกมือขอแสดงความคิดเห็นในเรื่องราคาบัตร
- ข. นั่งเฉยไม่แสดงความคิดเห็นใดๆทั้งสิ้น
- ค. ยุให้เพื่อนคนอื่นแสดงความคิดเห็นก่อนแล้วจึงช่วยสนับสนุน

2.ในวิชาสังคมศึกษา อาจารย์ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มทำรายงาน คหาวุฒิได้รับการแต่งตั้งจากเพื่อนๆให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม ถ้านักศึกษาเป็นคหาวุฒิ จะทำอย่างไร

- ก. วางแผนการทำรายงานและช่วยงานของกลุ่มจนเสร็จ
- ข. ปลอมให้เพื่อนๆทำ แต่ตนเองอยู่เฉยๆเพราะเป็นหัวหน้า
- ค. บอกให้เพื่อนๆต่างคนต่างค้นคว้า

ทศพร มณีศรีขำ และนิรันดร์ จุลทรัพย์ (2542 : 105) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเองและคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยได้สร้างแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ถามความรู้สึกของนักศึกษาถึงสถานการณ์หรือเรื่องราวต่างๆที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน หากนักศึกษาประสบกับสถานการณ์เหล่านั้น จะตัดสินใจเลือกคำตอบในข้อใด จากตัวเลือก 3 ตัวเลือกที่กำหนดให้

1.เวลานักศึกษาออกไปรายงานต่อหน้าคนมากมาย มีความรู้สึกอย่างไร

- ก.ใจสั่น พุดไม่ค่อยออก
- ข.ตื่นเต้นเล็กน้อย
- ค.ธรรมดา

2.นักศึกษาวิตกกังวลเกี่ยวกับอนาคตของตนเองมากน้อยแค่ไหน

- ก.วิตกกังวลมาก
- ข.วิตกกังวลบ้างเหมือนกัน
- ค.ไม่วิตกกังวล

ภิญญา กิจพัฒน์เจริญ (2543 : 110) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองในการแสดงบนเวทีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) โดยสร้างแบบบันทึกความเชื่อมั่นในตนเอง ดังตัวอย่าง แบบบันทึกความเชื่อมั่นในตนเองในการแสดงบนเวที

ให้ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตและบันทึกโดยการให้คะแนนลงในช่องหลังรายการความเชื่อมั่นในตนเองด้านต่างๆ โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

3 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองในการแสดง ดีมาก

2 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองในการแสดง ดี

1 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองในการแสดง พอใช้

0 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองในการแสดง ต้องปรับปรุง

นักเรียนคนที่	1	2	3	4	5	...	...	...
พฤติกรรมด้าน								
การกล้าแสดงออก								
1.การแสดงท่าทางตามบทบาท								
2.การพูดชัดเจน ชัดถ้อยชัดคำ ไม่ติดขัด								
3.การแสดงได้ถูกต้องตามบทบาท								

วราณี เจริญรัตนโชติ (2543 : 71) ได้ศึกษาเรื่องแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลองโดยสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง ดังตัวอย่าง

แบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

ชื่อผู้สังเกต..... เป็นผู้สังเกตที่.....

ชื่อนักเรียน..... กลุ่มที่.....

พฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง	ระดับคะแนน			หมายเหตุ
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1.ด้านการกล้าแสดงออกและเป็นตัวของตัวเอง				
1.1 การแสดงออกทางวาจาและท่าทางด้วยความมั่นใจ ไม่ประหม่า ไม่อาย ไม่เคอะเขิน				
1.2 การแสดงตัวเป็นอาสาสมัคร				
1.3				
2.....				

2. ความเป็นผู้นำ

2.1 ความหมายของผู้นำและความเป็นผู้นำ

ได้มีผู้ให้ความหมายของผู้นำและความเป็นผู้นำไว้หลายท่าน สำหรับคำว่า ผู้นำได้มีนักการศึกษาให้ความหมายไว้ ดังนี้

มอร์เพทและคณะ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ 2525 : 4 ; อ้างอิงจาก Morphet and Others) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ หมายถึง อิทธิพลของการกระทำ พฤติกรรม ความเชื่อถือและความรู้สึกของบุคคลหนึ่งในระบบสังคมที่มีต่อบุคคลหนึ่ง โดยที่ผู้ถูกกระทำเต็มใจยอมรับอิทธิพลนั้น

คุนท และดอนเนล (ธีรวิทย์ บุญยโสภณ 2528 : 56 ; อ้างอิงจาก Koontz and Donnel 1976 : 344 – 346) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำและให้กำลังใจแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา โดยใช้ศิลปะของการเป็นผู้นำที่ดีในการจูงใจผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้เกิดความพยายามในอันที่จะให้การดำเนินงานบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ภิญโญ สาร (2514 : 153) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลใดบุคคลหนึ่งในกลุ่มคนหลายๆคน ที่มีอำนาจ อิทธิพล หรือความสามารถในการจูงใจคน ให้ปฏิบัติตามความคิดเห็น ความต้องการ หรือคำสั่งของบุคคลนั้นได้

ไวรัช เจียมบรรจง (2522 : 188) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ หมายถึง สมาชิกของกลุ่มที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อคนอื่นๆในกลุ่ม และสมาชิกคนอื่นๆยอมรับโดยสมัครใจว่า บุคคลนี้เป็นผู้นำของกลุ่มตน และในการกระทำอะไรก็ตามมีทิศทางร่วมกัน

สุรางค์ จันทน์เอม (2524 : 56) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่สามารถประสานงานของกลุ่ม ให้ความต้องการของกลุ่มสอดคล้องกันกับความต้องการของบุคคล ได้สามารถจัดข้อขัดแย้งภายในกลุ่มลงได้ด้วยดี และนำกลุ่มไปสู่จุดหมายปลายทางที่ตั้งไว้ได้ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของกลุ่มของตน

วิจิตร วรตบางกูร (2525 : 2) ได้ให้ความหมาย ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่มีบทบาทสำคัญ และมีความสามารถในการดำเนินการของหน่วยงานให้บรรลุผลสำเร็จได้

ขมภู พึ่งธรรม (2526 : 9) ได้ให้ความหมาย ผู้นำ หมายถึง บุคคลใดก็ตามที่มีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่นในกลุ่ม หรือมีบทบาทสำคัญในการนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายในการทำงาน ผู้นำอาจเป็นคนที่เดียวกับผู้บริหารหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น ในกลุ่มหรือองค์กรหนึ่งๆ อาจมีผู้นำหลายคน นอกเหนือไปจากผู้บริหารหรือหัวหน้าซึ่งเป็นผู้นำโดยตำแหน่ง

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527 : 300) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลใดบุคคลหนึ่งในกลุ่มหรือในสังคม ที่มีความรู้ความสามารถในการชักจูงกลุ่มให้กระทำกิจกรรมต่างๆได้บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ อาจโดยอำนาจ บารมี หรือความเชื่อ ความศรัทธา

สงวนศรี วิรัชชัย (2527 : 125) ได้ให้ความหมายผู้นำใน 3 ลักษณะ ดังนี้

1.ผู้นำ หมายถึง ตำแหน่งที่มีอยู่ในโครงสร้างของกลุ่มหรือองค์กร และบุคคลที่ดำรงตำแหน่งนั้นคือผู้นำ

2.ผู้นำ หมายถึง บทบาทและหน้าที่ที่มีต่อกลุ่ม ได้แก่หน้าที่ในการประสานงานและนำกิจกรรมของกลุ่มไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม ทั้งในด้านกิจกรรมการทำงาน และการช่วยให้กลุ่มคงอยู่ บุคคลที่ปฏิบัติบทบาทดังกล่าว คือผู้นำ

3.ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่มีคุณสมบัติบางอย่างที่ประทับใจและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกของกลุ่มซึ่งจะมีผลทำให้สมาชิกยอมรับและเต็มใจปฏิบัติตามความต้องการและการชักนำของเขา

ธีรวุฒิ บุญยโสภณ (2528 : 57) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ใช้กระบวนการที่เป็นระบบในการที่จะสร้างทรัพยากรบุคคลในองค์กร มีความพยายามร่วมกัน ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ภายใต้สถานการณ์หนึ่งๆ

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 125) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งสูงและมีอิทธิพลต่อสมาชิกของกลุ่ม เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม และสามารถกระตุ้นให้เพื่อนร่วมงาน และกลุ่ม ประกอบพฤติกรรมที่จะนำไปสู่เป้าหมายขององค์กรได้

กังวล เทียนกันต์เทศ (2531 : 294) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่สามารถใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารและจัดการ สามารถจูงใจผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาให้ดำเนินกิจกรรมจนบรรลุเป้าหมายได้ด้วยความพึงพอใจ

ทรงพล ภูมิพัฒน์ (2538 : 189) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความสามารถในการนำพา การดำเนินการ การแก้ไขปรับปรุง และการรักษาวิสัยทัศน์ของ กลุ่ม เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการให้มากที่สุด

กรองเงิน วีระวงศ์สุวรรณ (2540 : 9) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีอำนาจหรือความสามารถในการชักจูงหรือควบคุมความคิด ความรู้สึก พฤติกรรมของผู้อื่นให้ร่วมมือ ดำเนินงานให้ได้ผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ราตรี พัฒนรังสรรค์ (2542 : 222) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ หมายถึง สมาชิกกลุ่ม ผู้ที่มีบทบาทสำคัญกว่าผู้อื่นในด้านการนำผู้อื่น และการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มที่ได้ตั้งเอาไว้ ทั้งนี้ อยู่บนพื้นฐานของการยอมรับของสมาชิกกลุ่มด้วย

สุกัญญา วรรณบุตร (2543 : 7) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งหรืออาจได้รับการเลือกตั้งจากกลุ่ม หรืออาจเป็นสมาชิกที่มีอิทธิพลต่อการทำงานกลุ่มมาก ซึ่งอิทธิพลดังกล่าวจะเป็นไปในทางบวก คือสมาชิกในกลุ่มยอมรับและปฏิบัติตามความคิดหรือคำสั่งด้วยความเต็มใจและผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีสมรรถวิสัยสูงในหลายๆด้าน

จากความหมายของผู้นำ ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้นำ หมายถึง ตัวบุคคลที่มีอำนาจหรืออิทธิพลหรือมีความสามารถในการจูงใจ โน้มน้าวใจบุคคลอื่นให้ร่วมกันปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ตามจุดมุ่งหมาย

สำหรับความหมายของ “ความเป็นผู้นำ” นั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

เดวิส (โยธิน ศันสนยุทธ 2529 : 80 ; อ้างอิงจาก Davis , 1977) ได้ให้ความหมายว่าความเป็นผู้นำ หมายถึง ความสามารถที่จะชักชวนคนอื่นให้แสวงหาวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้อย่างกระตือรือร้น

โซโลมอน (สุกัญญา วรรณบุตร 2543 : 8 ; อ้างอิงจาก Solomon 1987 : 11 – 12) ได้ให้ความหมายว่า ความเป็นผู้นำเป็นคุณสมบัติของการที่บุคคลใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่น ซึ่งสามารถทำให้ผู้อื่นรับฟัง เห็นด้วย และยอมทำตามคำแนะนำของเขา เพื่อให้กลุ่มดำเนินงานตามวัตถุประสงค์

สมพงษ์ เกษมสิน (2513 : 420 - 421) ได้ให้ความหมายว่า ความเป็นผู้นำ หมายถึง การที่ผู้นำใช้อิทธิพลในความสัมพันธ์ซึ่งมีอยู่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยความสะดวกโดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกัน เพื่อมุ่งให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

วินิจ เกตุขำ (2515 : 9) ได้ให้ความหมายว่า ความเป็นผู้นำ หมายถึง ลักษณะของความสามารถในการนำและดำเนินกิจกรรมของกลุ่มไปสู่เป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งความสามารถในการนำกลุ่มเพื่อแก้ปัญหา เพื่อรักษาขวัญและกำลังใจของกลุ่ม

สมพงษ์ รุจิวรรณ (2516 : 7) ได้ให้ความหมายว่า ความเป็นผู้นำ หมายถึง การกระทำตลอดจนอุปนิสัยของบุคคลที่แสดงออกถึงลักษณะของความเป็นผู้นำในสถานการณ์ต่างๆ

ดำรง ศิริเจริญ (2519 : 7) ได้ให้ความหมายว่า ความเป็นผู้นำ หมายถึง ความสามารถความมีอำนาจของบุคคล ในการชักจูง มีอิทธิพล สามารถควบคุมความคิด ความรู้สึก หรือพฤติกรรมของคนอื่นในการแก้ปัญหาและรับผิดชอบกลุ่มได้ การควบคุมหรือการมีอิทธิพลนี้ อาจจะนำมาใช้ผ่านทางงานของกลุ่ม หรือผ่านการติดต่อสัมผัสระหว่างบุคคล

จรรยา สุวรรณทัต และดวงเดือน พันธมนาวิน (2521 : 26) ได้ให้ความหมายว่า ความเป็นผู้นำ หมายถึง การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีความคิดริเริ่ม ความเป็นตัวของตัวเอง และมีความสามารถชักจูงให้ผู้อื่นกระทำตามตน

พัชร วรรณ (2522 : 100) ได้ให้ความหมายว่า ความเป็นผู้นำ เป็นลักษณะความสามารถอย่างหนึ่งของบุคคล ที่ทำให้สมาชิกปฏิบัติตามแนวทางที่ตนวางไว้ เพื่อให้งานสำเร็จตามจุดหมาย ด้วยความเต็มใจ

กิตติพันธ์ รุจิกุล (2529 : 11) ได้ให้ความหมายว่า ความเป็นผู้นำ หมายถึง การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งใช้ความสามารถของตนชักจูงผู้อื่นให้ร่วมมือร่วมใจกับตน ดำเนินการไปสู่จุดหมายของตนได้

งามตา วณิชานนท์ (2529 : 11) ได้ให้ความหมายว่า ความเป็นผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่เกิดจากบุคคลหนึ่งใช้อิทธิพลที่มีอยู่เหนือสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม จัดการนำกลุ่มให้ก้าวไปสู่จุดหมายที่กลุ่มหรือองค์กรปรารถนา

สุเมธ เดียววิเศษ (2529 : 50) ได้ให้ความหมายว่า ความเป็นผู้นำเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลในอันที่จะก่อให้เกิดการกระทำ กิจกรรม หรือการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุประสงค์ที่พึงต้องการ และบุคคลที่จะได้ชื่อว่าเป็นผู้นำจะต้องมีความสามารถในการจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามความคิดเห็นความต้องการ หรือคำสั่งของตนได้

กัवल เทียนกัณฑ์เทศ (2531 : 294) ได้ให้ความหมายว่า ความเป็นผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ใช้ประมุขศิลป์และเทคนิคต่างๆ ให้ผู้ร่วมงานแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์และมีผลตามเป้าหมายที่วางไว้ได้

สุพล ผลประเสริฐ (2533 : 15) ได้ให้ความหมายว่า ความเป็นผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมหรือกิจกรรมของผู้นำที่ใช้เทคนิค กระบวนการต่างๆ ในการใช้อำนาจหน้าที่ อิทธิพลในความสัมพันธ์ เพื่อชี้แนะ ชักจูง ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติภารกิจต่างๆ ตามความต้องการ ความคิดเห็น หรือคำสั่ง เพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

✓ อมรรัตน์ เศวตนันท์ (2536 : 42) ได้ให้ความหมายว่า ความเป็นผู้นำ หมายถึง การที่ผู้นำใช้ความสามารถที่จะนำกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อกิจกรรมของกลุ่ม ที่เกี่ยวกับการตั้งเป้าหมายประสงค์ของกลุ่ม และการดำเนินการให้บรรลุถึงเป้าหมายนั้นๆ

สุพัตรา สุภาพ (2536 : 46) ได้ให้ความหมายว่า ความเป็นผู้นำ หมายถึง การใช้ อิทธิพลหรืออำนาจหน้าที่ในการติดต่อ สัมพันธ์กับผู้ที่บังคับบัญชาหรือผู้อื่นในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อจะ ได้มีการดำเนินไปตามเป้าหมายที่วางไว้

นงลักษณ์ สุทธิวัฒนพันธ์ (2539 : 16) ได้ให้ความหมายว่า ความเป็นผู้นำ หมายถึง กระบวนการของการมีอิทธิพลเหนือกลุ่ม เพื่อกำหนดเป้าหมาย และการบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม และความเข้มแข็งของความเป็นผู้นำ ดูได้จากความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว

ราตรี พัฒนรังสรรค์ (2542 : 222) ได้ให้ความหมายว่า ความเป็นผู้นำ หมายถึง สภาวะหรือศักยภาพ ความสามารถของบุคคลในการสร้างกระบวนการเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นให้ความร่วมมือ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนงาน และจุดประสงค์ที่วางไว้

สุกัญญา วรรณบุตร (2543 : 8) ได้ให้ความหมายว่า ความเป็นผู้นำ หมายถึง บุคคล ที่ได้รับการยอมรับให้มีอำนาจที่จะสร้างอิทธิพลต่อกลุ่มนั้นๆ เพื่อก่อให้เกิดความพยายามในการดำเนินงาน ให้บรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้และเป็นความสามารถในการใช้อิทธิพลจูงใจผู้อื่นให้ร่วมมือปฏิบัติงานเพื่อ วัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งคนเหล่านั้นพึงปรารถนา

จากความหมายและคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้น ทำให้สรุปได้ว่า “ผู้นำ” กับ “ความเป็น ผู้นำ” ต่างกันคือ “ผู้นำ” คือ ตัวบุคคลที่กำหนดวิธีการในการทำกิจกรรมของกลุ่ม ส่วน “ความเป็นผู้นำ” คือ วิธีการที่ผู้นำใช้ในการทำกิจกรรมของกลุ่ม และสรุปได้ว่า ความเป็นผู้นำ หมายถึง ลักษณะของ บุคคลที่มีความสามารถในการจูงใจ โน้มน้าวใจ สามารถทำให้บุคคลอื่นยอมรับฟัง และร่วมกันปฏิบัติงาน หรือดำเนินกิจกรรมต่างๆตามความคิด ตามคำแนะนำด้วยความเต็มใจเพื่อให้งานหรือกิจกรรมต่างๆสำเร็จ ได้ตามจุดมุ่งหมาย และสามารถตัดสินใจได้รวดเร็วและถูกต้อง

2.2 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเป็นผู้นำ

กัลลีย์ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ 2527 : 317 ; อ้างอิงจาก Gulley) ได้สรุปปัจจัยที่สัมพันธ์ กับความเป็นผู้นำ ดังนี้

1.ความสามารถ ได้แก่ สถิติปัญญา ความตื่นตัว ความคล่องแคล่วในการพูด ความคิดที่ เป็นของตัวเอง การพิจารณาตัดสินใจ

2.ความสัมฤทธิ์ผล ได้แก่ ความรอบรู้ ความสำเร็จด้านการเรียน

3.ความรับผิดชอบ ได้แก่ การเป็นที่พึ่งของคนอื่น การริเริ่ม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความไม่หวั่นเกรง

4.การเข้าไปมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีกิจกรรม การเข้าสังคม การร่วมมือ ความสามารถในการปรับตัว การมีอารมณ์ขัน

5.ฐานะ ได้แก่ ตำแหน่งทางเศรษฐกิจและสังคม ความชื่อเสียง

6.สถานภาพ ได้แก่ ระดับความสามารถ ฐานะ ทักษะ ความต้องการและความสนใจของ ผู้ตาม

สต็อกคิล (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ 2522 : 21 ; อ้างอิงจาก Stogdill. 1969 : 91 - 113) ได้สรุปปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเป็นผู้นำ ดังนี้

1.ความสามารถ มีความหมายรวมถึงสถิติปัญญา ความกระตือรือร้น ความสามารถในการ พูด ความคิดริเริ่ม การตัดสินใจ

2.ความสำเร็จ ได้แก่ ความสำเร็จทางการเรียน ความรู้ และการกีฬา
 3.ความรับผิดชอบ ได้แก่ การเป็นที่พึ่งของคนอื่น ความเพียรพยายาม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความปรารถนาที่จะทำดีที่สุด

- 4.ความร่วมมือกับกลุ่ม ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคม
- 5.ลักษณะการแสดงตัว มีคนรู้จักมาก
- 6.อารมณ์มั่นคง อารมณ์ขัน
- 7.ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

เดโช สวานนท์ (ม.ป.ป. : 188) ได้สรุปปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเป็นผู้นำ ดังนี้

- 1.บุคลิกภาพของผู้นำ หมายถึง ลักษณะทางกาย ได้แก่ ความสูง น้ำหนัก ลักษณะท่าทาง
- 2.เชาวน์ ผู้ที่มีเชาวน์สูงจะมีความสนใจและมีแนวความคิดในเรื่องต่าง ๆ สูงเกินกว่ากลุ่ม
- 3.ความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดความประทับใจแก่สมาชิกในกลุ่ม เป็นผู้มีทักษะอำนาจ หรือความสามารถพิเศษ ซึ่งจะช่วยให้แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่จะต้องเผชิญได้

4.การสังคม การร่วมมือในงานสังคมต่าง ๆ ทักษะการผูกมิตรและการสังคม เป็นปัจจัยในการแยกผู้นำออกจากผู้ตาม

5.กำลังใจ ถือเป็นลักษณะถาวรของบุคลิกภาพซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความเป็นผู้นำ

6.ความเป็นผู้ริเริ่มริเริ่ม ช่างพูด กระตือรือร้น และแสดงตน เป็นบุคลิกภาพซึ่งมีความสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 317) ได้สรุปปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเป็นผู้นำ ดังนี้

- 1.มีความสามารถในการพูด มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีสติปัญญาดี และมีความกระตือรือร้น

2.มีความสำเร็จในด้านการศึกษา

3.มีความรับผิดชอบสูง

4.เป็นที่นิยมของคนทั่วไป

กิตติพันธ์ รุจิรกุล (2529 : 40) ได้สรุปปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเป็นผู้นำ ดังนี้

1.การมีสุขภาพร่างกายที่ดี ผู้นำที่ดีควรมีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง มีความอดทน อยู่ในสภาพที่พร้อมเผชิญกับงานที่ต้องรับผิดชอบ

2.อารมณ์ ผู้นำที่ดีควรมีอารมณ์ที่ดี เพราะอารมณ์เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวที่มีผลต่อจิตใจและควบคุมจิตใจให้ทำตามความประสงค์

3.สติปัญญาและคุณภาพทางสมอง ผู้นำที่ดีควรมีความสามารถในการศึกษาและเข้าใจประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้ผ่านมามีความสามารถที่จะใช้สมอง สติปัญญา ไหวพริบ วินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

4.ภูมิหลังทางสังคมและประสบการณ์ ผู้นำที่ดีควรมีภูมิหลังที่สะอาด ทรงเกียรติ มีประสบการณ์การกว้างขวาง มีทักษะในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินการด้านต่าง ๆ

5.บุคลิกภาพและความสนใจ ผู้นำที่ดีควรมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความกล้า ร่าเริง

6.ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน ผู้นำที่ดีควรมีความปรารถนาที่จะทำดีที่สุด มีความรับผิดชอบ งานไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค สนุกกับงานที่ทำ

7.ลักษณะทางสังคม ผู้นำที่ดีควรเป็นผู้ที่มีความปรารถนาที่ร่วมมือกับคนอื่น เข้าสังคมได้ดี มีความเฉลียวฉลาดในการเข้าร่วมในสังคม

สุดา ทัพสุวรรณ (2541 : 13) ได้สรุปปัจจัยของความเป็นผู้นำ ดังนี้

1.ตัวของผู้นำเอง (Leader) นอกจาก บุคลิกภาพ ได้แก่ รูปร่าง การแต่งกาย กริยา มรรยาท ความรู้ ความสามารถ ผู้นำต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในเรื่องงานในหน้าที่ มีความเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้เร็วแก้ไขปัญหาได้ดี มีประสบการณ์เพียงพอที่จะสามารถนำมาใช้ในการทำงานจนทำให้ผลงานออกมาดี

2.ประสบการณ์ (Situation) สถานการณ์ที่เป็นปัญหาและซับซ้อนจะเป็นเครื่องแสดงว่า ผู้นำมีความเป็นผู้นำหรือไม่ เพราะการแก้ไขสถานการณ์แต่ละครั้งจะต้องใช้สติปัญญา ไหวพริบ และ ประสบการณ์ต่าง ๆ นำมาช่วยพิจารณาในการตัดสินใจ

3.ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือลูกน้อง (Followers) เป็นปัจจัยที่สำคัญสิ่งหนึ่ง ถ้าได้ลูกน้องที่มีความรู้ความสามารถ ขยันขันแข็ง มีความคิดริเริ่ม และเต็มใจที่จะทำงานให้องค์กรนั้นมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ

4.ความสำเร็จของงาน (Effectiveness) หมายถึง แต่ละงานสำเร็จได้ตรงตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ตรงตามเวลาที่กำหนด ไม่สิ้นเปลืองแรงงานและงบประมาณเกินกว่าจำเป็น และงานที่ สำเร็จออกมามีคุณภาพ

จากปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเป็นผู้นำดังกล่าว สรุปได้ว่า ระดับสติปัญญา ความสำเร็จ ในด้านการเรียน ความสำเร็จในด้านกิจกรรมอื่นๆ การมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบ มี บุคลิกภาพที่ดี การเข้าสังคมซึ่งเป็นบุคลิกภาพแสดงตัว มีความสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำ

2.3 ลักษณะของบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ

ภิญโญ สาร (2514 : 164) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ ดังนี้

1.ความมีชีวิตชีวาและความทนทาน มีความตื่นตัว พร้อมที่รับสถานการณ์ทุกชนิด ปรับตัว และเปลี่ยนแปลงได้ มีความร่าเริงแจ่มใส

2.ความสามารถในการตัดสินใจ ผู้นำที่ดีต้องตัดสินใจได้ถูกต้องและรวดเร็ว

3.มีความสามารถในการจูงใจ มีความสามารถในการสนทนา ความเป็นนักพูดและใช้ภาษา ได้ดี

4.มีความรับผิดชอบ เป็นความรู้สึกด้วยตนเองว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดควรในเชิงศีลธรรมและ คุณธรรม

5.มีความฉลาดไหวพริบ มีความรู้ มีความสามารถในการวินิจฉัย และมีความคิดริเริ่ม เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2522 : 21) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ ดังนี้

1.รู้จักการเข้าสมาคม

2.มีความคิดริเริ่ม

3.มีความเพียรพยายาม

4.รู้จักวิธีที่จะทำงานให้สำเร็จ

5.มีความเชื่อมั่นในตนเอง

6.ตื่นตัวและหยั่งรู้ในสถานการณ์

7.มีความร่วมมือ

8.เป็นที่นิยมของปวงชน

9.มีความสามารถในการปรับตัว

10.มีความสามารถในการพูด

เดโช สวานนท์ (ม.ป.ป. : 191) ได้สรุปลักษณะที่สำคัญของบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ ดังนี้

1.ความคิดริเริ่ม หมายถึง การคิดขึ้นหรือการสนับสนุน หรือการตัดสินใจไม่รับในข้อคิด ข้อปฏิบัติใหม่ๆทั้งหลาย ผู้นำจะต้องมีความคิดริเริ่มเป็นของตนเอง มีการตัดสินใจ และมีแนวคิดขัดแย้งในข้อคิดข้อเสนอของผู้อื่นได้

2.ความใกล้ชิดกับสมาชิกในหมู่คณะ ผู้นำที่ดีจะต้องเข้ากับหมู่คณะได้ ทำตัวสนิทสนมกับทุกคนวางตัวเป็นกันเองกับสมาชิกของหมู่คณะ แลกเปลี่ยนบริการส่วนตัว ระหว่างตนเองกับหมู่คณะได้

3.ความเป็นตัวแทนของหมู่คณะ ผู้นำจะต้องโต้แทนหมู่คณะ เจ็บแทนหมู่คณะเมื่อถูกตำหนิ ป้องกันและต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ของสมาชิกในหมู่คณะของตน

4.การสมานไมตรีและสร้างสามัคคีธรรม หมายถึง การสนับสนุนการสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ การพยายามลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกของหมู่คณะ การส่งเสริมให้สมาชิกของหมู่คณะปรับตัวให้เข้ากับหมู่คณะได้ดีขึ้น

5.การแบ่งสรรงานผู้นำที่ดีต้องเป็นผู้สามารถกำหนดลักษณะงานทั้งของตนเองและของสมาชิกผู้อื่นได้ชัดเจน และสามารถกำหนดรู้ในความสัมพันธ์ของงานแต่ละส่วนที่สมาชิกของหมู่คณะแต่ละคนทำได้แน่นอน

6.การบังคับบัญชา หมายถึง ความสามารถในการห้ามการกระทำบางประการของสมาชิก ที่เห็นสมควรห้าม ยุติการกระทำของหมู่คณะได้เมื่อต้องการ และการใช้ความเด็ดขาด ตัดสินใจลงโทษผู้กระทำผิดระเบียบแบบแผน

7.การติดต่อสื่อสาร ผู้นำต้องคอยให้และรับรู้ข่าวสารของหมู่ สมาชิกในหมู่คณะ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งกันและกัน

8.การยอมรับ หมายถึง การที่ผู้นำแสดงการยอมรับ หรือไม่ยอมรับ รวมทั้งการอนุมัติ และไม่อนุมัติ การกระทำของสมาชิกของหมู่คณะ

9.ผลงาน ผู้นำจะต้องเป็นผู้กำหนดระดับของผลงานของสมาชิก และหมู่คณะเป็นส่วนรวม ต้องมุ่งหวังและสนับสนุนให้สมาชิกใช้ความมานะพยายาม เพื่อผลงานที่ดีกว่า มากกว่า สูงค่ากว่า อยู่เสมอ

10.การตัดสินใจ ผู้นำต้องกล้าตัดสินใจ โดยเฉพาะเมื่อได้พิจารณาไตร่ตรองรอบคอบในเรื่องราวนั้นๆพอสมควรแล้ว

11.การเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น ผู้นำต้องรู้วิธีที่จะรับพิจารณาความคิดความเห็น ด้วยใจเป็นธรรม

12.การรู้จักผู้ร่วมงาน หมายถึง การรู้จักสมาชิกของหมู่คณะแต่ละคนอย่างจริงจังในทุกแง่มุมรู้ถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติของแต่ละคน เพื่อจะได้มอบหมายให้แต่ละคนในหมู่คณะได้ทำงานที่เหมากับความรู้ความสามารถของตน

13.ความเสียสละ คือ รู้จักเสียสละความสุข ความสบาย ความพอใจส่วนตน เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม หรือเพื่อแสดงน้ำใจไมตรีอันดีงามตามสมควร

14.ความสามารถ ผู้นำที่ดีต้องมีความสามารถเหนือสมาชิกของหมู่คณะในวิชาการบางแขนง และในความสามารถด้านอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับวิชาการตามสมควร เช่น ความสามารถในการพิจารณาคน ความสามารถในการเข้าใจคน เป็นต้น

จำนงค์ สมประสงค์ (ม.ป.ป. : 56) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ ดังนี้

- 1.มีความสุขใจที่เห็นบุคคลอื่นพัฒนาตัวเองภายใต้คำแนะนำและภายใต้การอำนวยการของตน
- 2.การออกคำสั่งหรือการอำนวยการ กระทำอย่างเปิดเผยและเจียมขนาดในทุกกรณี
- 3.มีนิสัยรักความเป็นธรรม มีความกล้าในทางที่ถูกต้อง มีความรู้เกี่ยวกับมนุษยวิทยาทั่วไป
- 4.มีความรู้สึกรับผิดชอบต่องานในหน้าที่โดยการอุทิศกำลังกาย กำลังสมอง อุทิศเวลาให้กับงานอย่างแท้จริง

5.มีความเข้าใจในธรรมชาติความเป็นมนุษย์ของบุคคลได้อย่างลึกซึ้ง

6.เลือกใช้คนตรงกับความสามารถของแต่ละบุคคล

สุรางค์ จันทน์เอม (2524 : 56) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ ดังนี้

- 1.มีความเฉลียวฉลาดในการตัดสินใจ
- 2.มีความสามารถในการปรับตัวให้อยู่ในสังคม
- 3.เป็นผู้มุ่งหวังความสำเร็จ
- 4.มีมนุษยสัมพันธ์ดี
- 5.มีอำนาจในการปฏิบัติงาน

วิจิตร วรุตบางกูร (2525 : 20) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ ดังนี้

- 1.ความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 2.ความเป็นที่รู้จักและเด่นดัง
- 3.ความสามารถในการเข้าสังคม
- 4.ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ
- 5.ความกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงความคิดเห็น
- 6.ความต้องการทำให้ดีกว่าผู้อื่น
- 7.อารมณ์ขันที่ไม่หยาบโลน
- 8.ความร่วมมืออันดี
- 9.มีชีวิตชีวา สดชื่น
- 10.ความสามารถในการกีฬา

อารี เพชรผุด (2529 : 147) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ คือกระบวนการที่บุคคลหนึ่งพยายามจะมีอิทธิพลเหนือคนอื่นในสถานการณ์ที่เอื้ออำนวย

วัฒนา พัทธราวิช (2531 : 270) ได้สรุปว่าลักษณะของบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ ต้องมีสติปัญญาดี ความรู้ดี เฉลียวฉลาด สนใจใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ มีประสบการณ์มากพอ มีความขยันอดทน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้ สามารถชักจูงผู้อื่นได้

กังวล เทียนกันต์เทศ (2531 : 298) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ ดังนี้
ต้องมีบุคลิกภาพด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจ มีความเชื่อมั่น กล้าตัดสินใจ มีความกระตือรือร้น มีความ
เสียสละ มีความรับผิดชอบสูง มีความยุติธรรมและมีสุขภาพอนามัยดี

กวี วงศ์พุ่ม (2536 : 41) ได้สรุปว่าลักษณะของบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ ต้องเกิดจาก
การสร้างพฤติกรรม โดยนำทัศนคติ ทักษะ ความมีจิตใจที่ดี ความสามารถในการจูงใจและความสามารถ
ในการสื่อความคิดของตนให้ผู้อื่นทราบ เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบ
มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2539 : 131) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ ดังนี้

1. มีความคิดกว้าง ไกล และลึก
2. มีความสามารถในการใช้ภาษา มีความคิดริเริ่ม และเป็นคนที่ฉลาด
3. มีความสำเร็จด้านวิชาการหรือด้านบริหาร
4. มีความรับผิดชอบและมีความอดทน
5. เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมและปรับตัวเข้ากับสังคมได้
6. มีฐานะดีทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม
7. มีระดับจิตใจสูง

นงลักษณ์ สุทธิวิวัฒน์ (2539 : 10) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเป็นผู้นำที่
ประสบความสำเร็จ โดยจัดลำดับความสำคัญดังนี้

1. ความเฉลียวฉลาด
2. ความเชื่อมั่นในตนเอง
3. สماعคมกับผู้อื่นได้ดี
4. มีเจตจำนงแน่วแน่
5. มองโลกตามความเป็นจริง
6. มีความเด่นหรือความมีอำนาจ
7. มีทัศนคติในเชิงบวกต่อมนุษย์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2541 : 285) ได้สรุปว่าลักษณะของบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ
ได้แก่ มีความรอบรู้ในเชิงวิชาการ กล้าหาญทางจริยธรรม เป็นผู้นำที่มีความซื่อสัตย์ เด็ดขาดเมื่อจำเป็น
เยือกเย็นเมื่อประสบปัญหา ท่วงทำน่านับถือ กระตือรือร้นในการทำงาน มนุษยสัมพันธ์สูงส่ง มั่นคงและ
รอบคอบ อยู่ในกรอบของศีลธรรม

อารี พันธุ์มณี (2543 : 75) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ ดังนี้

1. เป็นผู้รอบรู้
2. มีความมานะอดทน
3. มีความพยายาม
4. มีความขยันหมั่นเพียรและมีแรงจูงใจ
5. มีความกระตือรือร้น
6. มีความรับผิดชอบและกล้าเสี่ยง
7. มีความมั่นใจในตนเอง
8. ซื่อสัตย์และมีมนุษยสัมพันธ์

9.มีความคิดริเริ่ม

10.มีบุคลิกภาพที่ดี

สุกัญญา วรรณบุตร (2543 : 4) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเป็นผู้นำที่ดี ดังนี้

1.มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ ความสามารถนำความเข้าใจ ความคิดเห็นความปรารถนาหรือคำสั่งต่างๆ ที่ทำให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนเกิดการรับรู้และเข้าใจตรงกัน ทำให้งานต่างๆ บรรลุเป้าหมายได้เร็วขึ้น

2.การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ได้แก่ การกระทำที่เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็นโดยมิได้ปิดกั้น หรือจำกัดความคิด และนำความคิดเห็นเหล่านั้นมาพิจารณาทั้งลักษณะที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

3.มีความเชื่อมั่นในตนเอง ได้แก่ การกระทำที่แสดงถึงความมั่นใจที่จะกระทำการอย่างไม่ลังเลหรือหวั่นวิตก แม้จะมีอุปสรรคก็ไม่เลิกล้มหรือเปลี่ยนใจ

4.มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ได้แก่ การกระทำในการที่จะแสดงออกถึงการที่จะร่วมงานกับบุคคลอื่นมีการติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มได้อย่างคล่องแคล่ว

จำลอง นักพ่อน (2543 : 4) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความเป็นผู้นำที่ดี ดังนี้

1.มีความรับผิดชอบสูง

2.มีความขยันหมั่นเพียร

3.มีความอดทน / อุทิศตน

4.มีความซื่อสัตย์สุจริต

5.มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

6.มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ / กระตือรือร้นในการทำงาน

7.มีทักษะในการวินิจฉัยสั่งการ

8.มีการรักษาระเบียบวินัยที่ดี

9.มีความตรงต่อเวลา / การบริหารเวลา

10.มีบุคลิกภาพที่ดี

จากที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่า ลักษณะของบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ ได้แก่ มีความสามารถในการจูงใจ มีความสามารถในการตัดสินใจ มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีความคิดริเริ่ม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

ความมุ่งมั่น, ความรับผิดชอบ, ความขยันหมั่นเพียร, ความอดทน, ความซื่อสัตย์สุจริต, ความกล้าหาญ, ความกระตือรือร้น, ความมีระเบียบวินัย, ความตรงต่อเวลา, ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

2.4 การวัดความเป็นผู้นำ

การวัดความเป็นผู้นำ มีผู้สร้างเครื่องมือวัดความเป็นผู้นำในรูปแบบต่างๆดังตัวอย่างต่อไปนี้
เปรมจิต ทศตะ (2516) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประมาณค่าตนเอง ลักษณะความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยได้สร้างแบบสอบถามวัดลักษณะความเป็นผู้นำ ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วขีดเครื่องหมาย / ตรงกับความคิดหรือความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.ข้าพเจ้าเข้ากับคนได้ทุกประเภท					
2.ข้าพเจ้าชอบพบปะสังสรรค์กับผู้อื่น					
3.ข้าพเจ้ามักวางแผนในการทำงานล่วงหน้าเสมอ					

นพรัตน์ สมประสงค์ (2520 : ภาคผนวก) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่และลักษณะความเป็นผู้นำ โดยสร้างแบบทดสอบวัดความเป็นผู้นำ ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วขีดเครื่องหมาย / ตรงกับความคิดหรือความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

1.ท่านเอาคำแนะนำของผู้อื่นมาใช้ในการปฏิบัติงาน

น้อยที่สุด	3	2	1	0	1	2	3	ไม่เคยเลย
------------	---	---	---	---	---	---	---	-----------

2.ท่านเห็นว่าคนที่ทำงานร่วมกับท่านทำงานเต็มที่แล้ว

น้อยที่สุด	3	2	1	0	1	2	3	ไม่เคยเลย
------------	---	---	---	---	---	---	---	-----------

3.ท่านทำให้คนที่ทำงานร่วมกับท่านรู้สึกสบายใจในขณะที่เขาสนทนากับท่าน

น้อยที่สุด	3	2	1	0	1	2	3	ไม่เคยเลย
------------	---	---	---	---	---	---	---	-----------

ชมพู พึ่งธรรม (2526 : 149) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านความเป็นผู้นำ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เขตการศึกษา 2 กรุงเทพมหานคร โดยสร้างแบบสอบถามวัดความเป็นผู้นำ ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วขีดเครื่องหมาย / ตรงกับความคิดหรือความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1.ถ้าข้าพเจ้าเป็นหัวหน้า ข้าพเจ้าจะให้โอกาสแก่ผู้ร่วมงานทุกคน		
2.ข้าพเจ้าชอบดักเตือนเพื่อนๆ เมื่อเห็นเขาทำผิดระเบียบของโรงเรียน		
3.ข้าพเจ้าพยายามหาวิธีแก้ปัญหาใหม่ๆ เสมอ เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ		

สุกัญญา วรรณบุตร (2543 : 77) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย กรุงเทพมหานคร โดยสร้างแบบสอบถามวัดคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจการตัดสินใจของผู้ตอบในสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน หากผู้ตอบประสบกับสถานการณ์เหล่านั้น จะตัดสินใจเลือกคำตอบในข้อใด จากตัวเลือก 3 ตัวเลือกที่กำหนดให้

1. ในกลุ่มเพื่อนของนักเรียน ได้มีการพูดคุยถึงเพื่อนคนหนึ่งที่อยู่นอกกลุ่มว่าเป็นคนที่ไม่น่าคบนิสัยไม่ดี ถ้านักเรียนเป็นหัวหน้ากลุ่มนี้ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร

- ก. สนับสนุน และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม
- ข. นำเรื่องนี้ไปบอกกับเพื่อนคนที่ถูกกล่าวถึง
- ค. นิ่งเฉย ไม่พูดอะไร

2. หากนักเรียนบังเอิญได้ยินเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนคุยกันว่า พรุ่งนี้โรงเรียนจะปิดเพื่อซ่อมแซมถนนภายในโรงเรียน นักเรียนในฐานะเป็นหัวหน้าชั้นจะทำอย่างไร

- ก. นำเรื่องที่ได้ยินไปเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง
- ข. นำเรื่องนี้ไปถามครูว่าเป็นความจริงหรือไม่
- ค. บอกกับเพื่อนๆ ว่าพรุ่งนี้โรงเรียนหยุดเพื่อซ่อมแซมถนน

3. ปัจจัยที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การอบรมเลี้ยงดู

3.1.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู

มีผู้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู ไว้ดังนี้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2520 : 21) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้เลี้ยงดูเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกัน อันเป็นทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถให้รางวัล หรือลงโทษ การกระทำต่างๆ ของเด็กได้ นอกจากนี้เด็กยังมีโอกาสเฝ้าสังเกตลักษณะและการกระทำต่างๆ ของผู้เลี้ยงดูด้วย ทำให้เด็กได้เลียนแบบผู้เลี้ยงดู ส่วนการที่ผู้เลี้ยงดูจะส่งเสริมหรือขัดขวางลักษณะหรือพฤติกรรมใดๆ ของเด็กย่อมขึ้นอยู่กับความนิยมของสังคม หรือของกลุ่มที่เขาเป็นสมาชิกอยู่ นอกจากนี้ ลักษณะต่างๆ ของผู้เลี้ยงดูยังเป็นลักษณะที่คล้ายคลึงกับลักษณะของคนอื่นๆ ในสังคมนั้น จึงเข้าใจได้ว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูนี้ ผู้เลี้ยงดูจะถ่ายทอดลักษณะต่างๆ ในสังคมนั้นให้แก่เด็ก ถ้าผู้เลี้ยงดูมาจากกลุ่มของสังคมที่แตกต่างกันเขาเหล่านั้นจะใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความเชื่อ ลักษณะนิสัย และความเคยชินของคนในกลุ่มต่างๆ ซึ่งแตกต่างกัน

เพ็ญศรี พิชัยสนธิ์ (รัตนวดี รอดภิรมย์ 2533 : 23 ; อ้างอิงจาก เพ็ญศรี พิชัยสนธิ์ 2522 : 37-38) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมและการเลี้ยงดู ดังนี้

การอบรม (Discipline) หมายถึง การแนะนำสั่งสอนและอบรมฝึกฝนที่มุ่งให้เด็กประพฤติดี มีระเบียบวินัย รู้จักควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ ฯลฯ เป็นต้น

การเลี้ยงดู (Care) หมายถึง การดูแลเพื่อสนองความต้องการของเด็กทั้งทางกายและทางใจ โดยมุ่งให้เด็กมีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรงทุกระบบ ไม่มีโรค ไม่มีความพิการ อารมณ์แจ่มใส อุปนิสัยดี ใจคอหนักแน่น สติปัญญาเฉลียวฉลาด และมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น ฯลฯ เป็นต้น

วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ (2526 : 8) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้ใหญ่ในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยบิดา มารดา และบุคคลอื่นๆปฏิบัติต่อดูก เพื่อสนองความต้องการที่จำเป็นของเด็กทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อให้เด็กมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี และยังให้การแนะนำสั่งสอนฝึกอบรมให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

ยุวดี เทียมประสิทธิ์ (2536 : 72) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การกระทำของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ทั้งด้วยกาย วาจา ท่าทีที่มีต่อดูก อันเป็นผลให้เด็กมีร่างกายพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปตามแนวทางพัฒนาการของชีวิต และเป็นที่ยอมรับของผู้แวดล้อม ผู้อบรมเลี้ยงดูตั้งใจอบรมสั่งสอนให้เด็กยอมรับการปฏิบัติตามเกณฑ์หรือแนวทางที่สังคมยอมรับ เพื่อจะได้เติบโตขึ้นในแนวทางที่ผู้อบรมนั้นต้องการ

มะลิ อุทุมภาพ (2538 : 6) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองได้ปฏิบัติต่อบุตรทั้งวาจาและกิริยาท่าทางในลักษณะของการอบรมสั่งสอน ดูแลเอาใจใส่ ชื่นแမ်း ให้อาหารและลงโทษในเรื่อง การศึกษาเล่าเรียน การแต่งกาย การคบเพื่อน การทำงานบ้าน การรักษาเวลา การรักษาความสะอาด การใช้จ่ายเงิน การใช้เวลารว่าง สุขภาพและมารยาททั่วไป

ทรงพล ภูมิพัฒน์ (2538 : 53) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นขบวนการที่บุคคลพบตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นขบวนการสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาชีวิต และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมตามที่สังคมต้องการ ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล ภายใต้ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีของสังคม

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2538 : 187) ได้ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การปลูกฝังความสามารถในการควบคุมตนเองและความสามารถในการปรับตัวให้แก่เด็ก

จากความหมายและคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้น ทำให้สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองได้ปฏิบัติต่อบุตรทั้งวาจาและกิริยาท่าทางในลักษณะของการอบรมสั่งสอน ดูแลเอาใจใส่ ชื่นแမ်း ให้อาหารและลงโทษในเรื่อง การศึกษาเล่าเรียน การแต่งกาย การคบเพื่อน การทำงานบ้าน การรักษาเวลา การรักษาความสะอาด การใช้จ่ายเงิน การใช้เวลารว่าง

3.1.2 ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู

มีผู้แบ่งลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

บอมรินด์ (จิตรา วสุวนิช 2526 : 288 ; อ้างอิงจาก Baumrind, 1972) ได้ศึกษาเกี่ยวกับท่าทีของพ่อแม่ใน 3 ลักษณะที่มีผลต่อบุคลิกภาพของลูก ดังนี้

1. พ่อแม่ที่ยึดลักษณะอัตตาริปไตย แบบควบคุมสูง มีท่าทีอบอุ่น ยอมรับ และส่งเสริมความเป็นอิสระของเด็ก จะได้ลูกที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักควบคุมตนเอง และพอใจในตนเอง

2. พ่อแม่ที่ยึดลักษณะอัตตาริปไตย มีท่าทีอบอุ่น และชอบบังคับจะได้เด็กที่มีลักษณะถอยหนี ไม่ค่อยวางใจใคร ไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความเป็นอิสระ ไม่เป็นตัวของตัวเอง

3. พ่อแม่ที่สมยอมอนุญาติ ไม่ควบคุมมาก และมีท่าทีอบอุ่น จะได้เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ชอบสำรวจค้นคว้า และรู้จักควบคุมตนเอง

โรเจอร์ (ปิยพร ดวงทอง 2539 : 19 ; อ้างอิงจาก Rogers. 1972 : 117) แบ่งแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 แบบ คือ

1.การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่ใช้การอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้ลูกรู้สึกว่าคุณเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม พ่อแม่ไม่ตามใจจนเกินไปหรือเข้มงวดจนเกินไป ยอมรับนับถือความสามารถและความคิดของลูก ให้ความร่วมมือแก่ลูกตามโอกาสอันควร

2.การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ลูกรู้สึกว่าคุณแม่ก้าวท้าวเรื่องส่วนตัวของตน ยับยั้งการก้าวร้าวและทำให้รู้สึกผิดเมื่อลูกแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ลูกมีความรู้สึกว่าถูกบังคับให้ทำตามความต้องการของคุณแม่ พ่อแม่ใช้คำพูดที่ลูกรู้สึกอาย

3.การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ลูกรู้สึกว่าคุณเองได้รับการตามใจ และไม่ได้รับความเอาใจใส่ให้คำแนะนำช่วยเหลือจากพ่อแม่เท่าที่ควร

เฟา และเบลคิน (Faw and Belkin. 1989 : 346) ได้สรุปลักษณะวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ดังนี้

1.วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผล

วิธีการนี้ผู้ปกครองจะดูแล อบรมให้ความรัก โดยกำหนดมาตรฐานของพฤติกรรมต่างๆให้ลูกทำตามโดยพิจารณาความต้องการของลูก ความต้องการของผู้ปกครองและความต้องการของสังคมไปพร้อมๆกัน ผู้ปกครองจะอธิบายเหตุผลควบคู่ไปกับการอบรมสั่งสอน การลงโทษจะไม่ใช้การลงโทษทางกาย เมื่อทำดีก็จะได้คำชมเชย การอบรมสั่งสอนจะให้เด็กเป็นตัวของตัวเองและปฏิบัติตามแนวทางของสังคม

2.วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบเผด็จการ

วิธีการนี้ผู้ปกครองจะควบคุมเด็ก โดยกำหนดกฎที่เข้มงวด และไม่คำนึงถึงความต้องการของเด็กและขาดเหตุผล การลงโทษมักใช้การลงโทษทางกายและไม่มีคำอธิบายใดๆทั้งสิ้น ให้ความรัก การอบรมและคำชมเชยเด็กน้อย เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ จะมีการควบคุมตนเองสูง ฟุ้งตนเองได้บ้าง ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด แม้ตัวเด็กคิดว่าไม่ยุติธรรมหรือไม่ถูกต้อง มีลักษณะสันโดษ มักจะไม่พอใจ เป็นกังวลกับสิ่งที่ตนได้ทำไปแล้ว

3.วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบปล่อยตามใจ

วิธีการนี้ผู้ปกครองจะดูแล แต่ไม่รู้ว่าจะควรทำอย่างไรลูกจึงจะเชื่อฟังและประพฤติดีมีกตามใจลูก ไม่ควบคุมบังคับ และไม่ตั้งกฎเกณฑ์ในบ้าน ไม่ใช่อำนาจของการเป็นพ่อแม่ มักจะอบรมสั่งสอนลูกมากกว่าเผด็จการ แต่เมื่อลูกขัดขืนก็จะตามใจ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ จะมีลักษณะไม่มั่นคง ฟุ้งตนเองได้น้อย และควบคุมตนเองได้น้อย

โสมรสมิ์ จันทรประภา (2513 : 82) ได้สรุปลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู ดังนี้

1.การเลี้ยงดูให้เป็นผู้ใหญ่มาตั้งแต่เด็ก เป็นต้นว่าถูกอบรมกวดขันให้ประพฤติตนอย่างผู้ใหญ่ ใช้มารยาทอย่างผู้ใหญ่โดยเคร่งครัดมาตั้งแต่ยังน้อยยังไม่สมควร ไม่มีโอกาสได้คิดได้ทำอย่างธรรมชาติของเด็ก เมื่อโตขึ้นจะมีตัวตนสองแบบ คือ แบบที่เรียกว่า “แก่แดด” “เจ้าระเบียบ” กลายเป็นคนที่เข้ากับเพื่อนยาก

2.การเลี้ยงดูอย่างเป็นทวดตา ได้รับการเอาใจ ตามใจให้ทำอะไรได้ตามความอยาก โดยไม่มีการควบคุมอบรมห้ามปราม โตขึ้นจะกลายเป็นคนเอาแต่ใจตัวเอง หูตัวเอง เห็นแก่ตัว ยกตนเหนือคน ชอบชมคนอื่น ดูถูกคนที่ต่ำกว่า

3.การเลี้ยงดูอย่างเป็นผู้ร้าย มักเป็นผู้ที่มีผู้ปกครองเข้มงวดกวดขัน คอยแต่จับผิดทำอะไรไม่ถูกไม่ควรไปหมด ต้องคอยป้องกันตัวอยู่ตลอดเวลา มักเป็นเด็กประเภท “บ้านแตก” คือบิดา

มารดาหย่าร้างหรือตายจากกัน เมื่อโตขึ้นจะเป็นคนมีปมด้อย เจ้าคิดเจ้าแค้น ไม่ศรัทธาในเพื่อนมนุษย์ ไม่เชื่อเรื่อง"น้ำใจ" คอยหาตระแวงความหวังดีของผู้อื่น

4.การเลี้ยงดูอย่างเป็นของเล่น คือเลี้ยงไว้สำหรับชมเชย ผู้เลี้ยงชอบให้แสดงออก เช่นให้แต่งตัวสวยๆ ให้แสดงออกตามงานต่างๆตามแต่โอกาส ชอบให้เล่นละคร แสดงทางโทรทัศน์เพื่อเป็นหน้าเป็นตาแก่ผู้เลี้ยง เมื่อโตขึ้นจะเป็นคนชอบแสดงออก ชอบแสดงตนเรียกร้องความสนใจของผู้อื่น

5.การเลี้ยงดูอย่างเป็นสัตว์เลี้ยง ผู้เลี้ยงมักเป็นคนเจ้าอารมณ์ ชอบใจก็เอาใจใส่อย่างดีตลอดจนเฝ้าเซยชม เมื่อไม่ชอบใจก็ทอดทิ้งเกรี้ยวกราด เมื่อโตขึ้นจะกลายเป็นคนเจ้าอารมณ์ ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง โสเล ตัดสินใจอะไรเองไม่ได้ ไม่ไว้วางใจผู้อื่น หวาดระแวง

6.การเลี้ยงดูอย่างเป็นคน ได้รับการเลี้ยงดูอย่างเตรียมจะให้เป็มนุษย์ คือ เลี้ยงให้เติบโตเจริญขึ้นตามพัฒนาการของโครงสร้างของคน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อม โดยทำการอบรมให้เป็นไปในทางที่ถูกที่ควร เด็กที่ถูกเลี้ยงประเพณีเจริญขึ้นตามพัฒนาการของวัย ผู้เลี้ยงเตรียมไว้ให้เติบโตขึ้นเป็นตัวตนของคนที่มีชีวิตอยู่ในโลกอย่างไม่ฝืนธรรมชาติ เมื่อโตขึ้นจะเป็นคนที่สมบูรณ์ตามฐานะของตน คบหาสมาคมได้ง่าย

ประหยัด ลักษณะงาม (2525 : 195) ได้สรุปลักษณะของ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ดังนี้

1.การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง เกิดจากสาเหตุ เช่น ความเครียดจากหน้าที่การงาน ความบีบคั้นจากสภาพเศรษฐกิจ ทำให้พ่อแม่ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการหาเลี้ยงครอบครัว จึงปล่อยให้ลูกอยู่ตามลำพังหรืออยู่กับผู้อื่นที่ไม่ใส่ใจเด็กเท่าที่ควร

การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ พ่อแม่จะปฏิบัติต่อลูกอย่างไม่มีคุณค่า ทอดทิ้งขาดความเอาใจใส่ อาจระบายอารมณ์รุนแรงกับลูกทั้งวาจา พฤติกรรม และสีหน้า ทำให้ลูกพัฒนาเป็นเด็กที่กระด้าง ก้าวร้าว ชอบทะเลาะวิวาท หงุดหงิด และอาจแสดงท่าทีที่ต่อต้านสังคม

2.การอบรมเลี้ยงดูแบบรักและปกป้องมากเกินไป หมายถึง พ่อแม่รักลูกมากจนยอมเสียสละความสุขส่วนตัวทุกอย่างเพื่อลูก ปฏิบัติต่อลูกไม่เหมาะสมกับวัย ดูแลรอดพ้นจากอันตราย ทั้งๆที่เป็นสิ่งเล็กน้อยๆ ซึ่งเด็กไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

3.การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป หมายถึง การที่พ่อแม่ตามใจลูกทุกอย่าง โดยเฉพาะทางวัตถุ ลูกจะได้ทุกอย่างที่เขาต้องการเท่าที่ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่จะอำนวย นอกจากนี้ พ่อแม่มิยอมให้ลูกรู้ว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก สิ่งใดควรปฏิบัติหรือไม่ควรปฏิบัติ ทำให้ลูกรู้จักบทบาทในสังคม ปล่อยให้ลูกทำทุกอย่างตามความพอใจ เมื่อออกไปสู่สังคมนอกบ้าน มักจะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ยาก เกิดปัญหาอื่นๆตามมา

4.การอบรมเลี้ยงดูแบบที่พ่อแม่วิตกกังวลเกินกว่าเหตุ โดยจะพบในครอบครัวที่เคยมีลูกเจ็บป่วยหนัก ซึ่งจะทำให้ลูกเติบโตไปเป็นเด็กที่มีแต่ความวิตกกังวลหวาดกลัววิตกกังวลในเหตุการณ์ต่างๆจนไม่มีความสุข

5.การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ หมายถึง การที่พ่อแม่ให้ลูกอยู่ในกฎเกณฑ์ที่พ่อแม่วางไว้อย่างเคร่งครัด ไม่ให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น ใช้การบังคับขู่เข็ญให้ลูกทำตามทุกอย่างซึ่งจะทำให้เด็กรู้สึกขาดอิสระภาพ อาจใช้วิธีการก้าวร้าวต่อต้านรุนแรงต่อกฎระเบียบของสังคม หรือกลายเป็นคนที่ขาดความกระตือรือร้น ขาดความคิดสร้างสรรค์ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

6.การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดเจ้าระเบียบ หมายถึง การที่พ่อแม่มีลักษณะเป็นคนระเบียบจัด ต้องการให้ทุกอย่างเรียบร้อย สะอาด เป็นระเบียบ ตรงต่อเวลา ถูกต้องตามหน้าที่ และไม่รู้จักผ่อนปรน จึงคอยตำหนิตีตีดุ แกล้งซ้ำซากอยู่ตลอดเวลา หากลูกยังไม่ทำตามใจ ซึ่งจะทำให้เด็กเป็นคนมีปมด้อยไม่กล้าตัดสินใจทำอะไร เพราะความรู้สึกกลัวผิด เกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถ เนื่องจากไม่เคยได้รับการยอมรับในการกระทำ

7.การอบรมเลี้ยงดูแบบยอมรับ หมายถึง การที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูกด้วยการให้ความเอาใจใส่ ให้ความรักความอบอุ่น ยอมรับฟังเหตุผลของลูก พยายามตอบสนองความต้องการทางวิชาการ และจิตใจของลูกอย่างเหมาะสม ซึ่งจะทำให้เด็กตระหนักในคุณค่าของตนเอง เป็นมิตรกับคนอื่น มีอารมณ์มั่นคง มีความคิดสร้างสรรค์ มีพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ

สิริชัย ประทีปฉาย (2533 : 76) ได้สรุปลักษณะของ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ดังนี้

1.การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง ขาดการเอาใจใส่ดูแล เด็กจะเป็นคนที่รู้สึกไร้ค่า มีลักษณะต่อต้าน ประชดประชัน ก้าวร้าว ดุดัน ชอบสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น

2.การอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องจนเกินไป ได้แก่ พวกลูกคนเดียวหรือลูกคนสุดท้าย พ่อแม่จะรักและตามใจมาก เด็กจะกลายเป็นคนไม่รู้จักช่วยตนเองและคิดอยู่เสมอว่าสังคมจะต้องรับใช้เขาตลอดไป กลายเป็นภาระสังคม

3.การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ใช้อำนาจหรือเรียกร้องเอากับเด็ก เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบที่พ่อแม่ต้องการจะผลักดันให้เด็กเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ บังคับให้ทำตามความต้องการของผู้ใหญ่ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะมีความรู้สึกที่ตนเองไม่ปลอดภัย ขาดอิสระภาพ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่เป็นตัวของตัวเอง และขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

4.การอบรมเลี้ยงดูแบบยอมรับ เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่จัดว่าดีที่สุด กล่าวคือ พ่อแม่จะให้ความรัก ความเอาใจใส่ต่อเด็ก ตามใจในทางที่ถูกต้อง ฝึกให้มีวินัย ลงโทษตามสมควร ให้โอกาสแสดงความคิดเห็น พูดยังเด็กในทางที่ดี พ่อปฏิบัติต่อลูกแบบประชาธิปไตย และเป็นแบบอย่างที่ดี แม่แสดงความชื่นชมเมื่อเด็กทำอะไรสำเร็จ

เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะเป็นบุคคลที่รู้จักรักผู้อื่น มีความมั่นคงในอารมณ์ พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือกับผู้อื่น เพราะตนเองได้รับความรักความอบอุ่นจากคนอื่นอย่างเพียงพอและเติบโตขึ้นเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ (2534 : 20) ได้แบ่งลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ดังนี้

1.การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ หมายถึง การที่พ่อแม่ มักให้ลูกอยู่ในโอวาท มีระเบียบวินัย ถ้าสั่งสอนด้วยวาจาไม่เป็นผล ก็อาจใช้อำนาจบังคับ มาตรการส่วนใหญ่เป็นการลงโทษ บางครั้งอาจให้รางวัลแต่เป็นส่วนน้อย

การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ ลูกมักไม่มีความคิดริเริ่ม ชอบทำตามคำสั่งมากกว่าคิดเอง ถ้าไม่มีคนใช้อำนาจบังคับ เขาอาจทำอะไรไม่ถูก เมื่อเติบโตขึ้นไปเรียนหนังสือ หรืออยู่ในสังคมภายนอก มักมีปมด้อย เก็บกด บางครั้งใช้วิธีก้าวร้าว รุกรานผู้อื่น หรือหนีออกจากบ้าน เพราะคิดว่าพ่อแม่ไม่รักหรือเป็นศัตรูกับตน

2.การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย พ่อแม่มักใช้วิธีการสอนลูกให้มีเหตุผล ถ้าทำอะไรผิดก็จะชี้แจงให้ฟังว่า ผิดเพราะอะไร ที่ต้องลงโทษเมื่อกระทำผิดเพราะอะไร พ่อ แม่ ลูก มักมีการพบปะพูดคุยกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอยู่เสมอ เมื่อตกลงที่จะทำกิจกรรมใดร่วมกัน สมาชิกในครอบครัวต้องปฏิบัติตามกติกาที่ตกลงกันได้

การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ จะทำให้เด็กมีความรับผิดชอบสูง มีเหตุผล มีเคารพยกย่องความคิดของผู้อื่น สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ รู้จักประนีประนอม ยอมรับในมติเสียงข้างมาก และกล้าทำในสิ่งที่เป็นโยบายส่วนตัวส่วนรวม ซึ่งเป็นวิธีการเช่นเดียวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

3.การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามสบาย พ่อแม่ มักจะปล่อยให้ลูกทำอะไรได้ตามความพอใจ ไม่ว่าจะทำอะไรก็มักจะปล่อยตามใจ บางคนปล่อยเพราะไม่มีเวลาดูแลลูก ต้องออกไปทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพ

การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ ลูกมักจะควบคุมความประพฤติของตนเองไม่ได้ ขาดความรับผิดชอบ ขาดความเคารพยำเกรงผู้ใหญ่ ไม่เคารพสิทธิของผู้อื่น ถ้าเด็กมาจากครอบครัวที่มีฐานะดีมักจะใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ชอบเกาะเกาะร้านผู้อื่น สำหรับเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน มักขาดความมักใหญ่ใฝ่สูงและไม่มีจุดมุ่งหมายของชีวิต

ประดินันท์ อุปรนัย (2537 : 246) ได้สรุปลักษณะของ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีหลายรูปแบบ โดยปกติพ่อแม่มักใช้วิธีอบรมเลี้ยงดูหลายๆแบบ เพื่อให้ลูกมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อาจแยกออกได้ 4 รูปแบบ

1.การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลและสมเหตุสมผล หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ยอมรับในความสำคัญของเด็ก มีความเข้าใจในพัฒนาการเด็ก ยอมรับฟังความคิดเห็นหรือข้อโต้แย้งของเด็ก ห้ามปรามเมื่อเห็นว่าเด็กทำในสิ่งที่ไม่สมควร ส่งเสริมในสิ่งที่เป็นโยบาย โอนอ่อนผ่อนตามถ้าเด็กมีเหตุผลเพียงพอ และผลการกระทำนั้นไม่เป็นที่เดือดร้อนแก่ตัวเด็กเองหรือผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือแก่เด็กตามโอกาสอันควร ขณะเดียวกันก็อบรมสั่งสอนหรือสนับสนุนให้เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเอง รู้จักตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และรู้จักที่จะประพฤติดนให้เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น เพิกเฉยต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ให้คำชมเชยแก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์เป็นครั้งคราว และไม่ลงโทษเด็กจนเกินกว่าเหตุ

2.การอบรมเลี้ยงดูแบบโอ้อวดหรือตามใจมากเกินไป หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่มุ่งสนองความต้องการหรือความปรารถนาของลูกเพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงผลในด้านอื่นที่จะเกิดขึ้น นอกจากความพอใจและความสุขที่ลูกแสดงออกเท่านั้น พ่อแม่ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะทำทุกอย่างเพื่อให้ลูกพอใจยอมลำบากไม่ว่าจะโดยจำเป็นหรือไม่จำเป็นและบางครั้งยอมเสียมารยาทกับผู้อื่นเพียงเพื่อให้ลูกได้รับสิ่งที่ต้องการ

3.การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่หรือความกลัวพ่อแม่เป็นใหญ่ หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ชอบบังคับให้ลูกทำในสิ่งที่ตนเองคิดว่าเหมาะสม โดยไม่ค่อยสนใจว่าลูกจะพอใจหรือไม่ หรือจะมีความรู้สึกอย่างไร และมักมั่นใจว่าการกระทำของตนจะต้องดีและถูกต้อง เพราะเป็นการกระทำไปด้วยความรัก ความหวังดีหรือมีประสบการณ์มาก่อน เมื่อมีความคาดหวังอยากให้ลูกประกอบอาชีพอะไรในอนาคต ก็มักจะเตรียมหรือเคี่ยวเข็ญให้ลูกสนใจในอาชีพที่ตนมุ่งหวังไว้ ชอบให้ลูกอยู่ในระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ที่ตนตั้งขึ้นทั้งในด้านการทำงาน การแต่งกาย การเรียน ความประพฤติ หรือการแสดงความคิดเห็น

4.การอบรมเลี้ยงดูแบบตามอารมณ์ หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่มีความสม่ำเสมอหรือไม่คงเส้นคงวา ขึ้นอยู่กับอารมณ์พ่อแม่เป็นสำคัญ ถ้าพ่อแม่สบายใจมากก็รักลูกก็อาจตามใจลูกมากเกินไป ถ้าพ่อแม่หงุดหงิดไม่สบายใจก็อาจไม่สนใจว่าลูกเป็นอย่างไร ถ้าเมื่อใดอยากใช้เหตุผลก็อาจพูดคุยกับลูกดี แต่บางทีที่ไม่ค่อยมีเวลาก็มักบังคับให้ทำตามคำสั่งโดยห้ามโต้แย้งหรือซักถาม

สุชา จันทน์เอม (2543 : 148) ได้สรุปลักษณะการเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ดังนี้

1.การเลี้ยงดูแบบรักและปกป้องมากเกินไป (Overprotection) มักพบในพ่อแม่ที่มีปมด้อยในใจขาดความรักมาก่อน หรือในคนที่กลัวลูก ผลที่เกิดขึ้นคือ เด็กจะถูกทำลายพัฒนาการรักกลายเป็นเด็กที่ไม่กล้าคิดไม่กล้าตัดสินใจ ต้องพึ่งพาผู้อื่นตลอดเวลา เพราะเด็กไม่ได้เรียนรู้เอง ทำให้มีความมั่นใจน้อย

2.การเลี้ยงดูแบบตามใจไม่มีขอบเขต (Overindulgence) คือการเลี้ยงดูแบบรักและตามใจพ่อแม่สอนให้เด็กเห็นแก่ตัวเอง เอาตัวเองเป็นจุดศูนย์กลาง เด็กจะเติบโตแบบอยู่กับคนอื่นได้ยาก ชอบตำหนิคนอื่น

3.การเลี้ยงดูแบบวิตกกังวล (Anxious attitude) พบในแม่ที่เคยมีประสบการณ์ไม่ดี และกลัวว่าลูกจะเป็นเหมือนตน แม่ที่มีความวิตกกังวลนี้จะทำให้เด็กกลายเป็นเด็กขี้กังวลได้

4.การเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (Rejection) พบในพ่อแม่ที่ไม่มีการเตรียมตัวก่อนแต่งงาน พ่อแม่อายุน้อย เศรษฐกิจไม่ดี เด็กที่เกิดมาได้เพศไม่ตรงความต้องการ เด็กพิการ เจ็บป่วย หรือมีพฤติกรรมที่ผิดปกติ พ่อแม่จะไม่สนใจลูกทำให้ลูกระแวงไม่ไว้วางใจ และกลายเป็นเด็กก้าวร้าวหยาบคายเป็นอันธพาลได้

5.การเลี้ยงดูแบบเข้มงวด (Perfectionist) พ่อแม่จะตั้งความหวังในตัวลูกมาก จึงจัดการตั้งกฎเกณฑ์ต่างๆ ให้ลูกทุกอย่าง เด็กจึงไม่ค่อยได้ใช้ความคิด และรู้สึกต้องพึ่งผู้อื่น เพราะต้องทำอะไรเพื่อสนองความต้องการของพ่อแม่ โดยเด็กเองอาจจะยอมรับความไม่สบายใจเอาไว้กับตน เด็กจะรู้สึกเป็นปมด้อยเมื่อรู้สึกว่าทำอะไรไม่สำเร็จ

6.การเลี้ยงดูแบบไม่คงเส้นคงวา (Inconsistency) พ่อแม่มักมีปัญหา คือ Impulsive เด็กจะเกิดความสับสนไม่รู้ว่าพ่อแม่จะปฏิบัติต่อตนอย่างไร เด็กจะสนองตอบในรูปของเด็กร้องไห้ หงุดหงิด ก้าวร้าว และจะเลือกทำในสิ่งที่ตนพอใจ

จากลักษณะการอบรมเลี้ยงดูต่างๆ ดังกล่าว จึงแบ่งลักษณะการอบรมเลี้ยงดู ดังนี้

1.การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การที่นักเรียนได้รับการปฏิบัติจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง โดยมีความรู้สึกที่ตนเองไม่ได้รับความเอาใจใส่ ถูกปล่อยให้อะไรตามใจ และไม่สนใจว่าลูกจะทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ไม่ได้รับการสนับสนุนหรือคำแนะนำจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ไม่ได้รับความอบอุ่นและชอบใช้อารมณ์

2.การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การที่นักเรียนได้รับการปฏิบัติจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง โดยมีความรู้สึกที่ตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความรัก มีการพบปะพูดคุยหรือกระทำกิจกรรมใดๆ ร่วมกัน ยอมรับฟังเหตุผล ยอมรับความคิดเห็น ความสามารถ ให้ความร่วมมือตามโอกาสอันสมควร ได้รับผิดชอบในเรื่องส่วนตัว และมีอิสระตามความเหมาะสม

3.การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง การที่นักเรียนได้รับการปฏิบัติจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง โดยมีความรู้สึกที่ตนเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ถูกบังคับให้ทำตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ต้องอยู่ในระเบียบวินัย ไม่รับฟังเหตุผล ก้าวภายในเรื่องส่วนตัว ถูกควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำตามที่ตนต้องการ

3.1.3 การวัดการอบรมเลี้ยงดู

การวัดการอบรมเลี้ยงดู มีผู้สร้างเครื่องมือวัดการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบต่างๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วินิจ เกตุขำ (2515 : 110) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นผู้นำและความวิตกกังวลของนักเรียนชั้น ม.ศ.3 ในจังหวัดสุโขทัย โดยปรับปรุงแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ ประยูรศักดิ์ วัชรดิษฐ์ ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วตอบให้ตรงกับความจริงมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ทุกครั้ง	เกือบ ทุกครั้ง	บ่อย ครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่ เคย
1	พ่อแม่รับเป็นที่ปรึกษาแก่ฉัน เมื่อฉันต้องการคำปรึกษา					
2	พ่อแม่ให้ความรักแก่ฉันอย่างมาก					
3	เวลาฉันทำอะไรถูกต้อง พ่อแม่ยกย่องชมเชย					

วันเพ็ญ พิศาลพงศ์และคณะ (2526 : 146) ได้ศึกษาเรื่องวิธีการอบรมเลี้ยงดู พัฒนาการทางร่างกายและความพร้อมทางการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียนในกรุงเทพฯ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างโดยวันเพ็ญ พิศาลพงศ์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง คำถามต่อไปนี้ต้องการทราบถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน ที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองได้ปฏิบัติจริง

- คุณฝึกให้ลูกรู้จักรักษาความสะอาดของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายหรือไม่ (เช่น เล็บ ผม จมูก ปาก ตา เท้า)
- คุณฝึกให้ลูกรู้จักรักษาความสะอาดของเสื้อผ้าและเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็กเองหรือไม่ (เช่น ไม่เอามือเปื้อนๆ ไปเช็ดเสื้อผ้าหรือจับแก้วน้ำ)
- คุณปล่อยให้ลูกออกกำลังกายโดยอยู่ในสายตาของคุณหรือไม่ (เช่น วิ่งเล่น ปีนป่าย กระโดด)

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

เป็นประจำ	ทำบ้างเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำเลย
☐	☐	☐

มาริสา รัชปัทย์ (2532 : 125) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยสร้างแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อ แล้วขีดเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความจริงที่สุด

วิธีที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.ผู้ปกครองมักจะให้รางวัลหรือคำชมเชยเมื่อนักเรียนทำสิ่งต่างๆสำเร็จ					
2.ต่านักเรียนกลับบ้านค่ำ ผู้ปกครองมักจะให้นักเรียนอธิบายเหตุผล					

มะลิ อุดมภาพ (2538 : 84) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยสร้างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบข้อความเป็นสถานการณ์ ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อคำถาม แล้วตอบคำถามทุกตัวเลือกในแต่ละข้อ ซึ่งคำตอบแต่ละตัวเลือกเป็นตัวแทนของการอบรมเลี้ยงดู โดยกาเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือ ที่ตรงกับความคิดเห็นและสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0 เวลานักเรียนทำการบ้านผู้ปกครองจะปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร					
ก.ไม่สนใจว่านักเรียนทำการบ้านหรือไม่					
ข.ไม่ให้ไปไหนจนกว่าจะทำการบ้านเสร็จ					
ค.ซักถามว่าทำการบ้านได้หรือไม่					
00 ในระหว่างที่นักเรียนกำลังศึกษาเล่าเรียน ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร					
ก.บังคับให้อ่านหนังสือเป็นประจำ					
ข.ไม่เคยถามเรื่องการเรียนเลย					
ค.พูดคุยถึงปัญหาการเรียนว่าเป็นอย่างไร					

3.2 การประสบความสำเร็จด้านการเรียน

3.2.1 ความหมายของการประสบความสำเร็จด้านการเรียน

ถวิล ธาราโกชน (ม.ป.ป. : 99) ได้ให้ความหมายว่า การประสบความสำเร็จด้านการเรียน หมายถึง การที่บุคคลได้บรรลุผลจากการศึกษาเล่าเรียน และความสำเร็จด้านการเรียนนี้ มิได้หมายความว่า เรียนจบการศึกษาในระดับหนึ่งหรือสามารถสอบผ่านในวิชาใดวิชาหนึ่ง แต่หมายรวมถึงสิ่งที่ควรจะได้ไปในการศึกษาเล่าเรียนในสิ่งนั้นๆด้วย

พัชรี วรกวิน (2522 : 67) กล่าวว่า ผู้เรียนทุกคนย่อมต้องการความสำเร็จในการเรียน จะเป็นจากแรงจูงใจภายในหรือแรงจูงใจภายนอกก็ตาม ย่อมมีผลโดยตรงต่อการสร้างทัศนคติต่อตนเอง หากประสบความสำเร็จก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดความภาคภูมิใจ มีความมานะพยายามมากขึ้น เป็นคนมองโลกในแง่ดี

สรวงศ์ จันทน์เอม (2524 : 43) กล่าวว่า ความสำเร็จในการเรียนของแต่ละบุคคล ย่อมขึ้นอยู่กับทัศนคติของบุคคลต่อตนเอง กล่าวคือ หากบุคคลมีทัศนคติต่อตนเองถูกต้องตามความเป็นจริง จะเกิดความรู้สึกว่าตนจะสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้เพียงใด เช่น ผู้ที่มองตนเองถูกต้องว่ามีความสามารถสูง สามารถศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยได้ ก็จะสอบเข้าไปเรียนได้และประสบความสำเร็จในที่สุด ตรงกันข้าม หากบุคคลมีความสามารถสูง แต่มองตนเองว่ามีความสามารถต่ำ จะทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และประสบความสำเร็จล้มเหลวในการเรียนได้

เลขา ปิยะอัจฉริยะ (2524 : 263) สรุปว่า ความสำเร็จในการเรียนของเด็ก นอกจากประกอบด้วยความสามารถในการเรียนรู้แล้วยังรวมถึงพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ ซึ่งผลการวิจัยที่ชี้บ่งว่า นักเรียนที่มีความนึกคิดที่ดีเกี่ยวกับตน มีความเชื่อมั่นในตนเอง มักจะเป็นผู้ที่มีความสำเร็จในการเรียน และมีความสามารถปรับตัวทางด้านอารมณ์และด้านสังคมได้ดี

จากที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่าการประสบความสำเร็จด้านการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนสามารถปฏิบัติตนในกิจกรรมทางการศึกษาตามหลักสูตรหรือเนื้อหาวิชาได้บรรลุผลสำเร็จ มีความขยันหมั่นเพียร มีความเข้าใจในบทเรียนทุกรายวิชา สามารถทำคะแนนสอบได้ในระดับดี จนเป็นที่ยอมรับในด้านการเรียนจากเพื่อน

3.2.2 ลักษณะของบุคคลที่ประสบความสำเร็จด้านการเรียน

กวิล ธาราโกชน์ (ม.ป.ป. : 102) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการเรียน ดังนี้

- 1.มีเป้าหมายที่แน่นอน ตั้งจุดมุ่งหมายของตนเอง
- 2.มีความประณีตบรรจง กระทำทุกสิ่งทุกอย่างในการเรียนด้วยความตั้งใจ
- 3.มีสุขภาพสมบูรณ์ เป็นการสร้างสมรรถภาพให้สูงขึ้น

พรรณี ชูทัย (2520 : 308) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการเรียน ได้แก่ มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวก มีความเชื่อมั่นในตนเอง ยอมรับตนเอง เข้าใจในความสามารถของตนเอง และเห็นคุณค่าในตนเอง

ฉลอง ภิรมย์รัตน์ (2521 : 163) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการเรียน คือ ชอบเลือกงานหรือวิชาที่เรียนค่อนข้างยากขึ้นไป ไม่ชอบงานหรือวิชาง่าย ๆ เช่น ชอบวิชาคำนวณ

✓สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 118) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการเรียน ดังนี้

- 1.เป็นพวกที่พร้อมที่จะรับการทดสอบอยู่เสมอ เนื่องจากมีการเตรียมพร้อมอยู่ตลอดเวลา
- 2.เป็นบุคคลที่กระตือรือร้นสนใจในการเรียนเป็นพิเศษ
- 3.มักจะเลือกเพื่อนที่มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีไล่เลี่ยหรือดีกว่า เป็นเพื่อนสนิท
- 4.เป็นบุคคลที่ชอบซักถามตลอดเวลาเมื่อไม่เข้าใจ และถ้าครูสอนผิดมักจะทักท้วงให้แก้ไขทันที
- 5.มักจะปฏิบัติงานอย่างเอาจริงเอาจังในสถานการณ์การทำงาน
- 6.เมื่อได้รับงานที่ซับซ้อน มักจะพยายามทำให้ดีที่สุด

- 7.มักเป็นผู้ที่ทำงานได้รวดเร็ว สำเร็จลุล่วงไปได้ดีและถูกต้อง
 - 8.มักจะไม่ภูมิใจในผลการเรียนนัก ถ้าผลการสอบได้คะแนนต่ำกว่าคนอื่น
 - 9.มักจะเป็นผู้กล้าเสี่ยงต่อการถูกครุฑ เมื่อไม่เข้าใจจะถามในรายละเอียดเพื่อประกอบเนื้อหาที่จะนำไปสู่ความเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียน
 - 10.เป็นพวกที่ต้องทราบผลการเรียน การสอบของตนโดยเร็ว เพื่อจะได้นำข้อมูลนั้นไปปรับปรุงตนเองให้ทัดเทียมเพื่อนร่วมชั้นคนอื่น
 - 11.สนใจในการเรียนมากกว่ากิจกรรมด้านอื่นๆ
 - 12.นักเรียนที่เรียนเก่งและครูชมเชยเสมอๆ มักเป็นคนชอบก้าวร้าวและมีความคิดเห็นรุนแรงและมักเป็นชอบทำอะไรตามใจตนเอง
- สวรงค์ จันทน์เอม (2524 : 35) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการเรียน ดังนี้

- 1.มีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาเล่าเรียน ฝึกฝนตนให้รักการเรียน มีความทะเยอทะยานสูง ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ เห็นคุณค่าทางวิชาการโดยไม่ต้องมีสิ่งใดเป็นการตอบแทน มีความหวังสูงด้านการศึกษา
 - 2.มีความสนใจวิชาต่างๆที่ต้องเรียน โดยการใฝ่หาความรู้ในวิชานั้นๆเพิ่มเติม นำความรู้มาสัมพันธ์กับวิชาอื่นที่เรียน และนำวิชามาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิต
 - 3.รู้จักจัดสภาพการณ์ในการเรียนให้ปราศจากสิ่งรบกวน เช่น เลือกอ่านหนังสือในที่สงบห่างจากสิ่งรบกวน มีแสงสว่างเพียงพอ มีที่นั่งเรียนนั่งเขียนที่สะดวก
 - 4.ฝึกนิสัยการเรียนที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ ฝึกนิสัยในการอ่าน การฟัง การพูด และการเขียนที่ดีซึ่งหากเกิดความสงสัยหรือไม่เข้าใจในบทเรียน
 - 5.ปรับตนเองให้เข้ากับเพื่อนๆในชั้นเรียนและครูผู้สอน ครูแต่ละคนอาจใช้วิธีการสอนไม่เหมือนกัน ควรฝึกการจดบันทึก การสรุปให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง
 - 6.ฝึกฝนความจำ โดยการจำอย่างมีเหตุผล
 - 7.การมีสุขภาพดีอยู่เสมอ แม้จะมีวิธีในการศึกษาเล่าเรียนดี มีทัศนคติต่อการเรียนดี หากสุขภาพไม่เอื้ออำนวย ย่อมประสบความสำเร็จในการเรียนไม่เต็มที่
 - 8.ฐานะทางเศรษฐกิจดี และปานกลาง สามารถใช้เวลาอุทิศให้กับการเรียนได้เต็มที่
- จากที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่า ลักษณะของบุคคลที่ประสบความสำเร็จด้านการเรียน ได้แก่ มีความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน มีความกระตือรือร้น มีความพยายามและสนใจในการแสวงหาความรู้ใหม่ ชอบบททบทวนบทเรียน

3.2.2 การวัดการประสบความสำเร็จด้านการเรียน

การวัดการประสบความสำเร็จด้านการเรียน มีผู้สร้างเครื่องมือวัดการประสบความสำเร็จด้านการเรียน ซึ่งเป็นรูปแบบการรายงานตนเอง คือ

มะลิ อุดมภาพ (2538 : 76) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยสร้างแบบสอบถามวัดการประสบความสำเร็จด้านการเรียน ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย / ลงในช่อง “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” หลังข้อความที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียน

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1	ผลการเรียนของข้าพเจ้าผ่านทุกวิชา		
2	เพื่อนจตุตงใจฟังเมื่อข้าพเจ้าออกไปพูดหน้าชั้น		
3	ข้าพเจ้าอ่านบทความแล้วสามารถจับใจความที่สำคัญได้		

3.3 บุคลิกภาพการแสดงตัว

3.3.1 ความหมายของบุคลิกภาพการแสดงตัว

มีผู้ให้ความหมายของบุคลิกภาพการแสดงตัว ดังนี้

ไอแซกส์ (ดาร์นี บุญวิก 2543 : 19 ; อ้างอิงจาก Eysenck . 1971 : 11) ได้ให้ความหมายว่าบุคลิกภาพแสดงตัว หมายถึง บุคคลที่มีแนวโน้มที่จะกระทำการกิจกรรมต่างๆ ภายใต้แรงกระตุ้นทางสังคม (Social Impulsive) เป็นพวกชอบฉวยโอกาส ควบคุมความรู้สึกได้ไม่ดี ไม่ชอบกิจกรรมทางการศึกษาที่จะต้องกระทำด้วยตนเองตามลำพัง

วันเพ็ญ อายุการ (2512 : 8) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพแสดงตัว หมายถึง ลักษณะของบุคคลซึ่งสนใจในคนอื่นและโลกภายนอก ไม่ค่อยห่วงตนเอง ชอบความสนุกสนานรื่นเริง และการสมาคม ปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ใหม่ๆ ได้ง่าย ไม่ค่อยวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง เป็นคนกล้าหาญ ร่าเริง ทำอะไรมีจุดมุ่งหมาย มีข้อมูลให้เห็น ความประพฤติของเขาถือหลักความจำเป็นและสิ่งที่เป็นอยู่

มลวิภา สุวรรณาลัย (2515 : 39) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพแสดงตัว หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่สนใจในคนอื่น และโลกภายนอก ไม่ใคร่ห่วงตนเอง ชอบความสนุกสนาน ร่าเริง และการสมาคมปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ใหม่ๆ ได้ง่าย ไม่ค่อยวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง เป็นคนกล้าหาญ ร่าเริง ทำอะไรมีจุดมุ่งหมาย มีข้อมูลให้เห็น ความประพฤติของเขาถือหลักความจำเป็นและสิ่งที่เป็นอยู่

ซูซีฟ อ่อนโคสูง (2516 : 7) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพแสดงตัว หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่พุ่งความสนใจออกนอกตัวเองเมื่อมีสิ่งเร้า ลักษณะดังกล่าวจะปรากฏออกมาในรูปพฤติกรรมต่างๆ เช่น สนใจบุคคลอื่นหรือสิ่งแวดล้อม ชอบการแสดงออก ชอบสมาคมกับบุคคลอื่น เข้ากับคนได้ง่ายเปิดเผย กล้าหาญ ชอบการผจญภัย ทำอะไรตามสภาพความเป็นจริง

กาญจนา ควรสุภา (2516 : 7) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพแสดงตัว หมายถึง ลักษณะของบุคคลซึ่งสนใจในคนอื่นและโลกภายนอก เป็นพวกที่มีกำลังมาก ช่างพูด ถือดี ยืนหยัด มีการกระทำที่หุนหัน ใจเร็ว และสามารถทำตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคมได้ดี

อัจฉรา เปรมเปรี๊ญเวส (2517 : 6) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพแสดงตัว หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่ชอบเข้าสังคม ทำอะไรไม่ค่อยระมัดระวัง ชอบกิจกรรมที่ให้ความตื่นเต้น ร่าเริง สนุกสนาน ไม่จำเจ มองโลกในแง่ดี และเป็นคนแสดงอารมณ์ และความรูสึกอย่างเปิดเผย

จิรพร โพธิ์สุวรรณ (2519 : 7) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพแสดงตัว หมายถึง ลักษณะของบุคคลซึ่งสนใจในคนอื่นและโลกภายนอก ไม่ค่อยห่วงตนเอง ชอบความสนุกสนานรื่นเริงและการสมาคม ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ง่าย ไม่ค่อยวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง เป็นคนกล้าหาญ รื่นเริงทำอะไรมีจุดมุ่งหมาย มีข้อมูลให้เห็น ความประพฤติของเขาถือหลักความจำเป็นและสิ่งที่เป็นอยู่

นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม (2519 : 6) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพแสดงตัว หมายถึง ลักษณะที่บุคคลแสดงออกด้วยการสนใจในคนอื่น และโลกภายนอก ไม่ค่อยห่วงตนเอง ชอบการสนุกสนานร่าเริงและการสมาคม ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ง่าย เป็นคนกล้าหาญร่าเริง ทำอะไรมีจุดมุ่งหมาย มองโลกในแง่ดี และเป็นคนแสดงอารมณ์และความรู้สึกอย่างเปิดเผย

สุโท เจริญสุข (2519 : 71) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพในการแสดงตัว หมายถึง ลักษณะส่วนรวมๆ ของคนที่เข้าไปในรูปขอบโออวด แสดงตัว ไม่ขี้อาย เข้าสังคมง่าย ชอบคบเพื่อนชอบพูดตลก ชอบเป็นนาย รักสนุก เทียวเตร่ มักรับอาสาคนอื่นทำงาน อยากทำตัวเด่นให้คนอื่นมองและยกย่อง เป็นคนเปิดเผย

เอนกกุล กริแสง (2521 : 175) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพในการแสดงตัว หมายถึง บุคคลที่มีนิสัยชอบงานสังคม ชอบติดต่อกับบุคคลอื่น รักสวยรักงาม ชอบแต่งตัว

อุไร สิงห์โต (2522 : 18) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพแสดงตัว หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่ชอบเข้าสังคม ชอบสังสรรค์ มีเพื่อนมาก ไม่ชอบอ่านหนังสือหรือศึกษาโดยลำพัง ชอบกิจกรรมที่ให้ความตื่นเต้น ชอบสนุกสนานร่าเริง ชอบการเปลี่ยนแปลงไม่จำเจ มองโลกในแง่ดี และเป็นคนแสดงอารมณ์และความรู้สึกเปิดเผย มีแนวโน้มที่จะก้าวร้าวและวู่วาม ไม่ควบคุมอารมณ์

ศิริชัย ประทีปฉาย (2533 : 30 – 79) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพในการแสดงตัว หมายถึง บุคคลที่มีความสนใจสิ่งแวดลอม มีความสุขที่จะติดต่อเข้าสังคม ชอบการสมาคมอยู่ในหมู่เพื่อน มีการแสดงออกทางอารมณ์ปรากฏเห็นได้ชัดเจน เป็นผู้ผสมผสานที่ดี ชอบการกระทำสิ่งต่างๆ โดยไม่มีแผนล่วงหน้า ชอบทำกิจกรรมการเคลื่อนไหว ชอบการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวได้เร็วทำให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ดี เชื่อในสิ่งที่มีการพิสูจน์แล้ว

✓ ทศพร ณีศรีขำ และนิรันดร์ จุลทรัพย์ (2542 : 3) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพแสดงตัว หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่พุ่งความสนใจออกนอกตนเอง เมื่อมีสิ่งเร้า ลักษณะดังกล่าวจะปรากฏออกมาในรูปพฤติกรรมต่างๆ เช่น สนใจบุคคลอื่นหรือสิ่งแวดล้อม ชอบแสดงออก ชอบการสมาคมกับบุคคลอื่น เข้ากับคนอื่นได้ง่าย เปิดเผย กล้าหาญ ชอบการผจญภัย ทำอะไรตามสภาพความเป็นจริง

ดารุณี บุญวิก (2544 : 20) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพแสดงตัว หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่ชอบเข้าสังคม ชอบทำกิจกรรม ชอบการแสดงตัว มองโลกในแง่ดี ชอบการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ซึ่งจะทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพในการแสดงตัว มีลักษณะในการคิดและทำตามหลักความเป็นจริง ตามข้อมูลที่ได้มาและมีความเชื่ออยู่บนรากฐานของความเป็นจริง มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ได้ดี

จากที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่าบุคลิกภาพการแสดงตัว หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึงการชอบเข้าสังคม ชอบทำกิจกรรม เป็นคนกล้าหาญ ร่าเริง ทำอะไรมีจุดมุ่งหมาย มีมนุษยสัมพันธ์ มองโลกในแง่ดี ชอบการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ

3.3.2 ลักษณะของบุคคลที่มีบุคลิกภาพการแสดงตัว

มีผู้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีบุคลิกภาพการแสดงตัว ดังนี้

จุง (สิริชัย ประทีปฉาย 2533 : 33 ; อ้างอิงจาก Carl G. Jung 1875 - 1961)

ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว(Extrovert) ดังนี้

1.ถือคนส่วนมากในสังคมเป็นศูนย์กลาง ไม่ถือตัวเองเป็นหลัก เป็นพวกว่าอะไรว่าตามกัน ไปไหนไปกัน ไม่ทำอะไรตามใจตัว

2.ชอบการทำงานเป็นหมู่เป็นพวก เป็นนักประชาธิปไตย ไม่ขัดแย้งมติของที่ประชุม

3.คิดและทำตามหลักความจริง ตามข้อมูลต่างๆที่ได้มาจริงๆ ทำไปตามแบบแผนที่ทำกัน ไม่ชอบฝ่าฝืนระเบียบ

4.ไม่สนใจตัวของตัวเองมากนัก

5.เป็นคนทันสมัย สมัยเปลี่ยนไปอย่างไรก็เปลี่ยนตามด้วย พร้อมทั้งจะเปลี่ยนนิสัยให้เป็นไปตามความเหมาะสม หรือตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ไม่ตั้งตนยึดมั่นในอุดมการณ์เก่าๆ เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้ โดยไม่มีความอึดอัดขัดใจ

6.มีอารมณ์ดี สนุกสนาน รื่นเริง ไม่เครียดกับการใช้ความคิด ไม่โกรธ ไม่เกลียด ไม่รักใคร่ง่ายๆ ปราดเปรี้ยวคล่องแคล่ว

7.ทำอะไรเอาจริงเอาจัง ทุ่มเทกำลังทุกอย่าง หากงานไม่สำเร็จก็ไม่เอะอะโวยวาย โทษตัวเองหรือผู้อื่น

8.ไม่ชอบคิดถึงอดีต ไม่ครุ่นคิดเรื่องที่ล่วงไปแล้ว

9.ชอบหลอกล้อ ปากเปราะ

คอสต้าและแมคเคอร์ (ลวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2542 : 242 ; อ้างอิงจาก Costa & McCrae. 1992) ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีบุคลิกภาพการแสดงออกหรือการแสดงตัว ได้แก่ ชอบการผจญภัย เข้าสังคม เปิดเผย ช่างพูด ตรงไปตรงมา ชอบเด่น ออกหน้าออกตา

บงกช สุชะจิระ (2538 : 4) กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว ดังนี้

1.ชอบสังคม ได้แก่ เข้ากับบุคคลอื่นได้ง่าย ชอบช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ รื่นเริง ช่างพูด ไม่ชอบอ่านหรือศึกษาโดยลำพัง ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้ดี

2.ชอบเป็นผู้นำ ได้แก่ มีความโดดเด่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง กระทำสิ่งต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมาย

3.ชอบผจญภัย ได้แก่ กล้าหาญ ชอบความตื่นเต้น ชอบแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ

4.ชอบอิสระ ได้แก่ ไม่ชอบระเบียบแบบแผน ไม่ชอบความซ้ำซาก ฟุ้งตนเอง ทำตนแตกต่างจากกลุ่ม

5.ก้าวร้าว ได้แก่ ใจเร็ว ไม่ควบคุมอารมณ์

6.ใจกว้าง ได้แก่ มองโลกในแง่ดี ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เปิดเผย

วิจิตร อาวะกุล (2542 : 66) กล่าวถึงลักษณะการแสดงออกของบุคคล ดังนี้

1.ลักษณะเปิดเผยชอบเข้าสังคม (Extrovert) มีบุคลิกคล่องแคล่ว ว่องไว ร่าเริง ชอบสังคม พูดคุยกับบุคคล

2.ลักษณะเก็บตัวไม่ชอบสังคม (Introvert) เป็นพวกเงียบขรึม ไม่ค่อยพูดจากับใคร ไม่ชอบสังคม

3.ลักษณะการปรับตัวได้ (Ambivert) เป็นพวกที่ปรับตัว หรือรู้จักบุคคลและสิ่งแวดล้อม สามารถปรับใช้ประโยชน์ต่อตนเองได้

จากที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่า ลักษณะของบุคคลที่มีบุคลิกภาพการแสดงตัว ได้แก่ เป็นคนเปิดเผย ชอบการแสดงออก ชอบเข้าสังคมหรือเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

3.3.3 การวัดบุคลิกภาพการแสดงตัว

การวัดบุคลิกภาพการแสดงตัว มีผู้สร้างเครื่องมือวัดบุคลิกภาพการแสดงตัวในรูปแบบต่างๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อุไร สิงห์โต (2522 : 65) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแบบแสดงตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยได้นำแบบวัดบุคลิกภาพ M.P.I. (The Maudsley Personality Inventory ของ H.J. Eysenck , 1959) ซึ่ง แฮร์รี การ์ดเนอร์ (Harry Gardiner) และ เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแสง ได้แปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทย ในปี 2510 ดังตัวอย่าง คำชี้แจง ต่อไปนี้เป็นคำถามที่เกี่ยวกับทางที่ปฏิบัติ รู้สึกและการกระทำในแต่ละคำถาม ให้ตอบว่า "ใช่" "ไม่แน่ใจ" หรือ "ไม่ใช่"

	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
1.ท่านมีความสุขที่สุดไหม เมื่อท่านมีส่วนร่วมในงานที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว ?			
2.โดยปกติ ท่านเป็นผู้ริเริ่มสร้างมิตรภาพใหม่ ?			
3.ท่านมีความโน้มน้าวใจที่จะทำอะไรอย่างรวดเร็ว และด้วยความมั่นใจไหม ?			

สมจิต อภิชนางศ์ (2523 : 72) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว กับความสนใจในอาชีพของนักเรียน ม.ศ.5 ปีการศึกษา 2523 จังหวัดชุมพร โดยได้ปรับปรุงแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ที่สร้างขึ้นโดย ชูศักดิ์ ชัมภลชิต ดังตัวอย่าง คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาว่าข้อความใดถูกต้องหรือสอดคล้องกับความรู้สึกที่เป็นจริงสำหรับตัวนักเรียนมาก น้อยเพียงใด

ข้อ	คำถาม	ลักษณะพฤติกรรม				
		1	2	3	4	5
1	ข้าพเจ้าชอบเก็บความรู้สึกของตนเองไว้					
2	ข้าพเจ้าชอบแสดงความคิดเห็นเมื่อมีการถกเถียงกัน					
3	ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดต่อหน้าคนมากๆ					

ปิยพร ดวงทอง (2539 : 85) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับบุคลิกภาพการแสดงตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยได้สร้างแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง ให้เขียนชื่อ – สกุล นักเรียนที่รู้จักว่ามีพฤติกรรมการแสดงตัวมากหรือน้อยจำนวน 5 รายชื่อ โดยให้พิจารณาประเมินจากหลักเกณฑ์ในการหาผู้ที่มีพฤติกรรมแสดงตัวด้านซ้ายมือ

เกณฑ์การพิจารณาเลือกนักเรียนที่มี บุคลิกภาพการแสดงตัว	รายชื่อนักเรียนที่มีลักษณะการแสดงตัว	
	มาก	น้อย
พฤติกรรมที่ถือปฏิบัติ		
ชอบสังคม เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย	1.....	1.....
ชอบช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ	2.....	2.....
ร่าเริง สนุกสนาน ช่างพูด	3.....	3.....

บงกช สุขะจิระ (2538 : 124) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพการแสดงตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยได้สร้างแบบทดสอบ 2 ชนิด ได้แก่ ชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ ดังตัวอย่าง

แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพการแสดงตัว ชนิดข้อความ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง ซึ่งมี 2 ช่อง คือ “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ซึ่งตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

ข้อ		ใช่	ไม่ใช่
1	เมื่อพบคนแปลกหน้าข้าพเจ้าจะเข้าไปทักทายทันที		
2	ข้าพเจ้าสามารถทำตัวให้เข้ากับคนทุกประเภทได้		
3	ในงานรื่นเริงต่างๆ ข้าพเจ้าจะร่วมสนุกสนานอย่างเต็มที่		

แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพการแสดงตัว ชนิดสถานการณ์

คำชี้แจง แบบทดสอบนี้เป็นสถานการณ์เรื่องราวทั่วไป หากนักเรียนเป็นบุคคลในสถานการณ์นั้นๆ จะตัดสินใจอย่างไร ให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว

1. กาญจนาและเพื่อนๆ เดินผ่านหน้าอาคารเรียน พบเห็นผู้หญิงคนหนึ่ง ซึ่งไม่เคยรู้จักมาก่อน แต่ท่าทางเหมือนจะมาพบใคร ถ้านักเรียนเป็นกาญจนาจะทำอย่างไร

ก. เดินไปเรียน โดยไม่ได้สนใจผู้หญิงคนนั้น

ข. รีบเข้าไปทักทาย เพื่อจะได้ช่วยเหลือ

2. พรุ่งนี้จะมีการทอดผ้าป่าที่วัดใกล้บ้านของกิตติ วันนี้จึงมีคนมาช่วยกันทำงานที่วัดมากมาย หลายกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นเด็กนักเรียน ผู้ใหญ่ หรือคนแก่ กิตติเดินผ่านมาที่วัดพอดี ถ้านักเรียนเป็นกิตติ นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. เข้าไปช่วยงานที่ตนทำได้ทุกกลุ่ม

ข. เข้าไปช่วยงานเฉพาะกลุ่มเด็กนักเรียนเพราะเป็นพวกเดียวกัน

ดาร์ณี บุญวิก (2543 : 76) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยได้สร้างแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพในการแสดงตัว ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่าตนเองปฏิบัติเช่นนั้นมากน้อยเพียงใด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
		1	2	3	4
1	ข้าพเจ้าสามารถสร้างความคุ้นเคยกับทุกคนได้ง่าย				
2	ข้าพเจ้าชอบพบปะพูดคุยกับคนหมู่มาก				
3	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆในโรงเรียน				

3.4 ความรับผิดชอบ

3.4.1 ความหมายของความรับผิดชอบ

มีผู้ให้ความหมายของความรับผิดชอบ ดังนี้

ซวาล แพร์ตกุล (อนุวัติ คุณแก้ว 2538 : 50 ; อ้างอิงจาก ซวาล แพร์ตกุล 2514 : 33) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจที่จะทำงานและติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไป ทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสียโดยแสดงออกในรูปการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้รับงานมา

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2514 : 77) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การพยายามปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ และการพยายามปรับปรุงงานและวิธีปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

ยุพา อานันท์สิทธิ์ (2515 : 10) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง บุคลิกลักษณะของบุคคล ซึ่งเมื่อปะทะกับสถานการณ์หรือบุคคล จะแสดงพฤติกรรมออกมาเหมือนกัน ด้วยการทำงานแข่งขัน บากบั่น ไม่ทอดทิ้ง ต่ออุปสรรค เป็นที่ไว้วางใจ มีความปรารถนาที่จะทำให้ออกมาดีกว่าเดิม ควบคุมตนเองได้ เป็นตัวของตัวเอง เชื่อมั่นในตนเอง ถือศักดิ์ศรี ยึดมั่นในกฎเกณฑ์

อภิสิทธิ์ วงษา (2517 : 4) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพอย่างหนึ่งของบุคคลที่แสดงออกถึง ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นตัวของตัวเอง ทำงานขยันขันแข็ง เป็นที่ไว้วางใจ ปรารถนาที่จะทำดีกว่าเดิม ยึดมั่นกฎเกณฑ์ มีวินัยในตนเอง สามารถควบคุมตนเองได้

ประณต เล็กสวาสต์ (2517 : 9) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกที่ตนเองสามารถปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้

1. ช่วยเหลืองานของครอบครัว และส่วนรวมด้วยความเต็มใจ
2. ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์ ไว้วางใจได้
3. กล้าเผชิญต่อความเป็นจริง
4. ตั้งใจทำงานโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง
5. รับผิดชอบตนเองทั้งการเงิน การงาน และการเรียน
6. ดูแลรักษาของส่วนรวมเสมือนของตนเอง และทำงานร่วมกับคนอื่นได้ดี

7.รักษาสีหน้าและหน้าที่ของตนเอง โดยไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น

สมพงษ์ ตีรพัฒน์ (2517 : 6) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลซึ่งเมื่อปะทะสัมพันธ์กับสถานการณ์หรือบุคคล จะแสดงออกในรูปการปฏิบัติงานที่ได้ รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ กล้าเผชิญต่อความจริง รักษาสีหน้าและหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติตาม ระเบียบโดยเคร่งครัด คอยติดตามผลงานเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น มีความซื่อสัตย์ ไว้วางใจได้ และรักษาทรัพย์ สมบัติของส่วนรวมเหมือนของตนเอง

ละเมียด ลิมาอักษร (2517 : 8) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจจริง และขยันขันแข็ง เพื่อบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ไม่ถือความชอบใจ หรืออารมณ์เป็นใหญ่ ใช้ความบากบั่นพยายามแก้อุปสรรคต่างๆ ความรับผิดชอบเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง ของการปฏิบัติงาน

จรรยา สุวรรณทัต และดวงเดือน พันธุมนาวิน (2521 : 28) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคล ซึ่งเป็นเครื่องผลักดันให้ปฏิบัติตาม ระเบียบ เคารพสิทธิของผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตนและมีความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นคนมีความรับผิดชอบ สูงเป็นลักษณะที่จะช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยความราบรื่น สงบสุข นอกจากนั้น ความ รับผิดชอบยังเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศด้วย

อรทัย จันทวิชานวงศ์ (2523 : 6) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ด้วยความพากเพียร และด้วยความละเอียดรอบคอบ ยอมรับ ผลการกระทำจากการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

ประดินันท์ อุปรนัย (2524 : 177) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบเป็น คุณลักษณะอย่างหนึ่งของบุคคลที่เมื่อผู้ใดมีลักษณะที่เรียกว่า "เป็นผู้มีความรับผิดชอบ" ผู้นั้นจะปฏิบัติ ภารกิจที่ตนพึงกระทำให้เสร็จลุล่วงไปได้โดยไม่ต้องมีการควบคุมหรือบังคับจากผู้อื่น ภารกิจนี้หมายรวมทั้ง ภารกิจที่เป็นหน้าที่ที่ควรปฏิบัติด้วยตนเอง เช่น การปฏิบัติสิ่งที่ตนกิจวัตรประจำวัน การปฏิบัติหน้าที่ ของหัวหน้าครอบครัว ฯลฯ และภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้กระทำ เช่น การได้รับมอบหมายให้ทำงาน พิเศษอย่างใดอย่างหนึ่งแม้ว่างานนั้นจะมีได้เป็นหน้าที่ที่ตนควรต้องปฏิบัติโดยตรงก็ตาม และที่สำคัญคือ บุคคลที่ได้ชื่อว่า "เป็นผู้มีความรับผิดชอบ" จะเป็นผู้ที่ยอมรับทั้งผิดและทั้งชอบต่อผลการกระทำของตน

ชม ภูมิภาค (2525 : 127) ได้ให้ความหมาย ผู้ที่มีความรับผิดชอบ ดังนี้

ผู้มีความรับผิดชอบในการงาน เป็นผู้ที่เขาใจใส่ในการงานของตน คอยหาทางให้ การงานของตนก้าวหน้า และหาทางป้องกันไม่ให้เกิดการบกพร่องเสื่อมเสียในวงงานที่ตนรับผิดชอบ

ผู้มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง ย่อมจะยอมรับผลของการกระทำของตน ทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย และจะไตร่ตรองอย่างรอบคอบก่อนว่า สิ่งที่เขาจะทำลงไปจะเกิดผลเสียหรือไม่ จะปฏิบัติแต่สิ่งที่ทำให้เกิดผลดีเท่านั้น

ผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ถือว่างานที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหน้าที่ตนเป็น สิ่ง สำคัญ จะปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด และปฏิบัติตามระเบียบที่วางไว้ให้เป็นแนวปฏิบัติสำหรับหน้าที่ แต่ละอย่าง

ผู้มีความรับผิดชอบต่อหมู่คณะ จะถือว่ากิจการของตนที่หมู่คณะมอบให้ทำ เป็น สิ่ง สำคัญจะต้องปฏิบัติหน้าที่นั้นให้สุดความสามารถ ถือว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ กระทำกิจการ

ใดๆโดยถือหลักผลได้ผลเสียของหมู่คณะเป็นเครื่องพิจารณาว่าควรจะทำหรือไม่ และหมั่นหาทางให้หมู่คณะเจริญก้าวหน้าจัดอุปสรรคแห่งความเจริญของหมู่คณะเท่าที่ตนจะทำได้

นิกา วิจิตรศิริ (2525 : 7) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมั่นใจ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายามและละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รักษาสิทธิและหน้าที่ของตน ยอมรับผลการกระทำของตน ทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย ทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

พิจิตรา พงษ์จินดากร (2525 : 16) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน พากเพียร และความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ยอมรับผลของการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น มีความสำนึกในหน้าที่ทั้งต่อตนเองและต่อสังคม

วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ (2527 : 5 - 6) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจที่จะทำงานและติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้วเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดียอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย โดยแสดงออกในรูปการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความสนใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้รับงานมา ซึ่งวัดในด้านต่างๆ ดังนี้

- 1.ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่การงานของตนด้วยความเอาใจใส่ขยันหมั่นเพียร อดทนต่ออุปสรรคไม่ย่อท้อ มีความละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยง พยายามปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น รู้จักวางแผน และป้องกันความบกพร่องเสื่อมเสียในวงงานที่ตนรับผิดชอบ

- 2.ความรับผิดชอบในการกระทำของตน หมายถึง การยอมรับผลการกระทำของตนทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ไม่บิดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองแก่ผู้อื่น พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ไตร่ตรองให้รอบคอบว่าสิ่งที่ตนทำลงไปนั้นจะเกิดผลเสียขึ้นหรือไม่ ปฏิบัติแต่สิ่งที่ทำให้เกิดผลดี และกล้าเผชิญต่อความเป็นจริง

- 3.ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรักษาป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตราย โรคภัยไข้เจ็บ รักษาร่างกายให้แข็งแรง บังคับควบคุมจิตใจไม่ให้ตกเป็นทาสของกิเลส ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม ละเว้นความชั่ว รู้จักประมาณการใช้จ่ายตามสมควรแก่ฐานะ จัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคที่เหมาะสม และหมั่นศึกษาเล่าเรียนจนประสบผลสำเร็จ

- 4.ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม หมายถึง การปฏิบัติกิจการของหมู่คณะ ครอบครัวยุติธรรมและชุมชนอย่างเต็มกำลังความสามารถ ร่วมมือแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ประพฤติและปฏิบัติตาม กฎหมาย งดเว้นการกระทำอันเป็นผลเสียหายแก่ส่วนรวม ดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติสาธารณะ และสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่ส่วนรวม

สุโท เจริญสุข (2527 : 45) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความสามารถที่จะทำ จะแสดงออกมาเองเหมาะสมตามหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมายในสังคมอันเป็นไปตามหลักเกณฑ์ กฎ ระบบ ระเบียบวินัย

ประภัสสร ไชยชนะใหญ่ (2529 : 33) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน พากเพียร และติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว

โดยไม่มีการบังคับเข้มงวดจากผู้อื่น เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ยอมรับผลการกระทำของตนเองด้วยความเต็มใจทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย

วัฒนา พัทธราวิช (2531 : 264) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคล ซึ่งผลักดันให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม เคารพในสิทธิของบุคคลอื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนจนสำเร็จ

สุพัตรา สุภาพ (2531 : 9) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การรู้จักหน้าที่ที่ตนเองต้องกระทำต้องปฏิบัติ ไม่นึกถึงแต่สิทธิเพียงอย่างเดียว เช่น เป็นนักเรียนมีสิทธิที่จะมาเรียนหนังสือในโรงเรียน ความรับผิดชอบของการเป็นนักเรียน คือ ต้องมาเรียนให้สม่ำเสมอ ไม่หนีโรงเรียน ความรับผิดชอบ จึงเป็นการกระทำที่พึงกระทำหรือควรกระทำตามสถานภาพของบุคคล

คณิรัตน์ ลาโพธิ์ (2535 : 38) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ทั้งต่อตนเองและสังคมด้วยความผูกพัน ความพากเพียรพยายาม และละเอียดรอบคอบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสีย ไม่ว่าจะกระทำผิดหรือถูกไม่ปิดความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่นทั้งพร้อมพยายามที่จะปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

จรัสรัตน์ นันทยทวิกุล (2538 : 24) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง คุณลักษณะหนึ่งของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะของการมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ มีความละเอียดรอบคอบ มีการวางแผน มีความขยันหมั่นเพียร อดทนเพื่อให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ยอมรับผลของการกระทำไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสียและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ทรงพล ภูมิพัฒน์ (2538 : 110) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การมีนิสัยและเจตคติที่มุ่งใจให้ปฏิบัติตามระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ เคารพสิทธิผู้อื่น ตระหนักในบทบาทและหน้าที่ ครอบครองความรู้สึกและปลูกฝังคุณธรรมดังกล่าว ด้วยความรักใคร่เอาใจใส่ ปฏิบัติต่อเด็กอย่างมีเหตุผลไม่ใช้อารมณ์ในการลงโทษ ต้องทำให้เด็กยอมรับการอบรมสั่งสอนด้วยใจจริง ๆ

อนุวัติ คุณแก้ว (2538 : 51) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การทำตามหน้าที่ ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย การทำตามตนเองได้พูดหรือได้ให้คำมั่นสัญญาไว้และการยอมรับในสิ่งที่ตนเองได้พูดหรือได้กระทำลงไป ทั้งในด้านที่เป็นผลดีและข้อบกพร่องต่างๆทุกครั้ง

จินตนา ธนวิบูลย์ชัย (2540 : 96) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความสนใจความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำงานด้วยความรู้สึกผูกพัน มีความพากเพียร และละเอียดรอบคอบ โดยแสดงออกในรูปของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจนเป็นผลสำเร็จด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวัง เอาใจใส่ ขยันหมั่นเพียร อดทนต่ออุปสรรค มีการติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น ยอมรับในสิ่งที่ตนกระทำไป ทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย

สุทธิพงศ์ บุญผดุง (2541 : 22) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน พยายามทำหน้าที่ต่างๆอย่างเต็มความสามารถและละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

จิตวิพร ศิริตานนท์ (2542 : 10) ได้ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกและการปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองกระทำหรือพยายามให้สำเร็จตามความตั้งใจในหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับ

ตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อม ยอมรับในการกระทำของตนไม่ว่าผลนั้นจะออกมาดีหรือชอกก็ตาม

จากที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่าความรับผิดชอบ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยพยายามทำหน้าที่ต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถ และละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายได้ทันตามกำหนดเวลา ขณะเดียวกันก็ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

3.4.2 ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

มีผู้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ ดังนี้

อรรถัย จันทวิชานนท์ (2523 : 6) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ ดังนี้

- 1.เอาใจใส่ในการทำงาน
- 2.มีความเพียรพยายาม
- 3.ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่
- 4.รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี
- 5.มีความซื่อสัตย์
- 6.เคารพต่อระเบียบ กฎเกณฑ์
- 7.มีวินัยในตนเอง
- 8.มีความละเอียดรอบคอบ
- 9.การตรงต่อเวลา
- 10.มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญอุปสรรค
- 11.ยอมรับผลของการกระทำของตน
- 12.ปรับปรุงงานในหน้าที่ที่มีต่อตนเองและที่มีต่อสังคมให้ดียิ่งขึ้น

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (จรัสรัตน์ นันทยทวิกุล 2538 : 27 ; อ้างอิงจากคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2525 : 270) ได้สรุปพฤติกรรมของความรับผิดชอบร่วมกับการพึ่งตนเองความขยันหมั่นเพียร ในค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ดังนี้

- 1.ศึกษาหาความรู้อยู่เป็นเนืองนิจ
- 2.ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถและความชำนาญ
- 3.ใช้ความรู้ ความสามารถของตนเองให้เต็มที่ ก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น
- 4.มีความเข้มแข็ง อดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหาทั้งปวง
- 5.ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 6.คิดชอบ ทำชอบและแก้ปัญหาได้
- 7.ชวนช่วยประกอบอาชีพสุจริต ไม่เลื่องงาน
- 8.รับผิดชอบต่อตนเอง ต่อส่วนรวม ต่อหน้าที่และการกระทำ
- 9.ปฏิบัติงานให้สำเร็จเรียบร้อย

นิภา วิจิตรศิริ (2525 : 7) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ ดังนี้

- 1.เอาใจใส่ในการทำงานเพื่อผลของงานนั้นๆ
- 2.มีความเพียรพยายาม
- 3.ใช้ความสามารถเต็มที่

4.กล้าเผชิญต่อความจริง ยอมรับผลการกระทำของตน

5.ช่วยเหลืองานส่วนรวมด้วยความเต็มใจ

6.รู้จักหน้าที่และการกระทำตามหน้าที่อย่างดี

7.ไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น

8.มีความไว้วางใจได้

9.ตรงต่อเวลา

10.เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์

11.มีความละเอียดรอบคอบ

12.ดูแลรักษาของส่วนรวมเหมือนของตนเอง

13.ทำงานกับผู้อื่นได้ดี

14.ปรับปรุงงานในหน้าที่ที่มีต่อตนเองและที่มีต่อสังคมให้ดียิ่งขึ้น

กรมสามัญศึกษา (2529 : 3) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ ดังนี้

1.ตรงต่อเวลา ได้แก่ การตรงต่อเวลาที่กำหนดนัดหมายไว้ เช่น การไปโรงเรียน การทำงาน การประชุม การนัดพบ เป็นต้น

2.รู้จักหน้าที่ของตน ได้แก่ การรู้จักสภาพของตนที่กำลังเป็นอยู่ ตนมีหน้าที่อะไร ทำสิ่งนั้นให้สมบูรณ์ ด้วยความขยันหมั่นเพียร เต็มความสามารถ

3.รู้จักคุ้มครองตนเอง ได้แก่ การรู้จักวิธีรักษาตน ป้องกันตนเองให้พ้นจากอันตราย ต่างๆ

4.รู้จักควบคุมความประพฤติตน ได้แก่ การที่ตนมีความสามารถบังคับควบคุมจิตใจของตนไม่ให้หลงใหลมัวเมาในอบายมุข ไม่ตกเป็นทาสของกิเลส ประพฤติตนให้อยู่ในศีลธรรม

5.รู้จักรักษาสุขภาพอนามัย ได้แก่ การรักษาร่างกายให้แข็งแรงอยู่เสมอ สามารถต้านโรคร้ายไข้เจ็บได้ดี เพื่อจะได้ใช้ความสามารถทำหน้าที่การทำงานให้ได้ผลสมบูรณ์ เช่น ต้องรู้จักระมัดระวังเกี่ยวกับเสื้อผ้า อาหาร ที่อยู่อาศัยให้สะอาด เป็นต้น

ทองคูณ หงษ์พันธ์ (2535 : 133) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ อาจแสดงออกในรูปแบบของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ กล้าเผชิญความจริง รักษาสิทธิและหน้าที่ของตน ปฏิบัติตามระเบียบโดยเคร่งครัด คอยติดตามผลงานเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น มีความซื่อสัตย์ไว้วางใจได้ ตรงต่อเวลา และรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมเหมือนของตนเอง

ประดินันท์ อูปรนัย (2537 : 243) ได้สรุปลักษณะพฤติกรรมพึงประสงค์ที่แสดงว่าเด็กมีความรับผิดชอบ คือ เมื่อเด็กรู้จักที่จะทำอะไรได้เองโดยไม่ต้องให้พ่อแม่คอยเตือน รู้จักรักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับเพื่อน และรู้จักปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีโดยไม่ต้องมีใครคอยควบคุม พ่อแม่จะรู้สึกว่ามีคนช่วยแบ่งเบาภาระ เพื่อนก็รู้สึกมั่นใจที่จะคบค้าสมาคมด้วย คนอื่นๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องก็รู้สึกไว้วางใจที่จะมอบหมายงานต่างๆ ให้ทำ เด็กจะสามารถทำตนให้เป็นที่ยอมรับไว้วางใจของบุคคลอื่นในสังคมได้ และเด็กจะสามารถอยู่ในสังคมทุกสังคมได้อย่างมีความสุข

จรัสรัตน์ นันทะทิวกุล (2538 : 4) ได้สรุปลักษณะบุคคลที่มีความรับผิดชอบ ดังนี้

1.ความเอาใจใส่ หมายถึง ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจจริงโดยมุ่งมั่นที่จะผลักดันให้ประกอบกิจกรรมด้วยความสนใจ เต็มใจทำอย่างสม่ำเสมอ มีจุดมุ่งหมายปลายทาง มีใจจดจ่อ มีสมาธิ เพื่อให้งานในหน้าที่ของตนหรืองานที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อย ติดตามงานไม่ละเลยทอดทิ้ง หรือ หลีกเลียงและหาทางป้องกันไม่ให้เกิดความบกพร่องเสื่อมเสีย ในงานที่ตนรับผิดชอบอยู่

2.ความละเอียดรอบคอบ หมายถึง รู้จักไตร่ตรองในงานที่ทำเพื่อให้ถูกต้องและสมบูรณ์ รู้จักคิดก่อนทำว่างานนั้นจะมีผลดี ผลเสียอย่างไร วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคที่จะเกิด และหาทางป้องกันไว้ล่วงหน้า และเมื่อทำงานเสร็จแล้ว ต้องตรวจทานดูว่าถูกต้องเรียบร้อยดีหรือยัง

3.ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความพยายามอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ได้รับผลสำเร็จในงานที่ทำและทำด้วยความกระตือรือร้น เอาใจใส่อย่างต่อเนื่อง อาสางาน ไม่ชอบบอยุ่เฉยหรือว่างงาน ริเริ่มงาน แสวงหางานใหม่ๆ อยู่เสมอ

4.ความอดทน หมายถึง ความสามารถของร่างกาย ความคิดและจิตใจที่จะทนต่อการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้นานๆ จนทำให้สำเร็จได้โดยไม่คำนึงถึงอุปสรรคใดๆ มีร่างกายแข็งแรง มีจิตใจเข้มแข็งควบคุมตนเองได้ดี เมื่อเกิดความเหนื่อยอ่อนและเกียจคร้าน

5.ความตรงต่อเวลา หมายถึง ทำงานให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด รู้จักรักษาเวลาตามนัด และรู้จักว่าเวลาไหนควรทำอะไร

6.การยอมรับผลการกระทำของตนเอง หมายถึง ยอมรับในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไป ไม่ว่าผลของงานนั้นจะออกมาดีหรือไม่ก็ตาม

7.การปรับปรุงงานของตนให้ดียิ่งขึ้น หมายถึง ติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว ถ้าไม่ดี ก็พยายามแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

จากที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่า ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ ได้แก่ มีความละเอียดรอบคอบ มีความเอาใจใส่ต่อการทำงาน ตรงต่อเวลา เคารพต่อระเบียบ กฎเกณฑ์ มีความซื่อสัตย์ มีวินัยในตนเอง กล้าเผชิญต่อความจริง ยอมรับผลการกระทำของตน

3.4.3 การวัดความรับผิดชอบ

การวัดความรับผิดชอบ มีผู้สร้างเครื่องมือวัดความรับผิดชอบในรูปแบบต่างๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ (2527 : 43) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบต่อเพื่อนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดยะลา โดยสร้างแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบต่อเพื่อน แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับจริยธรรมความรับผิดชอบต่อเพื่อน

1.ข้าพเจ้าทำงานตามอารมณ์มากกว่าตามระเบียบหรือแผนงานที่วางไว้

ก.จริง

ข.ไม่จริง ค.ไม่แน่ใจ

2.ข้าพเจ้าไม่ชอบทำงานที่ต้องใช้ความมานะอดทนเข้าสู่

ก.จริง

ข.ไม่จริง ค.ไม่แน่ใจ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบชนิดสถานการณ์

- 1.อเนกขอนที่ช่วยตรวจทานคำผิดจากบทความที่พิมพ์ เพื่อจะนำลงในวารสารของโรงเรียน นที่ทราบ ว่า ผกา ตรวจแล้วไม่มีคำผิด จึงบอกอเนกว่าไม่มีคำผิด ทั้งๆที่ไม่ได้ตรวจ ถ้านักเรียนเป็นนที่ จะทำเช่นนี้หรือไม่
- ก.ทำ ข.ไม่ทำ ค.ไม่แน่ใจ
- 2.มานพเป็นช่างซ่อมวิทยุ เขาก็มองหน้าก้มตาซ่อมวิทยุเครื่องหนึ่งเป็นเวลานานแล้ว แต่ก็ไม่ได้เสียที่มานพไม่ยอมแพ้ยังพยายามแก้ไขต่อไป ถ้านักเรียนเป็นมานพ จะทำเช่นนี้หรือไม่
- ก.ทำ ข.ไม่ทำ ค.ไม่แน่ใจ

วิวัฒน์ รักษาเดน (2531 : 107) ได้ศึกษาเรื่องความสำนึกในความรับผิดชอบและความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น โดยได้สร้างแบบทดสอบวัดความสำนึกในความรับผิดชอบ ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย / ลงในช่อง "ใช่" ถ้าข้อใดตรงกับความรู้สึกหรือการปฏิบัติที่แท้จริง และกาเครื่องหมาย / ลงในช่อง "ไม่ใช่" ถ้าข้อใดไม่ตรงกับความรู้สึกหรือการปฏิบัติจริง

	ใช่	ไม่ใช่
1.ข้าพเจ้าควรจะสามารถจัดเสื้อผ้าใส่ได้ด้วยตนเอง		
2.เมื่อทานอาหารเสร็จข้าพเจ้าไม่จำเป็นต้องล้างจานเพราะยังเด็กอยู่		
3.ข้าพเจ้ามีความคิดเสมอว่าไม่อยากทำอะไรที่ยากๆ		

อนุวัติ คุณแก้ว (2538 : 216) ได้ศึกษาเรื่องการวัดและการพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยได้สร้างแบบสังเกตและแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ดังตัวอย่าง

แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ

คำชี้แจง สถานการณ์ต่อไปนี้ เป็นสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียนและถ้าเกิดขึ้นกับนักเรียนแล้วจะใช้เหตุผลในการตัดสินใจอย่างไร

- 1.ในตอนพักกลางวัน ข้าพเจ้าต้องรีบไปทำแบบฝึกหัดเพื่อส่งครูในภาคบ่าย แต่มีคนเข้าคิวซื้ออาหารกันมาก ถ้าต่อคิวคงเสียเวลามาก แต่ข้าพเจ้าก็จะเข้าคิวตามลำดับก่อนหลัง เพราะ
- 1.ข้าพเจ้าไม่ต้องการจะละเมิดสิทธิของผู้อื่น
 - 2.ข้าพเจ้าอยากให้คนอื่นเห็นว่าข้าพเจ้ามีระเบียบวินัย
 - 3.ข้าพเจ้าจะอายใจตนเองถ้าแซงคิวผู้อื่น
 - 4.ข้าพเจ้ากลัวการมีเรื่องกับผู้ที่เข้าคิวอยู่ก่อนแล้ว
 - 5.เป็นหน้าที่ของข้าพเจ้าที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบของสังคม
 - 6.ใครๆ ก็ไม่อยากให้คนอื่นแซงคิวตนเอง แม้แต่ข้าพเจ้าก็ไม่ต้องการเช่นกัน

แบบสังเกตแบบที่ 1

แบบสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบของ (ด.ช., ด.ญ.).....

วิชา.....ผู้สังเกต.....

ที่	พฤติกรรมความรับผิดชอบ	ครั้งที่				รวม
		1		2....		
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
1	เข้าเรียนตรงต่อเวลา					
2	มาเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
3	ทำและส่งแบบฝึกหัดตามกำหนดเวลา					

จินตนา ธนวิบูลย์ชัย (2540 : 123) ได้ศึกษาเรื่องคุณสมบัติในการวัดและคุณภาพของมาตรวัดเจตคติเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบที่สร้างขึ้นโดยประยุกต์วิธีการของธอร์นไวด์ โดยได้สร้างเครื่องมือวัดความรับผิดชอบในรูปแบบต่าง ดังตัวอย่าง

แบบสอบถามวัดความรู้สึกเกี่ยวกับความรับผิดชอบชนิดเติมคำ

1.บุคคลที่มีความรับผิดชอบเป็นบุคคลที่มีลักษณะอย่างไร จงอธิบายให้ครอบคลุมลักษณะทั้งหมดที่แสดงถึงความรับผิดชอบ

.....

.....

2.ให้นักเรียนเล่าเหตุการณ์ประทับใจที่แสดงถึงความรับผิดชอบของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือของนักเรียนเอง ซึ่งนักเรียนได้เคยมีประสบการณ์มาไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียนก็ตาม โดยให้อธิบายว่าบุคคลนั้นหรือตนเองประพฤติดังไรหรือแสดงกิริยาอาการอย่างไรจึงทำให้นักเรียนรู้สึกประทับใจเป็นอย่างยิ่งในพฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบด้านต่างๆ ต่อไปนี้

2.1 ความรับผิดชอบต่อตนเอง

2.2 ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง

2.3 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน

2.4 ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

แบบประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบ

คำชี้แจง โปรดประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนของท่าน โดยระลึกถึงพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนที่ท่านสังเกตเห็นในระหว่างปีการศึกษา

ข้อ	ข้อความ	ระดับพฤติกรรม			
		ทำ เสมอ	ทำ บางครั้ง	ทำ นานๆครั้ง	ไม่ เคยทำ
1	นักเรียนจัดอุปกรณ์การเรียนมาครบถ้วน ทำให้เรียนได้โดยราบรื่น				
2	นักเรียนไม่ทำการบ้านเองแต่ลอกการบ้านเพื่อน				

สุทธิพงศ์ บุญผดุง (2541 : 106) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะ
ความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรง ความไม่
เที่ยงตรงและความเชื่อมั่น โดยได้สร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความรับผิดชอบ ดังตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ตรง ที่สุด	ตรง ส่วนมาก	ตรง ครึ่งเดียว	ตรง บ้าง	ไม่ตรง เลย
1	นักเรียนรู้สึกละอายใจที่ผิดเวลา ในการ นัดพบกับเพื่อน					
2	นักเรียนส่งงานที่ครูมอบหมายตรงตาม เวลาด้วยใจสมัคร					
3	ในการสอบ นักเรียนแอบดูคำตอบของ เพื่อนเมื่อมีโอกาส					

4. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2529 : 38 ; อ้างอิงจาก Hotelling, 1935 ; 1936)) กล่าวว่า การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล คือ เทคนิคพารามेटริกที่มุ่งเน้นการทดสอบนัยสำคัญทางปฏิบัติควบคู่กับการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติซึ่งพัฒนาโดย โฮเทลลิง

4.1 ข้อดีของการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล

บุญชม ศรีสะอาด (2538 : 46) กล่าวถึงข้อดีของการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล คือช่วยให้สามารถอธิบายปรากฏการณ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ กับตัวแปรตามได้ชัดเจนและแม่นยำขึ้น ทำให้เกิดทั้งความเที่ยงตรงภายใน (internal validity) และความเที่ยงตรงภายนอก (external validity) เพราะสามารถศึกษาทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตามได้หลายตัว ซึ่งสอดคล้องกับสภาพธรรมชาติของปรากฏการณ์ ซึ่งจะมีความเกี่ยวข้องกันระหว่างตัวแปรต่างๆหลายตัว

4.2 แบบจำลองพื้นฐานของการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2529 : 39) กล่าวว่า การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล คือ เทคนิคทางสถิติสำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งประกอบด้วยตัวแปรอิสระตั้งแต่สองตัวแปรขึ้นไป และอีกกลุ่มประกอบด้วยตัวแปรตามตั้งแต่สองตัวแปรขึ้นไป การวิเคราะห์โดยแนวความคิดเกี่ยวกับการลดมิติของกลุ่มตัวแปรเดิมให้เหลือเพียงความสัมพันธ์เชิงเส้นของตัวแปรที่มีจำนวนน้อยกว่าเดิม หลักการแนวคิดสำคัญคือ ทั้งกลุ่มตัวแปรอิสระและกลุ่มตัวแปรตามซึ่งถูกนำมาวิเคราะห์ร่วมกัน ย่อมเกิดสมการเส้นตรงซึ่งเป็นส่วนประกอบซึ่งกันและกัน (linear composites) ตามหลักกำลังสองต่ำสุด ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบเส้นตรงเหล่านี้ (composites) คือ สหสัมพันธ์คาโนนิคอล ซึ่งใช้สัญลักษณ์ R_c ผลการรวมเชิงเส้นตรงของกลุ่มตัวแปรเดิมทั้งสองกลุ่มนี้ คือ องค์ประกอบคาโนนิคอล (canonical factor) หรือ ตัวแปรคาโนนิคอล (canonical variate)

โดยทั่วไปอาจเขียนโดยใช้สัญลักษณ์ U_i และ V_i สมมติว่า ตัวแปรกลุ่มที่หนึ่งที่จะนำมาวิเคราะห์คาโนนิคอล ได้แก่ $(X_1, X_2, \dots, X_p)$ และตัวแปรกลุ่มที่สอง ได้แก่ $(Y_1, Y_2, \dots, Y_q)$ ในกรณีนี้ตัวแปรคาโนนิคอลของกลุ่มตัวแปรแรกปรากฏตามสมการดังนี้

$$U_i = a_1X_1 + a_2X_2 + a_3X_3 + \dots + a_pX_p$$

ตัวแปรคาโนนิคอลของกลุ่มตัวแปรที่สองปรากฏตามสมการดังนี้

$$V_i = b_1Y_1 + b_2Y_2 + b_3Y_3 + \dots + b_qY_q$$

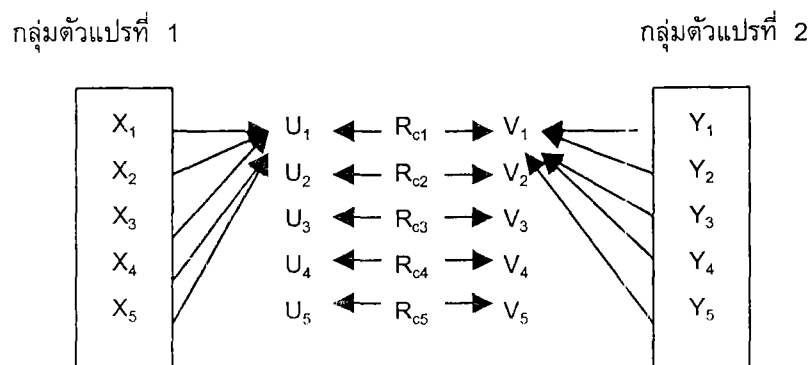
การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน a_i และ b_i เป็นไปในลักษณะที่จะทำให้ตัวแปรคาโนนิคอล U_i มีความสัมพันธ์สูงสุดกับตัวแปรคาโนนิคอล V_i ฉะนั้นตัวแปรคาโนนิคอลที่ถูกกำหนดขึ้นจากตัวแปรกลุ่มหนึ่ง จึงจะขึ้นอยู่กับธรรมชาติของตัวแปรอีกกลุ่มหนึ่ง รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรทั้งสอง กล่าวได้ว่าตัวแปรคาโนนิคอลที่กำหนดขึ้นจากตัวแปรกลุ่มหนึ่ง จะมีขนาดค่าเปลี่ยนแปลงไป ถ้ามีการเพิ่มหรือลดจำนวนตัวแปรในอีกกลุ่มหนึ่ง

สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) ที่มีขนาดค่าสูงสุดระหว่าง U_i และ V_i คือ สหสัมพันธ์คาโนนิคอลตัวแรก R_{c1} อีกนัยหนึ่ง R_{c1} ก็คือ ตัวประมาณค่าของความแปรปรวนที่ร่วมกันระหว่าง U_i และ V_i อย่างไรก็ดี R_{c1} ย่อมไม่ใช่ตัวประมาณค่าของความแปรปรวนที่ทับซ้อน

ระหว่างกลุ่มตัวแปรทั้งสองกลุ่มนั้น กล่าวได้ว่า เมื่อสามารถคำนวณค่า R_{c1} ได้แล้ว สามารถคำนวณค่า R_{c2} , R_{c3} , และค่า R_c อื่นๆได้ เพราะ R_{c2} คือตัวประมาณค่าของความแปรปรวนที่ร่วมกันระหว่าง U_2 และ V_2 ในขณะที่ R_{c3} ก็คือตัวประมาณค่าของความแปรปรวนที่ร่วมกันระหว่าง U_3 และ V_3 อย่างไรก็ตาม R_{c2} , R_{c3} และ R_c อื่นๆย่อมอยู่ภายใต้ฐานคติที่ว่าตัวแปรคาโนนิคอลคู่อื่นๆที่ไม่ใช่ตัวแปรคาโนนิคอลคู่แรกจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรคาโนนิคอลที่กล่าวถึงก่อน

ตัวอย่างเช่น ในกรณี R_{c2} ตัวแปรคาโนนิคอล U_2 และ V_2 จะต้องไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรคาโนนิคอล U_1 และ V_1 และในกรณี R_{c3} ตัวแปรคาโนนิคอล U_3 และ V_3 จะต้องไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรคาโนนิคอลคู่แรก (U_1 และ V_1) และกับตัวแปรคาโนนิคอลคู่ที่สอง (U_2 และ V_2) เป็นต้น ถ้าไม่มีการกำหนดฐานคตินี้ ก็ย่อมเป็นไปได้ที่จะพบค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอลไม่จำกัดจำนวนที่จะมีขนาดค่าสูงเท่ากับสหสัมพันธ์คาโนนิคอลของตัวแปรแรก แต่เนื่องจากการกำหนดข้อจำกัดดังกล่าว R_{c1} จึงมีขนาดค่าสูงกว่า R_{c2} และ R_{c2} จึงมีขนาดค่าสูงกว่า R_{c3} ตามลำดับ

ตามปกติ จำนวนของค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอลจะสามารถพิจารณาได้จากจำนวนตัวแปรในกลุ่มที่มีขนาดเล็กกว่า กล่าวคือ ถ้าการวิเคราะห์ค่าโนนิคอลประกอบด้วย กลุ่มตัวแปรอิสระจำนวน 5 ตัวแปร และกลุ่มตัวแปรตามจำนวน 4 ตัวแปร การวิเคราะห์นี้จะสามารถคำนวณค่า R_c ได้ 4 ค่า และถ้ากลุ่มตัวแปรอิสระและกลุ่มตัวแปรตามมีจำนวนตัวแปรเท่ากัน คือ กลุ่มละ 5 ตัวแปร การคำนวณย่อมได้ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอลจำนวน 5 ค่า ดังปรากฏตามภาพซึ่งแสดงถึงตัวแปรคาโนนิคอลใน U_1 และ V_1

ภาพประกอบ 1 ความเกี่ยวข้องระหว่างกลุ่มตัวแปร , ตัวแปรคาโนนิคอล และค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอล (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ . 2529 : 39)

4.3 คำศัพท์ที่ควรรู้จักเกี่ยวกับการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล

ตัวแปรคาโนนิคอล (canonical variate) คือตัวแปรประกอบ (composite variable) ที่เกิดจากความสัมพันธ์เชิงเส้นของตัวแปร U เรียกว่าส่วนประกอบของตัวพยากรณ์ (predictor composite) และ V จะเรียกว่าส่วนประกอบของตัวเกณฑ์ (criterion composite)

สหสัมพันธ์คาโนนิคอล (canonical correlation ; R) คือ ปริมาณของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคาโนนิคอล หรือปริมาณความสัมพันธ์ระหว่าง predictor composite กับ criterion composite

ค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิกอล (canonical weights, function coefficient) หมายถึง ค่าตัวเลขหรือน้ำหนักของตัวแปรชุด X หรือตัวแปรชุด Y ในที่นี้คือค่า $a_1, \dots, a_p$ และ $b_1, \dots, b_q$ การตีความเหมือน β ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ซึ่งเป็นค่าที่แสดงว่าตัวแปร X หรือ Y มีความสำคัญในการอธิบายตัวแปรคาโนนิกอลเท่าใด เพื่อควบคุมตัวแปรอื่นๆในชุดตัวแปรการคำนวณ

4.4 การคำนวณสหสัมพันธ์คาโนนิกอล

ข้อมูลที่จะใช้การวิเคราะห์คาโนนิกอลจะมีลักษณะต่อไปนี้

คนที่	ชุดตัวแปรอิสระ	ชุดตัวแปรตาม
	$X_1, \dots, X_p$	$Y_1, \dots, Y_q$
1	$X_{11}, \dots, X_{1p}$	$Y_{11}, \dots, Y_{1q}$
2	$X_{21}, \dots, X_{2p}$	$Y_{21}, \dots, Y_{2q}$
.	.	.
.	.	.
.	.	.
N	$X_{n1}, \dots, X_{np}$	$Y_{n1}, \dots, Y_{nq}$

(Pedhazur, 1997 : 926)

เมื่อ N = จำนวนหน่วยตัวอย่าง
 P = จำนวนตัวแปรอิสระ
 q = จำนวนตัวแปรตาม

	X						Y					
	1	2	.	.	.	p	1	2	.	.	.	q
1												
2												
.												
X	.					R_{xx}						R_{xy}
.	.											
p	.											
1												
2												
.												
Y	.					R_{yx}						R_{yy}
.	.											
q	.											

(Pedhazur, 1997 : 927)

การคำนวณอาจใช้ข้อมูลในรูปของเมตริกของค่าสหสัมพันธ์ คือ R_{xx} เป็นเมตริกสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ R_{yy} เป็นเมตริกสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม และ R_{xy} และ R_{yx} เป็นเมตริกสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X และตัวแปร Y

$$R = \begin{bmatrix} R_{xx} & R_{xy} \\ R_{yx} & R_{yy} \end{bmatrix}$$

เมื่อ R แทน ชุดเปอร์เมตริกซ์ระหว่างสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม
 R_{xx} แทน เมตริกสหสัมพันธ์ของชุดตัวแปรอิสระ X_p
 R_{yy} แทน เมตริกสหสัมพันธ์ของชุดตัวแปรตาม Y_q
 R_{xy} แทน เมตริกสหสัมพันธ์ของชุดตัวแปรอิสระ X_p กับชุดของตัวแปรตาม Y_q
 R_{yx} แทน ทรานสโพสของ R_{xy}

จากนั้น นำไปหาค่า สหสัมพันธ์คาโนนิกอล

$$| R_{yy}^{-1} R_{yx} R_{xx}^{-1} R_{xy} - \lambda I | = 0$$

R_{yy}^{-1} แทน อินเวอร์สเมตริกซ์ R_{yy}

R_{xx}^{-1} แทน อินเวอร์สเมตริกซ์ R_{xx}

I แทน ไอดินิตี เมตริกซ์

λ แทน ไอเกนแวลูหรือความแปรปรวนของสหสัมพันธ์คาโนนิกอลจากสมการ
 ดีเทอร์มิแนนท์จะได้สมการ quadratic คือ

$$a\lambda^2 - b\lambda + c = 0$$

คำนวณหาค่า λ จากสูตร

$$\lambda = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

หาค่าสหสัมพันธ์คาโนนิกอล (R_c) โดยการถอดรากที่สองของ λ จากสูตร

$$R_c = \sqrt{\lambda}$$

การทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์คาโนนิกอล (R_{cj})

การทดสอบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างสหสัมพันธ์คาโนนิกอล โดยจะเป็นการทดสอบ R_{cj} ทุกค่าพร้อมๆกัน นั่นคือ

$$H_0 : R_{c1} = R_{c2} = \dots = R_{cj} = 0$$

$$H_1 : \text{มี } R_c \text{ อย่างน้อย 1 ตัว ที่มีค่าไม่เท่ากับ 0}$$

การทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์คาโนนิกอล ใช้สูตรดังนี้

$$\chi^2 = -[N - 1 - .5(p + q + 1)] \log_e \Lambda \quad ; \quad df = pq$$

χ^2 แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตจากการแจกแจงแบบไคสแควร์

N แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

p แทน จำนวนตัวแปรอิสระ X

q แทน จำนวนตัวแปรตาม Y

$\log_e$ แทน natural logarithm

Λ แทน Wilks' lambda โดยคำนวณจากสูตร

$$\Lambda = (1 - R_{c1}^2)(1 - R_{c2}^2) \dots (1 - R_{cq}^2)$$

เมื่อทดสอบแล้วพบว่าปฏิเสธสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า อย่างน้อย $R_{c1} \neq 0$
อันดับต่อมา คำนวณ Λ' ใช้สูตรเดิม โดยตัดเทอม $(1 - R_{c1}^2)$ ออกไป จะได้ว่า

$$\Lambda' = (1 - R_{c2}^2)(1 - R_{c3}^2) \dots (1 - R_{cq}^2) \quad \text{โดยค่า } df = (p-1)(q-1)$$

หากมี R_c มากกว่า 2 ค่า คำนวณ Λ' ที่ $df = (p-2)(q-2)$ และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติต่อไปจนกระทั่งพบ R_c ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจึงสิ้นสุดการทดสอบสมมติฐาน

คำนวณหาค่า β_j ของตัวแปร Y (Pedhazur. 1997 : 927-933)

$$\beta_j = \frac{1}{\sqrt{V_j' R_{yy} V_j}} V_j$$

เมื่อ β_j แทน ค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิกอลของชุดที่ j (Function j)

V_j แทน เวกเตอร์ที่ j

V_j' แทน ทรานสโพสของ V_j

หาค่า V_j โดยแก้สมการต่อไปนี้

$$\left| R_{yy}^{-1} R_{yx} R_{xx}^{-1} R_{xy} - \lambda I \right| V_j = 0$$

คำนวณหาค่า β_j ของตัวแปร X (Pedhazur. 1997 : 927-933) ได้จากสมการ
ดิเทอร์มิแนนท์

$$A = R_{xx}R_{xy}B D^{-1/2}$$

เมื่อ A แทน เมตริกซ์ของน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลของตัวแปร X ในแต่ละชุด

B แทน เมตริกซ์ของน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลของตัวแปร Y

$D^{-1/2}$ แทน diagonal matrix ที่มีสมาชิกเป็นส่วนกลับของรากที่สองของ λ

R_{xx} แทน เมตริกซ์ของสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ X

R_{xy} แทน เมตริกซ์ของสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ X กับตัวแปรตาม Y

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง มีทั้งงานวิจัยต่างประเทศและงานวิจัยในประเทศ ดังนี้

5.1.1 งานวิจัยต่างประเทศ

เพนเทอร์ (Painter , 1968 : 760B) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถในการจูงใจ และพฤติกรรมที่สัมพันธ์ของนักเรียนชายระดับวิทยาลัย จำนวน 109 คน พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์เป็นเส้นตรงกับความสามารถในการจูงใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สไตรส์ (Stires , 1970 : 3551-A) ได้ศึกษาตัวกำหนดความเป็นผู้นำ และความสามารถในการรับรู้ในการกำหนดการใช้ทักษะ การกระทำอย่างมีเหตุผลและการเพิ่มคุณค่าของตนเอง โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 – 5 คน โดยเปรียบเทียบภายใต้สถานการณ์ทดลอง 4 รูปแบบด้วยวิธีการนำเสนอหรืออภิปราย ผลการทดลองสรุปว่า ผู้นำที่มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองสามารถได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมกลุ่ม โดยการแสดงออกอย่างสมเหตุผล และอย่างไรก็ตาม ผู้นำที่ไม่มีความมั่นใจในความสามารถของตนเองก็จะได้รับการยอมรับนับถือโดยการเพิ่มคุณค่าให้แก่ตนเอง

โกลด์เบอร์ค (ประโมทย์ เยี่ยมสวัสดิ์ 2539 : 63 ; อ้างอิงจาก Goldberg , 1973 : 323 - 331) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความล้มเหลวกับความเชื่อมั่นในตนเอง กับนักเรียนชายในวิทยาลัยอินเดีย จำนวน 49 คน ใช้แบบสอบถามวัดความล้มเหลว และแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง พบว่า นักเรียนที่มีความล้มเหลวจะมีความขัดแย้งแบบอยากจะทำสำเร็จ และอยากถอยห่างต่อผลการเรียนของเขา นักเรียนกลุ่มที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง จะมีความต้องการผลสำเร็จสูง และจะเห็นว่าผลการเรียนมีความสำคัญมากกว่ากลุ่มที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ นักเรียนกลุ่มที่ประสบความสำเร็จจะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ และจะมีทัศนคติทางลบต่อวิทยาลัย

เลเนียร์ (Lanier , 1991 : 1706 - A) ได้ศึกษาผลจากการแบ่งผิวที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชายผิวขาวและผิวดำ โรงเรียน Crest High School ซึ่งเป็นโรงเรียนชายล้วน จำนวน 2,200 คน พบว่า นักเรียนผิวขาวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนผิวดำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เลิร์ก (Lirgg , 1992 : 3557 – A) ได้ศึกษาผลของการรับรู้ความเชื่อมั่นในตนเอง และบรรยากาศในชั้นเรียนในวิชาพลศึกษาของนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนชาย โรงเรียนสตรี และโรงเรียนสหศึกษา จากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 203 คน และนักเรียนระดับไฮสคูล จำนวน 193 คน ทดลองเรียนวิชาบาสเกตบอล ระยะเวลาเรียน 10 วัน โดยให้ครูชาย 1 คน ครูสตรี 1 คน ทำการสอนนักเรียนทั้งสามกลุ่ม พบว่า นักเรียนชายที่เรียนโรงเรียนสหศึกษา สามารถเรียนได้ดีกว่า มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่า และสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ดีกว่านักเรียนชายที่เรียนในโรงเรียนชาย ส่วนนักเรียนหญิงที่เรียนในโรงเรียนสตรี สามารถเรียนได้ดี มีพฤติกรรมดี และมีความสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียนได้ดีกว่านักเรียนหญิงที่เรียนโรงเรียนสหศึกษา

5.1.2 งานวิจัยในประเทศ

ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2516 : 84) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเอง และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 11 จำนวน 300 คน พบว่า บุคลิกภาพแสดงตัวมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชูศรี หล้าเพชร (2517 : 96) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่อมั่นในตนเองและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 350 คน พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)

สมพงศ์ ติรพัฒน์ (2517 : 44) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อมั่นในตนเอง และความรู้สึกรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดนครปฐม จำนวน 185 คน พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดน้อย ประชาธิปไตยมาก มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมาก ประชาธิปไตยน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วราภรณ์ อินทรชัยศรี (2518 : 73) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับพ่อแม่การยอมรับตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กวัยรุ่น ระดับชั้นม.ศ.1 – ม.ศ.5 และที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูระดับชั้น ป.กศ.ปีที่ 1 - ป.กศ.สูง จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดอุดรธานี จำนวน 358 คน พบว่า ความขัดแย้งกับพ่อแม่ของเด็กวัยรุ่นกลุ่มที่มีความขัดแย้งต่ำ มีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีแนวโน้มว่าเด็กวัยรุ่นกลุ่มที่มีความขัดแย้งกับพ่อแม่ต่ำ จะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง

อุดม สำอางค์กุล (2519 : 42) ได้ศึกษาลักษณะความเป็นผู้นำ ความเคร่งครัด และความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนของรัฐในเขตภาคกลางจำนวน 628 คน พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้นำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุรเกียรติ์ ลิ้มเจริญ (2523 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเอง ความวิตกกังวล กับระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตพระนคร จำนวน 357 คน พบว่า ระเบียบวินัยแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มยุรี วชิรพันธุ์สกุล (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพสมองด้านการประเมินค่าทางรูปภาพตามทฤษฎีโครงสร้างทางสมองของกิลฟอร์ด กับบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตท้องที่การศึกษา 5 และ 6 จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 378 คน พบว่า สมรรถภาพสมองด้านการประเมินค่าทางรูปภาพทั้งหกฉบับมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุนันทา แผนพรหม (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี จำนวน 166 คน พบว่า ตัวแปรด้านเพศ และสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุนันทา ถนอมสิงห์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 502 คน พบว่าเพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและสัมพันธภาพในครอบครัว ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นริสา พัฒนรัฐ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมหิตลวิทย์านุสรณ์ จังหวัดนครปฐม จำนวน 492 คน พบว่าเพศและสัมพันธภาพในครอบครัวส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทศพร มณีศรีขำ และนิรันดร์ จุลทรัพย์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเองและคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชาได้ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ชั้นปีที่ 1 ถึง ปี 4 จำนวน 1,025 คน พบว่า บุคลิกภาพแสดงตัวมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้นำ

5.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

บาร์ทเล็ทท์ (Bartlett, 1959 : 280 - 284) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความเป็นผู้นำกับคุณลักษณะต่างๆของนักเรียน ทดลองทำการอภิปรายกลุ่มในห้องเรียน โดยการกำหนดสถานการณ์ ใช้เวลา 12 สัปดาห์ จำนวน 75 คน ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้เครื่องมือของ The Wherry - Winer Method ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญา ด้านการเป็นที่ยอมรับ ด้านแรงจูงใจด้านการจัดระบบกลุ่ม ด้านประชาธิปไตย - อัตตาธิปไตย และด้านการจัดระบบตนเอง จากการศึกษาพบว่า ความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจดี การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล การตอบคำถามอย่างฉลาด การมีความคิดที่ดี การเป็นนักคิดที่ดี ความสามารถทำสิ่งสำคัญๆได้ดี การรู้จักแนะนำในสิ่งที่มีคุณค่า การเป็นผู้ที่มีเหตุผล ความสามารถในการให้คำแนะนำคนอื่น ๆ และการเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งมีค่า factor loading ตั้งแต่ .80 - .84

เคียสลิง (Kiesling , 1961 : 359 - 365) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของความสำเร็จในการอภิปรายกลุ่มของผู้นำ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 87 คน ในโปรแกรมวิชาของ The Honolulu Police Academy โดยทำการสัมภาษณ์ อภิปราย และประเมินลักษณะความเป็นผู้นำของเพื่อนนักศึกษาที่ร่วมเรียนในโปรแกรมวิชาดังกล่าว พบว่า การปฏิบัติการในการอภิปรายกลุ่มของผู้นำกับระดับสติปัญญา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 , การปฏิบัติการในการอภิปรายกลุ่มของผู้นำกับความถนัดทางตำรวจมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 , และการปฏิบัติการในการอภิปรายกลุ่มของผู้นำกับความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ดักเกอร์ (Dugger , 1969 : 1817A) ได้ทำการศึกษา การวัดองค์ประกอบส่วนบุคคลของนักศึกษาหญิงชั้นปี 1 ที่เป็นผู้นำ จำนวน 26 คน และนักศึกษาหญิงชั้นปี 1 ที่ไม่เป็นผู้นำ จำนวน 133 คน ในมหาวิทยาลัย The Florida State ในปี 1967 - 1968 พบว่า องค์ประกอบที่จำแนกนักศึกษาที่เป็นผู้นำและที่ไม่เป็นผู้นำได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระดับเกรดเฉลี่ย ความเชื่อมั่นในตนเอง และบุคลิกภาพการแสดงตัว

หลุยส์ (Louries , 1989 : 2793 - A) ได้ทำการศึกษาลักษณะความเป็นผู้นำที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เพศและเชื้อชาติ ของนักเรียนในระดับเกรด 4 และเกรด 5 จำนวนทั้งสิ้น 106 คน โดยใช้ Renzulli and Hartman's Scale ในการเลือกลักษณะพฤติกรรมความเป็นผู้นำของนักเรียนที่เป็นหัวหน้า พบว่า ลักษณะความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปานกลาง และไม่มีความแตกต่างระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำของผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูงหรือต่ำ และไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศหญิงกับเพศชาย ตลอดจนเชื้อชาติ สีผิว ในด้านลักษณะความเป็นผู้นำ

5.2.2 งานวิจัยในประเทศ

วินิจ เกตุขำ (2515 : 75) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นผู้นำ และความวิตกกังวลของนักเรียนชั้น ม.ศ. 3 ในจังหวัดสุโขทัย จำนวน 300 คน พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมีความสัมพันธ์ทางตรงกับความเป็นผู้นำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรรณี เตชกำแหง (2515 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความวิตกกังวลและพฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1 และ 2 ของวิทยาลัยครูสวนสุนันทา จำนวน 238 คน พบว่า พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำ การทำตามผู้อื่น และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพความเป็นจริง มีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมพงษ์ รุจิวรรณ (2516 : 52) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางวิทยาศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำ ความตั้งใจเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานครและจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 417 คน พบว่า พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางวิทยาศาสตร์ ความตั้งใจเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิตรนาถ กิรติเสวี (2516 : 51) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความมีน้ำใจของครู ความรู้สึกประทับใจ ผอ. ทัศนคติความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการฝึกสอนของนักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยครูสงขลา จำนวน 230 คน พบว่า ความมีน้ำใจของครู ความรู้สึกประทับใจ ผอ. ทัศนคติความเป็นผู้นำ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิสิทธิ์ วงษา (2517 : 53 - 54) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกประทับใจ การปรับตัวและลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้น ป.7 และ ม.ศ.3 ในเขตเทศบาลเมืองตาก จำนวน 300 คน พบว่า ลักษณะความเป็นผู้นำ ความรู้สึกประทับใจ และการปรับตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประนต เล็กสวาสดี (2517 : 76) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การฟังผู้อื่น พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำ และความรู้สึกประทับใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 339 คน พบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้นำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) และความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้นำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)

✓ นพรัตน์ สมประสงค์ (2520 : 80) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่และลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้น ม.ศ.1 - ม.ศ. 5 และระดับ ป.กศ. ต้น - ป.กศ.สูง ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดลำปาง จำนวน 473 คน พบว่า ความขัดแย้งระหว่างวัยรุ่นกับพ่อแม่และลักษณะความเป็นผู้นำ มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

✓ เกษม สุริยกันท์ (2524 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพกลไก กับลักษณะความเป็นผู้นำของนิสิตชั้นปี 1 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำนวน 60 คน พบว่า สมรรถภาพกลไกมีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้นำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิชวัน วรานุสาสน์ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพสมองด้านการรู้จักและเข้าใจทางพฤติกรรมตามทฤษฎีโครงสร้างทางสมองของกิลฟอร์ด กับบุคลิกภาพความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 595 คน พบว่า สมรรถภาพสมองด้านการรู้จักและเข้าใจทางพฤติกรรมทั้งหกฉบับ มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพความเป็นผู้นำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุรพล ผลประเสริฐ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความเป็นผู้นำ ความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 9 จำนวน 378 คน พบว่า พฤติกรรมความเป็นผู้นำ ความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ทั้งในประเทศและต่างประเทศดังกล่าว สรุปได้ว่ามีปัจจัยหลายประการที่สัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเอง คือ การอบรมเลี้ยงดู สัมพันธภาพในครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สมรรถภาพทางสมองด้านการประเมินค่า ความสามารถในการจูงใจ ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว ลักษณะความเป็นผู้นำ เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และมีปัจจัยหลายประการที่สัมพันธ์กับความเป็นผู้นำ คือ การอบรมเลี้ยงดู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความถนัดทางการเรียน สมรรถภาพสมองด้านการรู้จักและเข้าใจ ความคิดสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง บุคลิกภาพการแสดงตัว ความรับผิดชอบ ความสามารถในการ

การปรับตัว ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาความสัมพันธ์เชิงคาโนนิคอลที่ศึกษาตัวแปรตาม 2 ตัวแปรขึ้นไป ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ยังไม่มีการศึกษาในเรื่องดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา ปัจจัยบางประการที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คือ การอบรมเลี้ยงดู การประสบความสำเร็จด้านการเรียน ความรับผิดชอบ และบุคลิกภาพการแสดงตัว ว่ามีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างไร และมากน้อยเพียงใด และมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ เพื่อจะได้นำปัจจัยเหล่านี้ มาส่งเสริมและพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ อันจะเป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียน ต่อสังคม และประเทศชาติต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1.การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
- 2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ
- 4.วิธีดำเนินการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 5.ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 6.การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 7.การวิเคราะห์ข้อมูล
- 8.สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยนาท ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ซึ่งแบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาด ตามเกณฑ์การแบ่งขนาดโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา ดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 1 โรงเรียน 12 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 526 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 10 โรงเรียน 40 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 1,356 คน โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 4 โรงเรียน 9 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 288 คน รวมทั้งหมดจำนวน 15 โรงเรียน 61 ห้องเรียน และนักเรียนจำนวน 2,170 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยนาท ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และมีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) โดยสุ่มมาชั้นละ 15 เปอร์เซ็นต์ ได้กลุ่มตัวอย่างมา 381 คน ซึ่งเชื่อมั่นได้ 95 เปอร์เซ็นต์ ความคลาดเคลื่อน ± 5 เปอร์เซ็นต์ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ . 2535 : 297 - 298 ; อ้างอิงจาก Yamane .1967 : 886 – 887) โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนห้องเรียน และนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาด	โรงเรียน	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน
ใหญ่พิเศษ	ชัยนาทพิทยาคม	3	95
กลาง	ชัยนาทพิทยาคม 2	2	66
	อุทัยวิทยานุเคราะห์	2	67
	สาครพิทยาคม	2	51
	หันคาพิทยาคม	2	50
เล็ก	ศรีสโมสรวิทยา	2	52
	รวม	13	381

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม จำนวน 6 ด้าน แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ด้านการอบรมเลี้ยงดู จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย

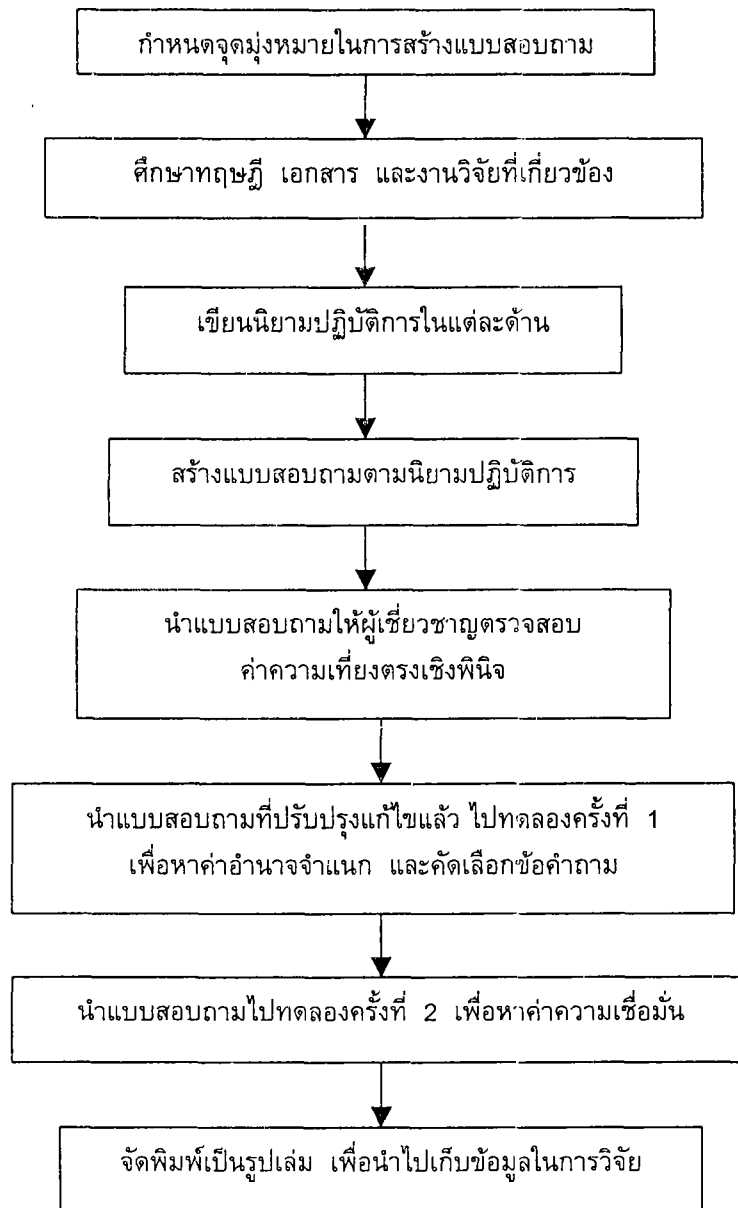
- 1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
- 1.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
- 1.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

ตอนที่ 2 ประกอบด้วย

- 2.1 ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง จำนวน 20 ข้อ
- 2.2 ด้านความเป็นผู้นำ จำนวน 20 ข้อ
- 2.3 ด้านความรับผิดชอบ จำนวน 20 ข้อ
- 2.4 ด้านบุคลิกภาพการแสดงตัว จำนวน 20 ข้อ
- 2.5 ด้านการประสบความสำเร็จด้านการเรียน จำนวน 30 ข้อ

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3 ด้าน คือ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความเป็นผู้นำ และด้านความรับผิดชอบ โดยมีวิธีดำเนินการสร้างดังภาพประกอบนี้

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความเป็นผู้นำ และด้านความรับผิดชอบ

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามตามภาพประกอบ 2

1.กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อสร้างแบบสอบถาม จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความรับผิดชอบ

2.ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างข้อความ จากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง ความเป็นผู้นำ และความรับผิดชอบ

3.นิยามปฏิบัติการจากการศึกษาในข้อ 2 แล้วเขียนพฤติกรรมตามลักษณะที่จะวัด

4.เขียนข้อคำถามในแบบสอบถามแต่ละด้านให้สอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 4 ระดับ ด้านละ 40 ข้อ

5.ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น โดยหาความเที่ยงเชิงพินิจ (Face Validity) ของแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามที่ได้นิยามไว้ในแต่ละด้าน แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จากการศึกษาพบว่า แบบสอบถามด้านความเชื่อมั่นในตนเองและด้านความเป็นผู้นำมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.4 ถึง 1.0 และด้านความรับผิดชอบมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 ถึง 1.0 จากนั้นคัดเลือกข้อคำถามไว้ ดังนี้

5.1 ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง คัดเลือกข้อคำถามซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 ถึง 1.00 จำนวน 30 ข้อ

5.2 ด้านความเป็นผู้นำ คัดเลือกข้อคำถามซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 ถึง 1.00 จำนวน 30 ข้อ

5.3 ด้านความรับผิดชอบ คัดเลือกข้อคำถามซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จำนวน 30 ข้อ

6.นำแบบสอบถามที่คัดเลือกได้จากข้อ 5 ไปทดลองครั้งที่ 1 (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนคุรุประชาสรรค์ จำนวน 67 คน โรงเรียนห้วยกรด จำนวน 33 คน โรงเรียนสาครพิทยาคม จำนวน 35 คน และโรงเรียนอัสสัมชัญบึงฉลวย จำนวน 68 คน รวมจำนวนนักเรียน 203 คน จากนั้นคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบครบทุกข้อ จำนวน 200 ฉบับ นำมาตรวจให้คะแนน และหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และคัดเลือกข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนก ที่มีนัยสำคัญทางสถิติอย่างน้อยตั้งแต่ระดับ .05 ซึ่งได้ผลดังนี้

6.1 ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 2.098 ถึง 8.065 คัดเลือกไว้จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 3.707 ถึง 8.065

6.2 ด้านความเป็นผู้นำ จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 4.163 ถึง 7.434 คัดเลือกไว้จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 4.485 ถึง 7.434

6.3 ด้านความรับผิดชอบ จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 2.408 ถึง 10.806 คัดเลือกไว้จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่า t อยู่ระหว่าง 3.717 ถึง 10.806

7. นำแบบสอบถามทั้ง 3 ด้าน ที่ได้รับการคัดเลือกจากข้อ 6 ไปทดลองครั้งที่ 2 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสรรพวิทยวิทยา จำนวน 98 คน โรงเรียนบุญนาคพิทยาคม จำนวน 57 คน โรงเรียนหั่นคาพิทยาคม จำนวน 51 คน รวมจำนวนนักเรียน 206 คน คัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบครบทุกข้อ จำนวน 200 ฉบับ นำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ผลดังนี้

7.1 ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .802

7.2 ด้านความเป็นผู้นำ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .815

7.3 ด้านความรับผิดชอบ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .867

8. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 7 มาจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม เพื่อนำเก็บข้อมูลในการวิจัย

วิธีดำเนินการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาแบบสอบถาม จำนวน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ มะลิ อุดมภาพ (2538) ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ชนิด 5 ระดับ โดยมีค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 2.37 ถึง 6.91 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8555

การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 2.74 ถึง 9.98 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9361

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 3.18 ถึง 9.90 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9250

จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามดังกล่าวมาปรับระดับ (scale) ให้เป็นชนิด 4 ระดับ โดยดำเนินการดังรายละเอียดดังนี้

1.1 นำแบบสอบถามไปทดลองครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนคุรุประชาสรรค์ จำนวน 67 คน โรงเรียนห้วยกรด จำนวน 33 คน โรงเรียนสาครพิทยาคม จำนวน 35 คน และโรงเรียนอุลิตไพบูลย์ชนูปถัมภ์ จำนวน 68 คน รวมจำนวนนักเรียน 203 คน จากนั้นคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบครบทุกข้อ จำนวน 200 ฉบับ นำมาตรวจให้คะแนน และหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และคัดเลือกข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนก ที่มีนัยสำคัญทางสถิติอย่างน้อย ตั้งแต่ระดับ .05 ซึ่งได้ผลดังนี้

การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 2.976 ถึง 8.158

การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 2.143 ถึง 11.439

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 3.492 ถึง 11.685

1.2 นำแบบสอบถามไปทดลองครั้งที่ 2 กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสรรพวิทยวิทยา จำนวน 98 คน โรงเรียนบุญนาคพิทยาคม จำนวน 57 คน โรงเรียนหันคาพิทยาคม จำนวน 51 คน รวมจำนวนนักเรียน 206 คน คัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบครบทุกข้อ จำนวน 200 ฉบับ นำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ผลดังนี้

การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8891

การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8690

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8092

1.3 จัดแบบสอบถามเป็นรูปเล่ม เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย

2. ด้านการประสบความสำเร็จด้านการเรียน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามการประสบความสำเร็จทางวิชาการของ มะลิ อุดมภาพ (2538) เป็นแบบสอบถามชนิดข้อความ มีลักษณะการตอบแบบใช่-ไม่ใช่ จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.3084 ถึง 0.5784 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8061 นำไปหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามดังกล่าว ไปทดลองกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสรรพวิทยวิทยา จำนวน 98 คน โรงเรียนบุญนาคพิทยาคม จำนวน 57 คน โรงเรียนหันคาพิทยาคม จำนวน 51 คน รวมจำนวนนักเรียน 206 คน คัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบครบทุกข้อ จำนวน 200 ฉบับ นำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (KR-20) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8571

2.2 จัดแบบสอบถามเป็นรูปเล่ม เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย

3. ด้านบุคลิกภาพการแสดงตัว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามบุคลิกภาพการแสดงตัวของดาร์ณี บุญวิก (2543) ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 4 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 3.741 ถึง 7.380 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.836 นำไปหาคุณภาพ ดังนี้

3.1 นำแบบสอบถามดังกล่าว ไปทดลองกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสรรพวิทยวิทยา จำนวน 98 คน โรงเรียนบุญนาคพิทยาคม จำนวน 57 คน โรงเรียนหันคาพิทยาคม จำนวน 51 คน รวมจำนวนนักเรียน 206 คน คัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบครบ

ทุกข้อ จำนวน 200 ฉบับ นำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8294

3.2 จัดแบบสอบถามเป็นรูปเล่ม เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.แบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 4 ระดับ ที่วัดด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความรับผิดชอบ และด้านบุคลิกภาพการแสดงตัว ตัวอย่างดังนี้

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อคำถาม แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือ ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

แบบสอบถาม	ข้อ	ข้อความ	ทุก ครั้ง	เกือบ ทุกครั้ง	บาง ครั้ง	ไม่ เคย
ความเชื่อมั่น ในตนเอง	0	ข้าพเจ้านั้นเต็มใจเมื่อต้องออกไปพูดหน้าชั้นเรียน				
	00	ข้าพเจ้าลังเลใจ เมื่อเพื่อนตำหนิสิ่งที่ข้าพเจ้ากำลังกระทำอยู่				
ความเป็นผู้นำ	0	ข้าพเจ้าสามารถพูดให้เพื่อนกระทำตามข้าพเจ้าได้				
	00	เพื่อนๆ มีความคิดเห็นคล้อยตามข้าพเจ้า				
ความ รับผิดชอบ	0	ข้าพเจ้าส่งงานตรงตามเวลาที่ครูกำหนด				
	00	ข้าพเจ้ามาโรงเรียนสาย				
บุคลิกภาพ การแสดงตัว	0	ข้าพเจ้าชอบฟังมากกว่าพูด				
	00	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน				

การตรวจให้คะแนน

ข้อความทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

ถ้านักเรียนตอบ ทุกครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ถ้านักเรียนตอบ เกือบทุกครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ถ้านักเรียนตอบ บางครั้ง	ให้ 1 คะแนน
ถ้านักเรียนตอบ ไม่เคย	ให้ 0 คะแนน

ข้อความทางลบ ให้น้ำหนักคะแนน ดังนี้

ถ้านักเรียนตอบ ทุกครั้ง	ให้ 0 คะแนน
ถ้านักเรียนตอบ เกือบทุกครั้ง	ให้ 1 คะแนน
ถ้านักเรียนตอบ บางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ถ้านักเรียนตอบ ไม่เคย	ให้ 3 คะแนน

การแปลความหมายคะแนน

เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 2.50 แปลว่า นักเรียนมีลักษณะสิ่งนั้นในระดับสูง
 เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่าเท่ากับ 1.50–2.49 แปลว่า นักเรียนมีลักษณะสิ่งนั้นในระดับค่อนข้างสูง
 เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่าเท่ากับ 0.50–1.49 แปลว่า นักเรียนมีลักษณะสิ่งนั้นในระดับค่อนข้างต่ำ
 เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่ามากกว่า 0 แต่น้อยกว่า 0.50 แปลว่า นักเรียนมีลักษณะสิ่งนั้นในระดับต่ำ
 เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่าเท่ากับ 0 แปลว่า นักเรียนไม่มีลักษณะสิ่งนั้น

2.แบบสอบถามด้านการอบรมเลี้ยงดู ดังตัวอย่าง ดังนี้

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อคำถาม แล้วตอบคำถามทุกตัวเลือกในแต่ละข้อคำถาม โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือ ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ข้อความ	จริง มาก 4	จริง ค่อนข้าง มาก 3	จริง ค่อนข้าง น้อย 2	จริง น้อย 1
0 เวล่านักเรียนทำการบ้านผู้ปกครองจะปฏิบัติ ต่อนักเรียนอย่างไร				
ก.ไม่สนใจว่านักเรียนทำการบ้านหรือไม่				
ข.ไม่ให้ไปไหนจนกว่าจะทำการบ้านเสร็จ				
ค.ซักถามว่าทำการบ้านได้หรือไม่				
00 ในระหว่างที่นักเรียนกำลังศึกษาเล่าเรียน ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร				
ก.บังคับให้อ่านหนังสือเป็นประจำ				
ข.ไม่เคยถามเรื่องการเรียนเลย				
ค.พูดคุยถึงปัญหาการเรียนว่าเป็นอย่างไร				

การตรวจให้คะแนน

ถ้านักเรียนตอบ จริงมาก ให้ 4 คะแนน
 ถ้านักเรียนตอบ จริงค่อนข้างมาก ให้ 3 คะแนน
 ถ้านักเรียนตอบ จริงค่อนข้างน้อย ให้ 2 คะแนน
 ถ้านักเรียนตอบ จริงน้อย ให้ 1 คะแนน

การแปลความหมายคะแนน

เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 3.50 แปลว่า มีการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะนั้นมาก
 เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่าเท่ากับ 2.50–3.49 แปลว่า มีการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะนั้นค่อนข้างมาก
 เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่าเท่ากับ 1.50–2.49 แปลว่า มีการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะนั้นค่อนข้างน้อย
 เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่าน้อยกว่า 1.50 แปลว่า มีการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะนั้นน้อย

3.แบบสอบถามด้านการประสบความสำเร็จด้านการเรียน ดังตัวอย่าง ดังนี้
คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงทางขวามือ ตามความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
0	เพื่อนๆตั้งใจฟังเมื่อข้าพเจ้าออกไปรายงานหน้าชั้น		
00	ผลการเรียนของข้าพเจ้าอยู่ในเกณฑ์ดีทุกวิชา		
000	เพื่อนๆให้ข้าพเจ้าช่วยทบทวนวิชาที่เรียนให้		

การตรวจให้คะแนน

ถ้านักเรียนตอบ ใช่ ให้ 1 คะแนน

ถ้านักเรียนตอบ ไม่ใช่ ให้ 0 คะแนน

การแปลความหมายคะแนน

เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 แปลว่า ประสบความสำเร็จด้านการเรียนอยู่ในระดับสูง

เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่ามากกว่า 0-0.49 แปลว่า ประสบความสำเร็จด้านการเรียนอยู่ในระดับต่ำ

เมื่อคะแนนเฉลี่ยรายข้อมีค่าเท่ากับ 0 แปลว่า ไม่ประสบความสำเร็จด้านการเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1.ดำเนินการสอบโดยผู้วิจัยเป็นผู้ควบคุมการสอบด้วยตนเอง และอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ
จุดมุ่งหมายในการสอบ คำชี้แจงในการทำแบบสอบถามอย่างชัดเจน ทำการ เก็บข้อมูลวิจัย ระหว่างวันที่
12 กุมภาพันธ์ ถึง 21 กุมภาพันธ์ 2545 และใช้แบบสอบถามที่ประกอบด้วย 2 ตอน โดยตอนที่ 1
เป็นข้อความที่ถามด้านการอบรมเลี้ยงดู จำนวน 20 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นข้อความด้านความเชื่อมั่นในตนเอง
ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความรับผิดชอบ ด้านบุคลิกภาพการแสดงตัว ด้านละ 20 ข้อ และด้านการ
ประสบความสำเร็จด้านการเรียน จำนวน 30 ข้อ

2.นำผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล มาวิเคราะห์และหาค่าทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1.หาค่าสถิติพื้นฐาน
- 2.หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation Coefficient) ระหว่างปัจจัย
แต่ละด้านกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS
- 3.หาค่าสหสัมพันธ์คาโนนิกอล (Canonical Correlation) และใช้สถิติทดสอบความมีนัยสำคัญ
ในแต่ละชุด ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS
- 4.หาค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิกอล (Canonical Weight) แต่ละชุดที่มีนัยสำคัญ ด้วย
โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS พร้อมทั้งพิจารณาที่มีน้ำหนักเด่นในกลุ่มของปัจจัยต่างๆ และในกลุ่มของ
ตัวแปรตาม คือ ความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ โดยการพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

(ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2539 : 248 – 249)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง +1

$\sum R$ แทน ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าโดยใช้วิธีการทดสอบ

t – test แบบเทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2538 : 215 – 216)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

t แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อความแต่ละข้อ

X_H แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง

X_L แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

S_H^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง

S_L^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ

n_H แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง

n_L แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

1.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เป็นแบบเลือกตอบ ถูก – ผิด โดยใช้สูตรคูเดอร์ –

ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson) KR – 20 (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2538 : 197)

$$r_{tt} = \frac{n}{n - 1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right]$$

r_{it}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
p	แทน	สัดส่วนของผู้ที่ทำข้อนั้นถูก
q	แทน	สัดส่วนของผู้ที่ทำข้อนั้นผิด
S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

1.4 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่าโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2538 : 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) , ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) , ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.)

3.สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple correlation coefficient) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product - moment coefficient correlation) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2540 : 173)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนน X , Y
$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X
$\sum Y$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ Y
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X แต่ละตัวยกกำลังสอง
$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ Y แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum XY$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X และ Y คูณกันแต่ละคู่
N แทน จำนวนคนหรือสิ่งที่ศึกษา

3.2 หาค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอลโดยมีขั้นตอนดังนี้ (Pedhazur. 1997 : 927-933)

3.2.1 กำหนดส่วนย่อยของเมตริกซ์ X กับ Y ให้อยู่ในรูปของซูปเปอร์เมตริกซ์ ดังนี้

$$R = \begin{bmatrix} R_{xx} & R_{xy} \\ R_{yx} & R_{yy} \end{bmatrix}$$

เมื่อ R แทน ซูปเปอร์เมตริกซ์ระหว่างสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

R_{xx} แทน เมตริกซ์สหสัมพันธ์ของชุดตัวแปรอิสระ X_p

R_{yy} แทน เมตริกซ์สหสัมพันธ์ของชุดตัวแปรตาม Y_q

R_{xy} แทน เมตริกซ์สหสัมพันธ์ของชุดตัวแปรอิสระ X_p กับชุดของตัวแปรตาม Y_q

R_{yx} แทน ทรานสโพสของ R_{xy}

3.2.2 หาค่าเมตริกซ์ของ R_{yy}^{-1} , R_{yx} , R_{xx}^{-1} , R_{xy} แล้วนำไปสร้างสมการดีเทอร์มิแนนต์

ดังนี้

$$| R_{yy}^{-1} R_{yx} R_{xx}^{-1} R_{xy} - \lambda I | = 0$$

R_{yy}^{-1} แทน ค่าอินเวอร์สเมตริกซ์ R_{yy}

R_{xx}^{-1} แทน ค่าอินเวอร์สเมตริกซ์ R_{xx}

I แทน ไอดีนิตีเมตริกซ์

λ แทน ค่าไอเกนแวลูส์หรือความแปรปรวนของสหสัมพันธ์คาโนนิคอล

3.2.3 จากสมการดีเทอร์มิแนนต์จะได้สมการ quadratic คือ

$$a\lambda^2 - b\lambda + c = 0$$

3.2.4 คำนวณหาค่า λ จากสูตร

$$\lambda = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

3.2.5 หาค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอล (R_c) โดยการถอดรากที่สองของ λ จากสูตร

$$R_c = \sqrt{\lambda}$$

3.3 ทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์คาโนนิคอลทำได้โดยใช้การแจกแจงแบบไคสแควร์ตามวิธีของ Bartlett (Pedhazur, 1997 : 927-933)

$$\chi^2 = -[N - 1 - .5(p + q + 1)] \log_e \Lambda \quad ; \quad df = pq$$

χ^2 แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตจากการแจกแจงแบบไคสแควร์

N แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

p แทน จำนวนตัวแปรอิสระ X

q แทน จำนวนตัวแปรตาม Y

$\log_e$ แทน natural logarithm

Λ แทน Wilks' lambda โดยคำนวณจากสูตร

$$\Lambda = (1 - R_{c1}^2)(1 - R_{c2}^2) \dots (1 - R_{cj}^2)$$

3.4 คำนวณหาค่า β_j ของตัวแปร Y (Pedhazur, 1997 : 927-933)

$$\beta_j = \frac{1}{\sqrt{V_j' R_{yy} V_j}} V_j$$

เมื่อ β_j แทน คำนำน้หนักความสำคัญคาโนนิคอลของชุดที่ j (Function j)

V_j แทน เวกเตอร์ที่ j

V_j' แทน ทรานสโพสของ V_j

หาค่า V_j โดยแก้สมการต่อไปนี้

$$| R_{yy}^{-1} R_{yx} R_{xx}^{-1} R_{xy} - \lambda I | V_j = 0$$

3.5 คำนวณหาค่า β_j ของตัวแปร X (Pedhazur, 1997 : 927-933)

ได้จากสมการดีเทอร์มิแนนท์

$$A = R_{xx} R_{xy} B D^{-1/2}$$

เมื่อ A แทน เมตริกซ์ของน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลของตัวแปร X ในแต่ละชุด

B แทน เมตริกซ์ของน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลของตัวแปร Y

$D^{-1/2}$ แทน diagonal matrix ที่มีสมาชิกเป็นส่วนกลับของรากที่สองของ λ

R_{xx} แทน เมตริกซ์ของสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ X

R_{xy} แทน เมตริกซ์ของสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ X กับตัวแปรตาม Y

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

k	แทน	คะแนนรายข้อ
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยรายข้อ
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
C.V.	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
X1	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
X2	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
X3	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
X4	แทน	ความรับผิดชอบ
X5	แทน	บุคลิกภาพการแสดงตัว
X6	แทน	การประสบความสำเร็จด้านการเรียน
Y1	แทน	ความเชื่อมั่นในตนเอง
Y2	แทน	ความเป็นผู้นำ
F	แทน	ชุด (Function)
λ	แทน	ค่าไอเกนแวลูส์
R_c	แทน	ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอล (Canonical Correlation)
$\wedge$	แทน	Wilks' lambda
χ^2	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตจากการแจกแจงแบบไคสแควร์
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นดังนี้

- 1.ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบสอบถามวัด การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว การประสบความสำเร็จด้านการเรียน ความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ
- 2.ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบธรรมดาระหว่างปัจจัยแต่ละปัจจัยกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ
- 3.ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว การประสบความสำเร็จด้านการเรียน กับชุดตัวแปรตามด้านความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ และค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบ
- 4.ค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ

บุคลิกภาพการแสดงตัว และการประสบความสำเร็จด้านการเรียน กับชุดตัวแปรตามด้านความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วนตามแผนการวิจัยที่ได้กำหนดไว้แล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ปรากฏผลดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว การประสบความสำเร็จด้านการเรียน ความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ผู้วิจัยนำไปหาคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์การกระจาย ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว การประสบความสำเร็จด้านการเรียน ความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

ตัวแปร	k	$\bar{X}$	S	C.V.
การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	4	2.477	.460	18.57
การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	4	1.686	.531	31.49
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	4	2.808	.513	18.27
ความรับผิดชอบ	3	1.796	.453	25.22
บุคลิกภาพการแสดงตัว	3	1.484	.406	27.36
การประสบความสำเร็จด้านการเรียน	1	0.533	.227	42.58
ความเชื่อมั่นในตนเอง	3	1.741	.355	20.39
ความเป็นผู้นำ	3	1.336	.370	27.69

จากตาราง 2 ปรากฏผลว่า คะแนนเฉลี่ยรายข้อของแบบสอบถามด้านการอบรมเลี้ยงดูมีค่าอยู่ระหว่าง 1.686 – 2.808 นั่นคือ นักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยในระดับค่อนข้างน้อย ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยในระดับค่อนข้างมาก ส่วนคะแนนเฉลี่ยรายข้อของปัจจัยด้านความรับผิดชอบ และบุคลิกภาพการแสดงตัว กับชุดตัวแปรตาม คือ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำ มีค่าอยู่ระหว่าง 1.336 – 1.796 นั่นคือ นักเรียนมีความรับผิดชอบ และมีความเชื่อมั่นในตนเองในระดับค่อนข้างสูง มีบุคลิกภาพการแสดงตัว และมีความเป็นผู้นำในระดับค่อนข้างต่ำ และคะแนนเฉลี่ยรายข้อด้านการประสบความสำเร็จด้านการเรียน มีค่าเท่ากับ 0.533 นั่นคือ นักเรียนประสบความสำเร็จด้านการเรียนในระดับสูง

เมื่อพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อของแบบสอบถามแต่ละด้าน มีค่าอยู่ระหว่าง .227 - .531 แสดงว่ามีการกระจายต่ำ และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย พบว่า การประสบความสำเร็จด้านการเรียนมีการกระจายของคะแนนมากที่สุด รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีการกระจายของคะแนนน้อยที่สุด

2.ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบรอมบ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว การประสบความสำเร็จด้านการเรียน กับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ โดยผู้วิจัยนำไปหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้าน หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบรอมบ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

	X1	X2	X3	X4	X5	X6	Y1	Y2
X1	1.000	-.049	.608**	.209**	.165**	.245**	.213**	.197**
X2		1.000	-.355**	-.315**	-.047	-.081	-.332**	.0221
X3			1.000	.319**	.281**	.314**	.368**	.288**
X4				1.000	.391**	.374**	.597**	.387**
X5					1.000	.443**	.300**	.570**
X6						1.000	.395**	.347**
Y1							1.000	.249**
Y2								1.000

**มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 3 ปรากฏผลว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างปัจจัยแต่ละด้านมีค่าอยู่ระหว่าง -.355 ถึง .608 ซึ่งสัมพันธ์กันทางบวกและทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เกือบทุกค่า ยกเว้น การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันกับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยกับบุคลิกภาพการแสดงตัว และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยกับการประสบความสำเร็จด้านการเรียน สัมพันธ์กันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ ในส่วนของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างปัจจัยแต่ละด้าน กับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำ มีค่าอยู่ระหว่าง -.332 ถึง .597 ซึ่งสัมพันธ์กันทางบวกและทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เกือบทุกค่า ยกเว้น การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยกับความเป็นผู้นำสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ และในส่วนของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ มีค่าเท่ากับ .249 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.ค่าสหสัมพันธ์คานอนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด กวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว การประสบความสำเร็จด้านการเรียน กับชุดตัวแปรตามด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำ และค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบ ผู้วิจัยนำไปหาค่าสหสัมพันธ์คานอนิคอลระหว่างชุดของตัวแปรอิสระกับชุดของตัวแปรตาม ได้ค่าสหสัมพันธ์คานอนิคอลสองชุด ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 สหสัมพันธ์คานอนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระ กับชุดตัวแปรตามด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

F	R _c	λ	$\wedge$	χ^2
1	.738**	.545	.372	371.169
2	.427**	.182	.817	75.701

**มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ปรากฏผลว่า สหสัมพันธ์คานอนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว การประสบความสำเร็จด้านการเรียน กับชุดตัวแปรตามในด้านความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ได้ค่าสหสัมพันธ์คานอนิคอลสองชุด มีค่าเท่ากับ .738 และ .427 ตามลำดับ ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งสองค่า

เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนของสหสัมพันธ์คานอนิคอลทั้งสองชุด พบว่ามีค่าเท่ากับ .545 และ .182 ตามลำดับ แสดงว่าปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว การประสบความสำเร็จด้านการเรียน กับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ มีลักษณะวัดร่วมกันเท่ากับ ร้อยละ 54.5 และ 18.2 ตามลำดับ

4. คำนำนักความสำคัญคาโนนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด กวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว การประสบความสำเร็จด้านการเรียน กับชุดตัวแปรตามด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำ โดยผู้วิจัยนำไปหาคำนำนักความสำคัญคาโนนิคอลระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ได้สองชุด ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังตาราง 5

ตาราง 5 คำนำนักความสำคัญคาโนนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระ กับชุดตัวแปรตามด้านความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ประเภทของ ตัวแปร	ชื่อตัวแปร	คำนำนักความสำคัญ คาโนนิคอล	
		F(1)	F(2)
ตัวแปรอิสระ	การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	.018	-.011
	การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	-.010	.568 ^x
	การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	-.236 [']	.074
	ความรับผิดชอบ	-.575 [']	-.409 [']
	บุคลิกภาพการแสดงตัว	-.353 [']	.855 ^x
	การประสบความสำเร็จด้านการเรียน	-.197	.230 ^x
ตัวแปรตาม	ความเชื่อมั่นในตนเอง	-.677 [']	-.780 [']
	ความเป็นผู้นำ	-.587 [']	.849 ^x

['] ค่าที่ส่งผลซึ่งกันและกันแบบที่หนึ่งในชุดนั้น , ^x ค่าที่ส่งผลซึ่งกันและกันแบบที่สองในชุดนั้น

จากตาราง 5 ปรากฏผลว่า คำนำนักความสำคัญคาโนนิคอลระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำทั้งสองชุดนั้น พบว่า ในส่วนของชุดแรกนั้นสำหรับกลุ่มตัวแปรอิสระของปัจจัยที่มีคำนำนักความสำคัญอยู่ในระดับที่ส่งผลได้ คือ มีค่าสูงกว่าหรือเท่ากับ 0.20 ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และมีคำนำนักเท่ากับ -.575 , -.353 และ -.236 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรอิสระด้านปัจจัยอื่นๆมีคำนำนักไม่ถึง 0.20 จึงถือว่าอยู่ในระดับที่ไม่ส่งผล และสำหรับกลุ่มตัวแปรตาม คือ ด้านความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ซึ่งมีคำนำนักเท่ากับ -.677 , -.587 ตามลำดับ โดยในชุดที่หนึ่งนั้น พบว่า ชุดตัวแปรอิสระด้านความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่งผลซึ่งกันและกันกับชุดตัวแปรตามคือด้านความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ในลักษณะเช่นนี้หมายความว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบสูง บุคลิกภาพการแสดงตัวสูง และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยสูง นอกจากจะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงแล้ว ยังมีความเป็นผู้นำสูงอีกด้วย

ส่วนในชุดที่สอง พบว่ากลุ่มตัวแปรอิสระปัจจัยด้านบุคลิกภาพการแสดงตัว การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ความรับผิดชอบ และการประสบความสำเร็จด้านการเรียน มีค่าน้ำหนักเท่ากับ .855 , .568 , -.409 และ .230 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับที่ส่งผลได้ ส่วนตัวแปรอิสระปัจจัยด้านอื่นๆ มีค่าน้ำหนักอยู่ในระดับที่ไม่ส่งผล และสำหรับกลุ่มตัวแปรตาม คือด้านความเป็นผู้นำและความเชื่อมั่นในตนเอง มีค่าน้ำหนักเท่ากับ .849 , -.78 ตามลำดับ แสดงว่า ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ ส่งผลซึ่งกันและกันกับตัวแปรตามคือความเชื่อมั่นในตนเอง ในแบบที่หนึ่ง และปัจจัยด้านบุคลิกภาพการแสดงตัว การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และการประสบความสำเร็จด้านการเรียน ส่งผลซึ่งกันและกันกับตัวแปรตามคือความเป็นผู้นำ ในแบบที่สอง ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีความรับผิดชอบสูงจะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง และในขณะเดียวกันนักเรียนที่มีบุคลิกภาพการแสดงตัวสูง ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยสูง และประสบความสำเร็จด้านการเรียนมาก จะมีความเป็นผู้นำสูงเช่นกัน

จากตาราง 5 ดังกล่าวข้างต้นเพื่อให้มองเห็นภาพการส่งผลซึ่งกันและกันระหว่างชุดตัวแปรอิสระแต่ละปัจจัยกับชุดตัวแปรตามด้านความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำอย่างชัดเจนขึ้น จึงสรุปเป็นตาราง 6 ดังนี้

ตาราง 6 สรุปค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลระหว่างตัวแปรอิสระ กับตัวแปรตามด้านความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยจำแนกตามแต่ละชุด (function)

ประเภทตัวแปร	F(1)	F(2)	
		แบบที่หนึ่ง	แบบที่สอง
ชุดตัวแปรอิสระ	-การอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย -ความรับผิดชอบ -บุคลิกภาพการแสดงตัว	-ความรับผิดชอบ	-การอบรมเลี้ยงดูแบบ ปล่อยปละละเลย -บุคลิกภาพการแสดงตัว -การประสบความสำเร็จ ด้านการเรียน
ชุดตัวแปรตาม	-ความเชื่อมั่นในตนเอง -ความเป็นผู้นำ	-ความเชื่อมั่นในตนเอง	-ความเป็นผู้นำ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ กับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนคอลล
2. เพื่อศึกษาคำนำหนัความสำคัญคาโนคอลลของปัจจัยบางประการ ที่ส่งผลซึ่งกันและกันกับ ความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยนาท ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 6 โรงเรียน 10 ห้องเรียน และนักเรียนจำนวน 381 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขนาดของ โรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และมีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling unit)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม จำนวน 6 ด้าน แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ด้านการอบรมเลี้ยงดู จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย

- 1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
- 1.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
- 1.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

ตอนที่ 2 ประกอบด้วย

- 2.1 ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง จำนวน 20 ข้อ
- 2.2 ด้านความเป็นผู้นำ จำนวน 20 ข้อ
- 2.3 ด้านความรับผิดชอบ จำนวน 20 ข้อ
- 2.4 ด้านบุคลิกภาพการแสดงตัว จำนวน 20 ข้อ
- 2.5 ด้านการประสบความสำเร็จด้านการเรียน จำนวน 30 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการสอบโดยผู้วิจัยเป็นผู้ควบคุมการสอบด้วยตนเอง และอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ จุดมุ่งหมายในการสอบ คำชี้แจงในการทำแบบสอบถามแต่ละด้านอย่างชัดเจน โดยเก็บข้อมูลวิจัยระหว่าง วันที่ 12 กุมภาพันธ์ ถึง 21 กุมภาพันธ์ 2545
2. นำผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล มาวิเคราะห์และหาค่าทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน

2. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation Coefficient) ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS

3. หาค่าสหสัมพันธ์คาโนนิกอล (Canonical Correlation) และใช้สถิติทดสอบความมีนัยสำคัญในแต่ละชุด ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS

4. หาค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิกอล (Canonical Weight) แต่ละชุดที่มีนัยสำคัญ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS พร้อมทั้งพิจารณาที่มีน้ำหนักเด่นในกลุ่มของปัจจัยต่างๆ และในกลุ่มของตัวแปรตาม คือ ความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ

สรุปผลการวิจัย

1. คะแนนเฉลี่ยรายข้อของแบบสอบถามด้านการอบรมเลี้ยงดูมีค่าอยู่ระหว่าง 1.686 – 2.808 นั่นคือ นักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยในระดับค่อนข้างน้อย ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยในระดับค่อนข้างมาก คะแนนเฉลี่ยรายข้อของปัจจัยด้านความรับผิดชอบ และบุคลิกภาพการแสดงตัว กับชุดตัวแปรตาม คือ ความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ มีค่าอยู่ระหว่าง 1.336 – 1.796 นั่นคือ นักเรียนมีความรับผิดชอบ และมีความเชื่อมั่นในตนเองในระดับค่อนข้างสูง มีบุคลิกภาพการแสดงตัว และมีความเป็นผู้นำในระดับค่อนข้างต่ำ และคะแนนเฉลี่ยรายข้อด้านการประสบความสำเร็จด้านการเรียนมีค่าเท่ากับ 0.533 นั่นคือ นักเรียนมีการประสบความสำเร็จด้านการเรียนในระดับสูง

เมื่อพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อของแบบสอบถามแต่ละด้าน มีค่าอยู่ระหว่าง .227 - .531 แสดงว่ามีการกระจายต่ำ และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย จะพบว่า การประสบความสำเร็จด้านการเรียนมีการกระจายของคะแนนมากที่สุด รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีการกระจายของคะแนนน้อยที่สุด

2. สหสัมพันธ์คาโนนิกอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระของปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว การประสบความสำเร็จด้านการเรียน กับชุดตัวแปรตามด้านความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ได้ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิกอล มีค่าเท่ากับ .738 และ .427 ตามลำดับ ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งสองค่า

เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนของสหสัมพันธ์คาโนนิกอลทั้งสองชุด พบว่ามีค่าเท่ากับ .545 และ .182 ตามลำดับ แสดงว่าปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว การประสบความสำเร็จด้านการเรียน กับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ มีลักษณะวัดร่วมกันเท่ากับร้อยละ 54.5 และ 18.2 ตามลำดับ

3.น้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลของปัจจัยด้านความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่งผลซึ่งกันและกันกับชุดตัวแปรตามด้านความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำในชุดแรก ในชุดที่สองมีน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลของปัจจัยด้านความรับผิดชอบ ส่งผลซึ่งกันและกันกับความเชื่อมั่นในตนเอง ในแบบที่หนึ่ง และในแบบที่สองมีน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลของปัจจัยด้านบุคลิกภาพการแสดงตัว การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และการประสบความสำเร็จด้านการเรียน ส่งผลซึ่งกันและกันกับความเป็นผู้นำของนักเรียน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ อภิปรายได้ดังนี้

1.สหสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระของปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว การประสบความสำเร็จด้านการเรียน กับชุดตัวแปรตามด้านความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำในชุดแรกและชุดที่สอง ได้ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอล มีค่าเท่ากับ .738 และ .427 ตามลำดับ และสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งสองค่า ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเคียสลิง (Kiesling, 1961 : 359-365) ซึ่งพบว่า ความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของดักเกอร์ (Dugger, 1969 : 1817A) และงานวิจัยของ หลุยส์ (Louries, 1989 : 2793 - A) ซึ่งพบว่าตัวแปรที่สัมพันธ์กับความเป็นผู้นำ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความเชื่อมั่นในตนเอง และบุคลิกภาพการแสดงตัว และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของซูศรี หลักเพชร (2517:96) ที่พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของวินิจ เกตุขำ (2517 : 75) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมีความสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำอย่างมีนัยสำคัญสุดม ลำปาง (2519 : 42) พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์กับความเป็นผู้นำอย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสบความสำเร็จด้านการเรียนสูง มีบุคลิกภาพการแสดงตัวสูง และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยหรือการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก จะมีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความเป็นผู้นำสูง

2.น้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอล ของชุดปัจจัยด้านความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่งผลซึ่งกันและกันกับชุดตัวแปรตามด้านความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ในชุดแรก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า มีปัจจัยอย่างน้อยหนึ่งด้านส่งผลซึ่งกันและกันกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำของนักเรียน และยังสอดคล้องกับการศึกษาของโกลด์เบิร์ก (Goldberg, 1973 : 323-331) ที่พบว่า การประสบความสำเร็จส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรนาถ กิรติเสวี (2516 : 51) งานวิจัยของอภิสิทธิ์ วงษา (2517 : 53 - 54) และงานวิจัยของประณต เล็กสวาสดี (2517 : 76) ที่พบว่าความรับผิดชอบส่งผลต่อความเป็นผู้นำ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทศพร มณีศรีขำและนิรันดร์ จุลทรัพย์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า บุคลิกภาพแสดงตัวส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง แสดงว่า นักเรียนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความเป็นผู้นำนั้นจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความรับผิดชอบและยังต้องมีบุคลิกภาพการแสดงตัว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะส่งเสริมให้นักเรียนมีเสรีภาพในการคิดและการกระทำ และรู้จักกล้าแสดงออก มีบุคลิกภาพการแสดงตัว ส่วนในชุดที่สอง

มีน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลของปัจจัยด้านความรับผิดชอบส่งผลซึ่งกันและกันกับตัวแปรตามด้านความเชื่อมั่นในตนเองในแบบที่หนึ่ง ส่วนในแบบที่สองมีน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคอลของปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย บุคลิกภาพการแสดงตัว และการประสบความสำเร็จด้านการเรียนส่งผลซึ่งกันและกันกับชุดตัวแปรตามด้านความเป็นผู้นำ แสดงว่า นักเรียนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ และในขณะเดียวกันนักเรียนที่มีความเป็นผู้นำ จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีบุคลิกภาพการแสดงตัว และประสบความสำเร็จด้านการเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยทำให้เด็กรู้จักพึ่งตนเอง เป็นคนเข้มแข็ง และกล้าแสดงออก จึงเกิดความเป็นผู้นำ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยมาใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ และบุคลิกภาพการแสดงตัว ส่งผลซึ่งกันและกันกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ดังนั้น ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรนำปัจจัยต่างๆ อันได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบ มีบุคลิกภาพการแสดงตัว ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความเป็นผู้นำ

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบส่งผลซึ่งกันและกันกับความเชื่อมั่นในตนเอง และขณะเดียวกัน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย บุคลิกภาพการแสดงตัว และการประสบความสำเร็จด้านการเรียนส่งผลซึ่งกันและกันกับความเป็นผู้นำ จึงเป็นแนวทางให้ครู ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เลือกใช้ปัจจัย ได้แก่ ถ้าต้องการส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง จะต้องฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบ และถ้าต้องการส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กมีความเป็นผู้นำ จะต้องฝึกให้เด็กมีบุคลิกภาพการแสดงตัว ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และประสบความสำเร็จด้านการเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ ทำนองเดียวกับการวิจัยเรื่องนี้ในระดับชั้นอื่นๆ ดังเช่น ระดับประถมศึกษา หรือระดับอุดมศึกษาเพื่อนำมาเปรียบเทียบกัน

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่นอกเหนือจากที่ผู้วิจัยศึกษาครั้งนี้ ที่สัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2527). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กรองเงิน วีระวงศ์สุวรรณ . (2540). การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนของอัครมณฑล กรุงเทพฯ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- กวี วงศ์พุ่ม. (2536). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพปฏฐิ.
- กังวล เทียนกัณฑ์เทศน์. (2531). มนุษย์ศาสตร์. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม.
- กันยา สุวรรณแสง. (2533). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น.
- กาญจนา ควรสุภา . (2516). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว – เก็บตัว ความรู้สึกรับผิดชอบและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- กิตติพันธ์ รุจิรกุล. (2529). พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เกษมตรศาสตร์ , มหาวิทยาลัย. (2541). ศิลปะการดำเนินชีวิต. โครงการวิชาบูรณาการหมวดศึกษาทั่วไป.
- เกษม สุริยกันต์ . (2524). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพกลไกกับลักษณะความเป็นผู้นำ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , สำนักงาน. (2540). ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรีย์ภาพและลักษณะนิสัย : การฝึกฝนกาย วาจา ใจ ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ.
- คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา. (2518). การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม. กรุงเทพฯ : ศูนย์การทหารราบ.
- คณิงรัตน์ ลาโพธิ์. (2535) ผลของการนำกิจกรรมกลุ่มสร้างคุณภาพไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 . ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- งามตา วนิทานนท์. (2529). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรรยา สุวรรณทัต และดวงเดือน พันธุมนาวัน. (2521). พฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- จิตฐิพร ศิริตานนท์ . (2542). การศึกษาผลของการประเมินด้วยพอดโพลีไอที่มีต่อความรับผิดชอบเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- จิตรนาถ กิรติเสวี . (2516) . ความสัมพันธ์ระหว่างความมีน้ำใจของครู ความรู้สึกรับผิดชอบ พฤติกรรม
ความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการฝึกสอนของนักเรียนระดับ
ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยครูสงขลา . ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จิตรรา วสุวานิช. (2526). "ครอบครัวกับการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก," เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมเด็ก
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. กรุงเทพฯ : วิกตอเรียการพิมพ์.
- จินตนา ธนวิบูลย์ชัย . (2540). คุณสมบัติในการวัดและคุณภาพของมาตรวัดเจตคติเชิงจริยธรรมด้าน
ความรับผิดชอบต่อที่สร้างขึ้นโดยประยุกต์วิธีการของธอร์นไคต์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จิรพร โพธิ์สุวรรณ . (2519). ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในด้านการเรียนการสอน
กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและบุคลิกภาพเกิดตัว – แสดงตัวของนักเรียน.. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
ถ่ายเอกสาร.
- จุรีรัตน์ นันทัยทวิกุล. (2538). การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จำนง สมประสงค์ . (ม.ป.ป.). หลักการปกครองของหัวหน้างาน . กรุงเทพฯ : มิตเจริญการพิมพ์.
- จำลอง นักพื่อน . (2543). "การบริหาร," วารสารสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. 17(5) มิ.ย. – ก.ค.
2543.
- ฉลอง ภิมย์รัตน์. (2521). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ประจักษ์การพิมพ์.
- ชม ภูมิภาค. (2525). บทความวิทยุกระจายเสียงการศึกษาเพื่อคุณธรรม. กรุงเทพฯ : ทำจริงกิจ.
- ชมภู พึ่งธรรม . (2526). การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านความเป็นผู้นำ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่
2 เขตการศึกษา 2 กรุงเทพมหานคร . ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. (2516). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นใน
ตนเองกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี หลักเพชร. (2517). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่อมั่นในตนเองและคุณธรรม
แห่งพลเมืองดี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ณรงค์ ช่อนาม. (2537). "การสร้าง ความเชื่อมั่นในตนเอง," วารสารเพิ่มผลผลิต. 33(5) ก.ย. – ต.ค.
2537.
- ณรงค์ฤทธิ์ ศักดาณรงค์. (2537). "การเขียนสร้างสรรค์," วารสารวิทยาสาร. 92(9) ก.ย. 2537

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจจนึก. (2520). *จริยธรรมของเยาวชนไทย*. รายงานการวิจัยฉบับที่ 21. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดาร์ณี บุญวิก. (2543) *การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครศรีธรรมราช*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เดโช สวานนท์. (2516) . "การสร้าง ความเชื่อมั่นในตนเอง," . รวบรวมข้อเขียนและบทความทางจิตวิทยา. _____. (ม.ป.ป.). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ดุขฎิ โยเหลา. (2541). *เอกสารคำสอนวิชา วป 712 สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลทางพฤติกรรมศาสตร์ IV*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ถวิล ธาราโกชน. (ม.ป.ป.). *จิตวิทยาสังคม*. ลพบุรี : วิทยาลัยครูเทพสตรี.
- ถวิล ธาราโกชน และ ศรีณย์ ดำริสุข . (2541) . *จิตวิทยาทั่วไป* . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์ .
- ทรงพล ภูมิพัฒน์. (2538). *จิตวิทยาสังคม*. นนทบุรี : เอส อาร์ พรินติ้ง.
- ✓ ทศพร มณีศรีขำ และ นิรันดร์ จุลทรัพย์ . (2542). *รายงานการวิจัยการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเองและคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒภาคใต้และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*.
- ทองคูณ หงส์พันธุ์. (2535). *วิถีทางแห่งบัณฑิต : การครองตน ครองคน และครองงาน*. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูจันทระเกษม.
- ธีระวุฒิ บุญยโสภณ. (2528). *จิตวิทยาอุตสาหกรรมประยุกต์*. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าวิทยาเขตพระนครเหนือ.
- ธีระพร อูวรรณโณ. (2526). "เด็กกับสังคม," เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมเด็ก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ : วัดตอี่การพิมพ์.
- เนงลักษณ์ สุขวิชฌนพันธ์. (2539). *การพัฒนาบุคลิกภาพผู้นำและผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ : แม็คเน็ตพรินติ้ง.
- นพรัตน์ สมประสงค์ . (2520) . *ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่ และลักษณะความเป็นผู้นำ* . ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นริสา พัฒนรัฐ. (2540). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ จังหวัดนครปฐม*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นวลศรี เปาโรหิตย์. (2536). "มาสร้างความเชื่อมั่นในตัวลูกกันเถอะ," . วารสารแนะแนว. 28(149) ต.ค. - พ.ย. 2536

- นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม. (2519). การศึกษานุคลิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้น ม.ศ.3 ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอุดรดิตถ์. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา วิจิตรศิริ. (2525). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองแค "สรงกิจพิทยา" จังหวัดสระบุรี. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- นิษวัน วรานุสาสน์. (2528). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพสมองด้านการรู้จักและเข้าใจทางพฤติกรรมตามทฤษฎีโครงสร้างทางสมองของกิลฟอร์ดกับบุคลิกภาพด้านความเป็นผู้นำ. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- บงกช สุขะจิระ. (2538) การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพการแสดงตัวสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2538). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประณต เล็กสวาสดี. (2517). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การฟังผู้อื่น พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำ และความรู้สึกรับผิดชอบ. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประดินันท์ อุปรนัย. (2524). "การพัฒนาความรับผิดชอบของเด็ก," เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมเด็ก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ : วิกตอรีการพิมพ์.
- _____. (2537). "พฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของเด็ก," เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมเด็ก. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ : วิกตอรีการพิมพ์.
- ประภัสสร ไชยชนะใหญ่. (2529). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส กับคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประภัสสร สุขชื่น. (2539). การศึกษาคุณภาพของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเชื่อมั่นในตนเองระหว่างรูปแบบมาตรานิดทางเลือกทางเดียว (Unipolar) และมาตรานิดเลือกสองทาง (Bipolar). ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประโมทย์ เยี่ยมสวัสดิ์. (2539). ผลของการเล่นเป็นกลุ่มแบบกำหนดวิธีเล่นเองที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ปราชญา กล้าผจญ. (2537). การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.

- ✓ ปิยะพร ดวงทอง. (2539). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับบุคลิกภาพการแสดงตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เปรมจิต ทศตะ. (2516). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประมาณค่าตน ลักษณะความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2529) การวิเคราะห์ข้อมูลระดับมัลติแวลูเอทในทางสังคมและพฤติกรรมศาสตร์ : กรณีเทคนิค MMR และ CCA. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พชรมณต์ เพียรทอง. (2533). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเชื่อมั่นในตนเองในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษกับวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนแบบนฏาการและการสอนตามคู่มือแนวการสอนหน่วยศึกษานิเทศก์. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พรพิมล จันทรพิลา. (2538). พัฒนาการวัยรุ่น. พระนครศรีอยุธยา : วัฒนาพร.
- พรรณราย ทรัพย์ประภา. (2526). "การเข้าใจธรรมชาติของคนและการสร้างความเชื่อมั่น". จันทรเกษม 173 : 4 – 14 ก.ค. – ส.ค. 2536.
- พรรณี ชูทัย. (2520). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.
- พรรณี เดชกำแหง. (2515). ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ความวิตกกังวล และพฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1 และ 2. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรี วรกวิน. (2522). จิตวิทยาสังคม. นนทบุรี : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด.
- พิจิตรา พงษ์จินดาการ. (2525). การทดลองสอนความรับผิดชอบแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ปิญโญ สาธร. (2519). หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ปริญญ์ กิจพัฒน์เจริญ. (2543). การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองในการแสดงบนเวทีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- มยุรี วชิรพันธุ์สกุล . (2528). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพสมองด้านการประเมินค่าทางรูปภาพตาม
ทฤษฎีโครงสร้างทางสมองของกิลฟอร์ดกับบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง. ปรินทิพนิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- มลวิภา สุวรรณมัลย์ .(2515). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัวกับแรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- มะลิ อุดมภาพ. (2538). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความภาคภูมิใจในตนเอง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- มานะ พวงความสุข. (2536). ผลของการฝึกความรู้สึกไวที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินทิพนิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
ถ่ายเอกสาร.
- มาริสา รัฐปัตย์. (2532). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์. ปรินทิพนิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- มาลี วงษ์แก้ว. (2526). ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ กรุงเทพมหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ยุพา อานันท์สิทธิ์. (2515). การศึกษาผลการสอนแบบสืบสวนสอบสวน. *Active Inquiry* ในวิชาวิทยา
ศาสตร์ที่มีต่อความคิดแบบสอบสวน ความถนัดทางการเรียนและความรู้สึกกับนิเทศ. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาน
มิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ยุวดี เติยธรมประสิทธิ์. (2536). การพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน. ม.ป.ท. : ม.ป.ป.
- โยธิน คันสนายุทธ และจุมพล พูลภัทรชีวิน .(2529). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- รัตนวดี รอดภิรมย์. (2533). การศึกษาพฤติกรรมการช่วยเหลือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู
แตกต่างกัน. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ราตรี พัฒนรังสรรค์. (2542). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- ละเมียด ลิ้มอักษร. (2517) "ประชาธิปไตยในโรงเรียน," ประชาศึกษา. 17 : 6-16.
- ละเอียด จงกลน. (2529 มิถุนายน). "ความเชื่อมั่นในตนเอง," ศึกษาศาสตร์.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2540). สถิติวิทยาเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- _____ . (2542). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เลขา ปิยะอัจฉริยา. (2524). "การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก," . เอกสารการสอนชุดวิชา
พฤติกรรมเด็ก. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ : วิกตอรีการพิมพ์.
- _____ . (2526). เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมเด็ก. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรารณ อินทรชัยศรี . (2518) . ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับพ่อแม่และการยอมรับตนเองและ
ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กวัยรุ่น . ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนา พัชราวนิช . (2531). จิตวิทยาวัยรุ่น . วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา .
- วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ . (2527) . การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดยะลา . ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : แอล ที เพรส.
- วันเพ็ญ พิตาลพงศ์ และคณะ . (2526) . การศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดู พัฒนาการทางร่างกายและความ
พร้อมทางการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียนในกรุงเทพ . รายงานการวิจัยฉบับที่ 29 กรุงเทพฯ :
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- วันเพ็ญ อายุการ. (2512). การศึกษาลักษณะและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงบุคลิกภาพ
เก็บตัว (Introvert – Personality) หรือแสดงตัว (Extravert – Personality) กับการยอมรับตนเอง
(Self – Acceptance) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัด
ชลบุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วัลนา ศรีน้อย . (2534) . ผลของการใช้โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกที่มีต่อพฤติ
กรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกและความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 .
วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . ถ่ายเอกสาร.
- วาร์ณี เจริญรัตนโชติ . (2543) . แนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความเชื่อมั่นในตนเอง
ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลอง . ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วาร์ณี ชนวานิช. (2524 ตุลาคม). "ทำอะไรจึงจะเชื่อมั่นในตนเอง," . เนชั่น.
- วิจิตร วรุตบางกูร. (2525). ศิลปศาสตร์นำรู้สำหรับผู้เฒ่า. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ✓ วิจิตร อาวะกุล. (2526). เทคนิคมนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ : บัคส์เอเชนส์.
- _____ . (2542). เทคนิคมนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ.
- วิชาการ , กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. (2537) . คู่มือและสื่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองสำหรับเด็ก
ระดับก่อนประถมศึกษา . กรุงเทพฯ.โรงพิมพ์การศาสนา.

- วินิจ เกตุขำ. (2515). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ กับความคิดสร้างสรรค์
ความเป็นผู้นำและความวิตกกังวลของนักเรียนชั้น ม.ศ.3 ในจังหวัดสุโขทัย. ปรินุญานินพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วินัย ธรรมศิลป์. (2527). การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเชื่อมั่นในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 3 จังหวัดเชียงใหม่. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิวัฒน์ รักษาเดน . (2531). ความสำนึกในความรับผิดชอบและความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็ก
นักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิภา ภักดี . (2541). "บุคลิกภาพ" จิตวิทยาทั่วไป . ผู้เขียน โรเบิร์ต อี , ซิลเวอร์แมน. มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ .
- ไวรัช เจียมบรรจง. (2522). จิตวิทยาสังคม . นนทบุรี : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด .
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2529). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- _____. (2522). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ . ชัยศิริการพิมพ์.
- สงวนศรี วิรัชชัย. (2527). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร
- สมจิต อภิชนาพงศ์. (2523). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว – เก็บตัว กับความสนใจใน
อาชีพของนักเรียน ม.ศ.5 ปีการศึกษา 2523 จังหวัดชุมพร . ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมชาย ธัญชนกุล. (2526). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ.
- สมบูรณ์ ทองศิลป์. (2519). ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในด้านการเรียนการสอน
กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเป็นผู้นำของนักเรียน. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมพงศ์ ดิรพัฒน์. (2517). ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อมั่นในตนเอง และความรู้สึก
รับผิดชอบ. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมพงศ์ รุจิวรรณ. (2516). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางวิทยาศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์
พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำ ความตั้งใจเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของ
นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ ขำอ่อน. (2532). ผลการใช้กลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อบุคลิกภาพด้านความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 3 . ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมิต อาชนิจกุล. (2543). การพัฒนาดนเอง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.

สวนา พรพัฒน์กุล. (2522). รายงานการวิจัยความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของเด็กไทย. กรุงเทพฯ :

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2514). การพัฒนาคุณภาพประชากรไทย. กรุงเทพฯ : แพร์พิตยา .

สามัญศึกษา , กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). "การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง"

. แนวทางปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา . กรุงเทพฯ .

_____. หน่วยศึกษานิเทศก์ (2529). การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา
เล่ม 4 . ชุดปฏิบัติการสอนปลูกฝังและการเสริมสร้างค่านิยมพื้นฐานความรับผิดชอบ ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา .

ลิริชัย ประทีปฉาย . (2533). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. จันทบุรี : วิทยาลัยรำไพพรรณ.

สุกัญญา วรรณบุตร. (2540). การศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิต

วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

สุจินต์ ปริษามารถ. (2515). ความคิดสร้างสรรค์ ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่

ประพฤติคล้อยตามและที่ขัดกับสังคม. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

สุชา จันทน์เอม. (2539). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (2543). จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช

สุดา ทัพสุวรรณ . (2541). เอกสารประกอบการสอนหน้าที่ผู้นำในการบริหารการศึกษา . มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ .

สุทธภา ชาติประดิษฐ์. (2537). การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม

ศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมที่ได้ริเริ่มกิจกรรมอย่างอิสระในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่.

ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาน
มิตร. ถ่ายเอกสาร.

สุทธิพงศ์ บุญผดุง . (2541) การสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรง ความไม่เที่ยงตรงและความเชื่อมั่น .

ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาน
มิตร. ถ่ายเอกสาร.

สุโท เจริญสุข. (ธันวาคม 2527 – มกราคม 2528) . "ข้อคิดพัฒนาคนให้มีความรับผิดชอบ," วารสาร
แนะแนว . 19(96) ; 45 – 51.

สุนันทา ถนอมสิงห์. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ตอนปลายศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- สุนันทา แผนพรหม. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัตรา สุภาพ. (2531). สังคมและวัฒนธรรมไทย คำนิยม ครอบครั้ว ศาสนา ประเพณี. กรุงเทพฯ. ไทยวัฒนาพานิช .
- _____. (2536). เทคนิคการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพยุคใหม่. กรุงเทพฯ : ธรรมนิติ.
- สุเมธ เดียวอิสระ. (2525). เอกสารประกอบการสอนวิชาบริหาร 412: พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา.
- สุเกียรติ ลิ้มเจริญ (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเอง ความวิตกกังวลกับระเบียบวินัย ในชั้นเรียน. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ จันทน์เอม. (2524). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ. อักษรบัณฑิต.
- สุพล ผลประเสริฐ. (2532). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความเป็นผู้นำ ความคิดสร้างสรรค์ และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ✓ โสมรสมิ์ จันทรประภา. (2513). การบริหารทางจิต สำหรับเด็กวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2525). พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ , สำนักงาน. (2534). การเสริมสร้างประชาธิปไตยในครอบครัว. กรุงเทพฯ : สามเจริญพาณิชย์.
- ✓ อรทัย จันทวิชานพวงษ์ . (2523). รูปแบบของนิทานที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 . ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2538). การวัดและการพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อภิสิทธิ์ วงษา. (2517). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกรับผิดชอบ การปรับตัว และลักษณะความเป็นผู้นำ ของนักเรียนชั้น ป.7 และ ม.ศ.3 ในเขตเทศบาลเมืองตาก. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อัจนรา เปรมเปื้องเวส . (2517). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว – เก็บตัว ความเกรงใจ และการพึ่งตนเอง . ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อารยา สุวะมาตย์. (2540). การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- อารี เกษมรติ. (2533). ผลการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มและกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ปกติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบรักทะนุถนอม. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อารี พันธุ์มณี. (2538). "กลยุทธ์ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ," วารสารแนะแนว. 29(159).
มิ.ย. - ก.ค. 2538.
- _____. (2538). "กลยุทธ์ในการสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง," วารสารแนะแนว. 29(160).
ส.ค. - ก.ย. 2538.
- อารี เพชรนุต. (2529). จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อารีย์ เศรษฐชัย. (2520). ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เอนกกุล กริแสง. (2521). เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาที่เกี่ยวกับการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- อุดม สำอางค์กุล. (2519). ลักษณะความเป็นผู้นำ ความเคร่งครัดและความเชื่อมั่นในตนเองของวัยรุ่นไทยในภาคกลาง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อุไร สิงห์โต. (2522). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัวกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- Bartlett, J.Claude. (1959). "Dimension of Leadership Behavior in Classroom Discussion Groups.," *Journal of Educational Psychology*. 50(6).
- Dugger, J.A. (1969). "A Study of Measurable Personal Factors of Leaders and Non-Leaders Among University Woman.," *Dissertation Abstracts International*.
- Faw, T. and Belkin, Gary .S. (1989). *Child Psychology*. McGraw – Hill Publishing Company.
- Kiesling, Ralph. J. and Kalish, Richard .A. (August 1961). "Correlates of Success in Leaderless Group Discussion.," *Journal of Social Psychology*.
- Lanier, Andre Keith. (November 1991). "Black Male Adolescent : The Effects of Ethnicity and Perceived Performance on Academic Performance and Self- Confidence.," *Dissertation Abstracts International*.

Lirgg Cathy Dale . (April 1992). *"Effects of Same – Sex and Coeducational Physical Education on Perceptions of Self – Confidence and Class Environment . , "* Dissertation Abstracts International .

Lloyed Kenneth Stires. (1970) .*"Leadership Designation and Perceived Ability and Determinants of The Tactical Use of Modesty and Self – Enhancement . , "* Dissertation. Abstracts International.

Lourie , Shirley Smith . (April 1989) \ *"Leadership Characteristics of Forth and Fifth Grade Students as Related to Academic Acheivement , Social – Economic Status , Gender and Race. , "* Dissertation Abstracts International.

Painter, J.J. (1968) . *"An Investigation of The Relationship between Self – Confidence , Persuasibility and Related Behavior among Males. , "* Dissertation Abstracts International.

Pedhazur , Elazar J. (1997). *Multiple Regression in Behavioral Research : Explanation and Prediction. : Harcourt Brace College.*

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 7 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเอง

ข้อ	IOC	หมายเหตุ	ข้อ	IOC	หมายเหตุ
1	1.00	คัดเลือกไว้	21	1.00	คัดเลือกไว้
2	1.00	คัดเลือกไว้	22	1.00	คัดเลือกไว้
3	.80	ตัดออก	23	.80	ตัดออก
4	1.00	คัดเลือกไว้	24	1.00	คัดเลือกไว้
5	1.00	คัดเลือกไว้	25	1.00	คัดเลือกไว้
6	1.00	คัดเลือกไว้	26	.80	ตัดออก
7	1.00	คัดเลือกไว้	27	1.00	คัดเลือกไว้
8	.80	ตัดออก	28	1.00	คัดเลือกไว้
9	1.00	คัดเลือกไว้	29	.80	คัดเลือกไว้
10	1.00	คัดเลือกไว้	30	1.00	คัดเลือกไว้
11	1.00	คัดเลือกไว้	31	1.00	คัดเลือกไว้
12	.40	ตัดออก	32	1.00	คัดเลือกไว้
13	1.00	คัดเลือกไว้	33	.80	ตัดออก
14	1.00	คัดเลือกไว้	34	1.00	ตัดออก
15	1.00	คัดเลือกไว้	35	.80	คัดเลือกไว้
16	1.00	คัดเลือกไว้	36	1.00	คัดเลือกไว้
17	1.00	ตัดออก	37	.80	ตัดออก
18	1.00	คัดเลือกไว้	38	1.00	คัดเลือกไว้
19	1.00	คัดเลือกไว้	39	.80	คัดเลือกไว้
20	.60	ตัดออก	40	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 8 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความเป็นผู้นำ

ข้อ	IOC	หมายเหตุ	ข้อ	IOC	หมายเหตุ
1	1.00	คัดเลือกไว้	21	.60	ตัดออก
2	1.00	คัดเลือกไว้	22	1.00	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	23	1.00	คัดเลือกไว้
4	1.00	คัดเลือกไว้	24	1.00	ตัดออก
5	.60	ตัดออก	25	1.00	ตัดออก
6	1.00	คัดเลือกไว้	26	1.00	คัดเลือกไว้
7	1.00	คัดเลือกไว้	27	1.00	คัดเลือกไว้
8	1.00	ตัดออก	28	1.00	คัดเลือกไว้
9	1.00	คัดเลือกไว้	29	1.00	คัดเลือกไว้
10	1.00	คัดเลือกไว้	30	.80	คัดเลือกไว้
11	1.00	คัดเลือกไว้	31	.80	ตัดออก
12	.80	ตัดออก	32	1.00	คัดเลือกไว้
13	1.00	คัดเลือกไว้	33	1.00	คัดเลือกไว้
14	.40	ตัดออก	34	1.00	คัดเลือกไว้
15	.80	ตัดออก	35	1.00	คัดเลือกไว้
16	1.00	คัดเลือกไว้	36	1.00	คัดเลือกไว้
17	1.00	คัดเลือกไว้	37	1.00	คัดเลือกไว้
18	.60	ตัดออก	38	1.00	คัดเลือกไว้
19	1.00	คัดเลือกไว้	39	1.00	คัดเลือกไว้
20	1.00	คัดเลือกไว้	40	1.00	ตัดออก

ตาราง 9 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความรับผิดชอบ

ข้อ	IOC	หมายเหตุ	ข้อ	IOC	หมายเหตุ
1	1.00	คัดเลือกไว้	21	1.00	คัดเลือกไว้
2	1.00	คัดเลือกไว้	22	1.00	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	23	1.00	คัดเลือกไว้
4	1.00	คัดเลือกไว้	24	1.00	ตัดออก
5	1.00	คัดเลือกไว้	25	1.00	คัดเลือกไว้
6	1.00	คัดเลือกไว้	26	1.00	ตัดออก
7	1.00	คัดเลือกไว้	27	1.00	คัดเลือกไว้
8	1.00	คัดเลือกไว้	28	1.00	คัดเลือกไว้
9	1.00	คัดเลือกไว้	29	1.00	คัดเลือกไว้
10	1.00	คัดเลือกไว้	30	1.00	คัดเลือกไว้
11	1.00	คัดเลือกไว้	31	1.00	ตัดออก
12	.80	ตัดออก	32	1.00	คัดเลือกไว้
13	1.00	คัดเลือกไว้	33	1.00	คัดเลือกไว้
14	1.00	คัดเลือกไว้	34	1.00	ตัดออก
15	1.00	ตัดออก	35	1.00	คัดเลือกไว้
16	1.00	คัดเลือกไว้	36	1.00	คัดเลือกไว้
17	1.00	ตัดออก	37	1.00	คัดเลือกไว้
18	1.00	คัดเลือกไว้	38	1.00	คัดเลือกไว้
19	1.00	ตัดออก	39	1.00	ตัดออก
20	1.00	ตัดออก	40	1.00	คัดเลือกไว้

ภาคผนวก ข

ค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 10 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเอง

ข้อ	t	หมายเหตุ
1	2.098*	ตัดออก
2	4.577**	คัดเลือกไว้
3	3.707**	คัดเลือกไว้
4	2.668**	คัดเลือกไว้
5	3.789**	คัดเลือกไว้
6	5.094**	ตัดออก
7	2.897**	ตัดออก
8	3.104**	ตัดออก
9	4.960**	คัดเลือกไว้
10	1.215	คัดเลือกไว้
11	3.635**	ตัดออก
12	3.077**	ตัดออก
13	4.300**	ตัดออก
14	4.585**	คัดเลือกไว้
15	4.401**	คัดเลือกไว้
16	4.031**	คัดเลือกไว้
17	6.392**	คัดเลือกไว้
18	3.063**	ตัดออก
19	4.184**	คัดเลือกไว้
20	6.349**	คัดเลือกไว้
21	5.290**	ตัดออก
22	8.042**	คัดเลือกไว้
23	6.540**	คัดเลือกไว้
24	8.065**	คัดเลือกไว้
25	6.152**	คัดเลือกไว้
26	6.504**	คัดเลือกไว้
27	4.556**	ตัดออก
28	5.711**	คัดเลือกไว้
29	3.913**	คัดเลือกไว้
30	3.857**	คัดเลือกไว้

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามความเป็นผู้นำ

ข้อ	t	หมายเหตุ
1	6.699**	คัดเลือกไว้
2	5.697**	คัดเลือกไว้
3	5.412**	ตัดออก
4	4.632**	คัดเลือกไว้
5	5.312**	คัดเลือกไว้
6	4.163**	คัดเลือกไว้
7	5.950**	ตัดออก
8	5.356**	คัดเลือกไว้
9	-.347	ตัดออก
10	5.517**	คัดเลือกไว้
11	7.434**	คัดเลือกไว้
12	5.596**	คัดเลือกไว้
13	4.932**	คัดเลือกไว้
14	5.132**	คัดเลือกไว้
15	.477	คัดเลือกไว้
16	4.485**	ตัดออก
17	5.844**	คัดเลือกไว้
18	-.722	ตัดออก
19	5.355**	คัดเลือกไว้
20	-.119	ตัดออก
21	-.139	ตัดออก
22	5.295**	คัดเลือกไว้
23	7.124**	คัดเลือกไว้
24	7.387**	คัดเลือกไว้
25	5.929**	คัดเลือกไว้
26	-1.395	ตัดออก
27	-.628	ตัดออก
28	.867	ตัดออก
29	5.419**	คัดเลือกไว้
30	4.761**	คัดเลือกไว้

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 12 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามความรับผิดชอบ

ข้อ	t	หมายเหตุ
1	9.143**	คัดเลือกไว้
2	7.723**	คัดเลือกไว้
3	2.674**	ตัดออก
4	5.318**	คัดเลือกไว้
5	4.441**	คัดเลือกไว้
6	7.835**	คัดเลือกไว้
7	8.331**	คัดเลือกไว้
8	7.385**	คัดเลือกไว้
9	8.040**	คัดเลือกไว้
10	6.304**	คัดเลือกไว้
11	6.947**	คัดเลือกไว้
12	4.147**	คัดเลือกไว้
13	8.103**	คัดเลือกไว้
14	6.801**	ตัดออก
15	10.806**	คัดเลือกไว้
16	10.313**	คัดเลือกไว้
17	2.408*	ตัดออก
18	3.717**	คัดเลือกไว้
19	2.415*	ตัดออก
20	3.348**	ตัดออก
21	8.040**	คัดเลือกไว้
22	1.526	ตัดออก
23	7.020**	คัดเลือกไว้
24	1.437	ตัดออก
25	8.512**	คัดเลือกไว้
26	8.291**	คัดเลือกไว้
27	.769	ตัดออก
28	7.536**	คัดเลือกไว้
29	.000	ตัดออก
30	.000	ตัดออก

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 13 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

ข้อ	t	หมายเหตุ
1	4.755**	คัดเลือกไว้
2	4.907**	คัดเลือกไว้
3	2.976**	ตัดออก
4	5.638**	คัดเลือกไว้
5	5.861**	คัดเลือกไว้
6	3.960**	คัดเลือกไว้
7	4.809**	คัดเลือกไว้
8	1.931	ตัดออก
9	4.908**	คัดเลือกไว้
10	5.118**	คัดเลือกไว้
11	6.229**	คัดเลือกไว้
12	6.442**	คัดเลือกไว้
13	2.414*	ตัดออก
14	5.812**	คัดเลือกไว้
15	8.158**	คัดเลือกไว้
16	4.154**	คัดเลือกไว้
17	1.377	ตัดออก
18	8.962**	คัดเลือกไว้
19	6.937**	คัดเลือกไว้
20	5.539**	คัดเลือกไว้
21	3.862**	ตัดออก
22	2.993**	ตัดออก
23	5.812**	ตัดออก
24	5.266**	ตัดออก
25	4.067**	คัดเลือกไว้
26	5.773**	คัดเลือกไว้
27	5.498**	คัดเลือกไว้
28	4.388**	ตัดออก
29	5.522**	คัดเลือกไว้
30	3.330**	ตัดออก

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

ข้อ	t	หมายเหตุ
1	5.968**	คัดเลือกไว้
2	5.579**	คัดเลือกไว้
3	6.269**	ตัดออก
4	9.080**	คัดเลือกไว้
5	8.788**	คัดเลือกไว้
6	5.968**	คัดเลือกไว้
7	4.779**	คัดเลือกไว้
8	6.867**	ตัดออก
9	7.490**	คัดเลือกไว้
10	9.319**	คัดเลือกไว้
11	8.840**	คัดเลือกไว้
12	9.020**	คัดเลือกไว้
13	7.397**	ตัดออก
14	8.405**	คัดเลือกไว้
15	10.624**	คัดเลือกไว้
16	9.684**	คัดเลือกไว้
17	9.867**	ตัดออก
18	10.297**	คัดเลือกไว้
19	9.276**	คัดเลือกไว้
20	3.882**	คัดเลือกไว้
21	9.330**	ตัดออก
22	10.825**	ตัดออก
23	2.682**	ตัดออก
24	2.143*	ตัดออก
25	9.823**	คัดเลือกไว้
26	9.801**	คัดเลือกไว้
27	7.896**	คัดเลือกไว้
28	11.439**	ตัดออก
29	7.990**	คัดเลือกไว้
30	8.190**	ตัดออก

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 15 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามการยอมรับความเสี่ยงดูแบบประชาธิปไตย

ข้อ	t	หมายเหตุ
1	8.153**	คัดเลือกไว้
2	8.544**	คัดเลือกไว้
3	6.202**	ตัดออก
4	10.696**	คัดเลือกไว้
5	8.444**	คัดเลือกไว้
6	5.495**	คัดเลือกไว้
7	4.316**	คัดเลือกไว้
8	7.022**	ตัดออก
9	8.640**	คัดเลือกไว้
10	7.639**	คัดเลือกไว้
11	5.028**	คัดเลือกไว้
12	8.048**	คัดเลือกไว้
13	6.595**	ตัดออก
14	5.762**	คัดเลือกไว้
15	9.398**	คัดเลือกไว้
16	4.524**	คัดเลือกไว้
17	5.828**	ตัดออก
18	11.685**	คัดเลือกไว้
19	5.618**	คัดเลือกไว้
20	4.740**	คัดเลือกไว้
21	3.492**	ตัดออก
22	3.583**	ตัดออก
23	6.143**	ตัดออก
24	8.511**	ตัดออก
25	6.267**	คัดเลือกไว้
26	5.775**	คัดเลือกไว้
27	4.924**	คัดเลือกไว้
28	3.607**	ตัดออก
29	5.943**	คัดเลือกไว้
30	5.216**	ตัดออก

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านการอบรมเลี้ยงดู

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความและตอบคำถามทุกตัวเลือกในแต่ละข้อ (ทั้ง ก. , ข.และ ค.)
ซึ่งแต่ละตัวเลือกจะเป็นตัวแทนของการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางด้าน
ขวามือที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ผู้ปกครองในที่นี้ อาจเป็นพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ลุงป้า
น้าอา หรือบุคคลอื่นก็ได้ ที่ให้การดูแลนักเรียนเป็นเวลานาน

ข้อ	ข้อความ	จริง มาก	จริง ค่อนข้าง มาก	จริง ค่อนข้าง น้อย	จริง น้อย
1	ในระหว่างที่นักเรียนกำลังศึกษาเล่าเรียน ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร ก.บังคับให้อ่านหนังสือเป็นประจำ				
	ข.ไม่เคยถามเรื่องการเรียนเลย				
	ค.พูดคุยถึงปัญหาการเรียนว่าเป็นอย่างไร				
2	เวลานักเรียนทำการบ้าน ผู้ปกครองจะปฏิบัติต่อนักเรียน อย่างไร ก.ไม่สนใจว่านักเรียนทำการบ้านได้หรือไม่				
	ข.ไม่ให้ไปไหนจนกว่าจะทำการบ้านเสร็จ				
	ค.ซักถามว่าทำการบ้านได้หรือไม่				
3	บางครั้งนักเรียนเกิดความท้อแท้ผิดหวังด้านการเรียน ผู้ปกครองจะปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร ก.ปลอบ และให้กำลังใจ				
	ข.ไม่สนใจว่านักเรียนมีปัญหาอะไร				
	ค.ให้ดูหนังสือมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม				
4	นักเรียนได้นำสมุดรายงานผลการเรียนมาให้ผู้ปกครอง รับทราบ และผลการเรียนดีขึ้นกว่าเทอมที่ผ่านมา คิดว่าผู้ปกครองจะปฏิบัติอย่างไรเมื่อได้รับสมุดรายงานนี้ ก.ดูผลการเรียนแล้วกล่าวชมเชย				
	ข.วางไว้บนโต๊ะไม่สนใจที่จะเปิดดู				
	ค.พอใจผลการเรียนและควบคุมดูแล ด้านการเรียน มากขึ้น				
5	ขณะที่นักเรียนแต่งตัวออกนอกบ้านไปเที่ยว ผู้ปกครองจะทำอย่างไร ก.ช่วยดูว่านักเรียนแต่งตัวเช่นไรจึงจะเหมาะสม				
	ข.บังคับให้ใส่ชุดตามที่ผู้ปกครองจัดให้				
	ค.ไม่สนใจนักเรียนว่าจะใส่ชุดอะไร				

ข้อ	ข้อความ	จริง มาก	จริง ค่อนข้าง มาก	จริง ค่อนข้าง น้อย	จริง น้อย
6	เสื้อผ้าที่นักเรียนสวมใส่แล้ว ผู้ปกครองให้นักเรียนปฏิบัติ เช่นไร ก.ให้คำแนะนำเกี่ยวกับเสื้อผ้าที่ใส่แล้ว ข.บังคับให้นำไปแช่ผงซักฟอก ค.จะนำมาสวมใส่ซ้ำอีกก็ได้				
7	นักเรียนกับเพื่อนสนิทมีปัญหาขัดแย้งกันอย่างรุนแรง เมื่อนักเรียนปรึกษากับผู้ปกครอง ผู้ปกครองจะอย่างไร ก.ให้ไปขอโทษเพื่อน ข.ไม่สนใจปัญหาที่เกิดขึ้น ค.ยินดีที่จะให้คำปรึกษา				
8	เมื่อนักเรียนกลับจากโรงเรียน เมื่อถึงที่บ้านแล้ว ผู้ปกครองให้นักเรียนทำอะไร ก.ให้พักผ่อนแล้วไปทำการบ้าน ข.บังคับให้ไปอาบน้ำเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที ค.ไม่สนใจนักเรียนว่าจะทำอะไร				
9	วันหยุด เสาร์ – อาทิตย์ นักเรียนปฏิบัติอย่างไร เมื่ออยู่บ้าน ก.คุยปัญหากับผู้ปกครอง ข.ทำงานตามผู้ปกครองกำหนด ค.ไม่ต้องทำอะไร เพราะผู้ปกครองไม่สนใจ				
10	เมื่อนักเรียนได้ช่วยทำงานบ้าน ผู้ปกครองจะปฏิบัติ อย่างไร ก.ยกย่องชมเชย ข.ซักถามว่าทำงานบ้านเสร็จหรือยัง ค.ทำงานของท่าน ไม่ได้สนใจว่านักเรียนจะทำอะไร				
11	ขณะที่นักเรียนรับประทานอาหารกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองจะปฏิบัติเช่นไร ก.สนทนาปัญหาทั่วไป ข.ตักเตือนเรื่องการเรียนเป็นประจำ ค.ไม่สนใจที่จะสนทนาด้วย				
12	นักเรียนคิดว่าผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร ก.ให้ความรักและความอบอุ่น ข.ไม่เคยแนะนำอะไรเลย ค.ให้อยู่ในระเบียบวินัยและทำตามคำสั่ง				

ข้อ	ข้อความ	จริง มาก	จริง ค่อนข้าง มาก	จริง ค่อนข้าง น้อย	จริง น้อย
13	นักเรียนนอนตื่นสาย ไปโรงเรียนไม่ทัน ผู้ปกครองจะปฏิบัติเช่นไร ก.ดูว่าทันที ข.ไม่สนใจว่านักเรียนจะอย่างไรต่อไป ค.แนะนำว่าไม่ควรนอนตื่นสาย				
14	หลังจากที่นักเรียนได้ทำการบ้านเสร็จแล้ว ผู้ปกครองจะปฏิบัติเช่นไร ก.ไม่สนใจว่านักเรียนจะไปเข้านอนเมื่อไร ข.ให้นักเรียนพักผ่อนและเข้านอนตามเวลาปกติ ... ค.กวาดขันให้นักเรียนอ่านหนังสือก่อนเข้านอน				
15	ขณะที่รับประทานอาหารร่วมกันกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองจะปฏิบัติอย่างไร ก.พูดคุยอย่างเป็นกันเองตามปกติ ข.รับประทานอาหารและไม่ได้พูดคุย อะไรเลย ค.อบรมสั่งสอนและบังคับให้ทานอาหารที่มีประโยชน์				
16	โรงเรียนได้จัดทัศนศึกษา นักเรียนต้องไปทุกคน และได้ไปขอค่าเดินทางกับผู้ปกครอง นักเรียนคิดว่า ผู้ปกครองจะทำเช่นไร ก.เต็มใจที่จะให้นักเรียนไปทัศนศึกษาครั้งนี้ ข.ไม่สนใจเรื่องที่นักเรียนจะไปทัศนศึกษาในครั้งนี้ .. ค.ซักถามถึงจำนวนเงินที่จะนำไปใช้และหยิบยื่นให้ทัน				
17	ขณะที่นักเรียนกำลังช่วยผู้ปกครองทำงาน บังเอิญได้รับ บาดเจ็บเล็กน้อยๆ ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนเช่นไร ก.ไม่สนใจที่นักเรียนได้รับบาดเจ็บ ข.แนะนำในการรักษาบาดเจ็บ ค.ดักเตือน และให้รีบไปหายามารักษา				
18	การเดินทางไปโรงเรียน ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียน เช่นไร ก.คอยรับคอยส่งหรือให้ไปกับผู้ที่ไว้ใจ ข.ให้คำแนะนำในการเดินทางไปโรงเรียน ค.จะไปหรือจะกลับจากโรงเรียนเวลาใดก็ได้ เพราะต่างคนต่างไปอยู่แล้ว				

ข้อ	ข้อความ	จริง มาก	จริง ค่อนข้าง มาก	จริง ค่อนข้าง น้อย	จริง น้อย
19	ขณะที่นักเรียนกำลังทำการบ้าน ผู้ปกครองปฏิบัติเช่นไร ก.ดูแลเอาใจใส่ ถ้าเสร็จแล้วจะนำของว่างมาให้				
	ข.นั่งซักถามว่าเมื่อไรจะทำการบ้านเสร็จ				
	ค.ไม่สนใจว่าจะทำการบ้านเสร็จหรือไม่				
20	นักเรียนกลับมาจากโรงเรียน เสื้อผ้าของนักเรียนสกปรก ผู้ปกครองเห็นนักเรียนสวมเสื้อผ้าสกปรกเช่นนี้ ผู้ปกครองจะปฏิบัติเช่นไร				
	ก.ไม่สนใจว่าเสื้อผ้าจะเป็นเช่นไร				
	ข.แนะนำนักเรียนว่าควรจะนำเสื้อผ้าไปแช่ผงซักฟอก				
	ค.บอกให้นักเรียนรีบไปอาบน้ำเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที				

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม

- ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางด้านขวามือที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

มากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
		ทุกครั้ง	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย
1	ข้าพเจ้ามีความมั่นใจ แม้ต้องทำอะไรก็ตามลำพัง				
2	เมื่อต้องเลือกซื้อของ ข้าพเจ้าสามารถเลือกด้วยตนเองได้				
3	ข้าพเจ้าพยายามหลีกเลี่ยง เมื่อต้องแสดงความคิดเห็น ในชั้นเรียน				
4	เมื่อต้องออกไปพูดหน้าชั้น ข้าพเจ้าจะทำได้อย่างมั่นใจ				
5	ข้าพเจ้าตัดสินใจเรื่องการเรียนด้วยตนเอง				
6	ข้าพเจ้าเลือกกระทำการสิ่งต่างๆตามเพื่อน				
7	เมื่อต้องทำงานที่ยาก ข้าพเจ้าจะเกิดความท้อแท้				
8	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาทุกสภาวะ				
9	เมื่อทำการบ้านไม่ได้ ข้าพเจ้าจะปล่อยเลยตามเลย				
10	ข้าพเจ้าไม่มั่นใจในการตัดสินใจของตนเอง				
11	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อ เมื่อต้องอ่านหนังสือเรียน				
12	เมื่อต้องอ่านหนังสือเรียน ข้าพเจ้าจะตั้งใจอ่านจนจบ				
13	ข้าพเจ้าจะตั้งใจทำงานจนสำเร็จ แม้จะเป็นงานที่ยาก				
14	เมื่อทำคะแนนสอบได้ไม่ดี ข้าพเจ้าจะตั้งใจอ่านหนังสือ ให้มากกว่าเดิม				
15	เมื่อทำการบ้านไม่ได้ ข้าพเจ้าจะทำความเข้าใจกับ บทเรียนอีกครั้ง				
16	เมื่อครูสั่งงาน ข้าพเจ้าจะตั้งใจทำงานกว่างานจะสำเร็จ				
17	เมื่อผลงานที่ทำออกมาไม่ดี ข้าพเจ้าจะตั้งใจทำใหม่				
18	ข้าพเจ้าเป็นคนที่อดทนทำสิ่งใดๆได้ไม่นาน				
19	ข้าพเจ้าเลือกทำงานที่ง่าย ไม่ต้องใช้ความสามารถ				
20	ข้าพเจ้าไม่มั่นใจ เมื่อต้องทำอะไรคนเดียว				

- ด้านความเป็นผู้นำ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางด้านขวามือที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
		ทุกครั้ง	เกือบ ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย
1	ข้าพเจ้าสามารถพูดให้เพื่อนกระทำตามข้าพเจ้าได้				
2	เพื่อนๆมีความคิดเห็นคล้ายตามข้าพเจ้า				
3	เพื่อนๆชอบฟังในเรื่องที่ข้าพเจ้าพูด				
4	ข้าพเจ้ามีความสามารถในการพูดจูงใจ				
5	เพื่อนๆยอมรับในความคิดของข้าพเจ้า				
6	เมื่อต้องออกไปพูดหน้าชั้นเรียน เพื่อนๆเลือกให้ ข้าพเจ้าเป็นตัวแทน				
7	เพื่อนๆเลือกให้ข้าพเจ้าเป็นหัวหน้ากลุ่ม				
8	เมื่อความคิดเห็นไม่ตรงกับเพื่อน ข้าพเจ้าจะมีเหตุผล ที่เพื่อนๆยอมรับฟัง				
9	ในการทำงานกลุ่ม ข้าพเจ้ามักจะเป็นผู้ออกความคิด				
10	เพื่อนๆยอมปฏิบัติตามคำพูดของข้าพเจ้า				
11	ข้าพเจ้าสามารถชักชวนให้ผู้อื่น ทำกิจกรรมโรงเรียน ตามข้าพเจ้า				
12	เพื่อนๆยึดการตัดสินใจของข้าพเจ้าในการทำงานกลุ่ม				
13	ข้าพเจ้าตัดสินใจด้วยตนเอง ในการเลือกทำกิจกรรม ของโรงเรียน				
14	ในการทำงาน ข้าพเจ้าเป็นคนตัดสินใจได้รวดเร็ว				
15	ข้าพเจ้าไม่หวั่นไหว แม้โดนเพื่อนหักหัวกับการ ตัดสินใจ				
16	ข้าพเจ้าตัดสินใจได้ว่า สิ่งใดถูกสิ่งใดผิด				
17	ก่อนจะกระทำการสิ่งต่างๆ ข้าพเจ้าจะใช้เหตุผลประกอบ การตัดสินใจ				
18	ข้าพเจ้าเป็นคนที่ตัดสินใจได้ถูกต้อง				
19	เมื่อเพื่อนมีปัญหา จะมาปรึกษากับข้าพเจ้า				
20	เพื่อนๆให้ข้าพเจ้าช่วยตัดสินใจเรื่องการเรียน				

- ด้านความรับผิดชอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางด้านขวามือที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
		ทุกครั้ง	เกือบ ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย
1	เมื่อทำงานกลุ่ม ข้าพเจ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ				
2	ข้าพเจ้าทำงานตามแผนการที่วางไว้				
3	เมื่อทำงานกลุ่ม ข้าพเจ้าจะหลีกเลี่ยงเพื่อให้ตนเองทำงานน้อยลง				
4	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเรียนตามตารางที่จัดไว้				
5	ข้าพเจ้าส่งงานที่ครูมอบหมายตรงตามเวลา				
6	เมื่อรับปากว่าจะช่วยเพื่อนทำงาน ข้าพเจ้าจะทำงานนั้นจนสำเร็จ				
7	ในชั่วโมงเรียน ข้าพเจ้าจะตั้งใจเรียนเต็มที่				
8	เมื่อทำผิด ข้าพเจ้ายอมรับผิดแม้ต้องโดนลงโทษ				
9	ข้าพเจ้านั่งหลับในเวลาเรียน				
10	เมื่อต้องขาดเรียน ข้าพเจ้าจะติดตามบทเรียนได้ทันเพื่อน				
11	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเรียนจนจบ แม้จะรู้สึกง่วงนอน				
12	ข้าพเจ้าทำการบ้านได้ด้วยความสามารถของตนเอง				
13	ข้าพเจ้ารักษาสัญญาของต่าง ๆ ที่ยืมจากเพื่อนเป็นอย่างดี				
14	ก่อนมาโรงเรียน ข้าพเจ้าเตรียมอุปกรณ์การเรียนพร้อม				
15	เมื่อยืมของจากเพื่อน ข้าพเจ้ามักลืมคืนของให้เพื่อน				
16	ข้าพเจ้ารักษาของใช้ส่วนรวมได้เป็นอย่างดี				
17	ข้าพเจ้าจัดของใช้ส่วนตัวให้อยู่ในระเบียบ				
18	เมื่อตัดสินใจทำสิ่งใด ข้าพเจ้าจะยอมรับผล การกระทำนั้น				
19	ข้าพเจ้าเป็นคนกล้ายอมรับความจริง				
20	ข้าพเจ้ายึดถือหลัก “เมื่อทำผิดต้องยอมรับผิด”				

- ด้านบุคลิกภาพการแสดงตัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางด้านขวามือที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
		ทุกครั้ง	เกือบ ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย
1	ข้าพเจ้าสามารถสร้างความคุ้นเคยกับทุกคนได้ง่าย				
2	ข้าพเจ้าชอบพบปะพูดคุยกับคนหมู่มาก				
3	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆในโรงเรียน				
4	ข้าพเจ้ารู้สึกรำคาญถ้าต้องทำกิจกรรมกับคนจำนวนมาก				
5	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานร่วมกับเพื่อนๆ				
6	ข้าพเจ้าชอบลุกขึ้นตอบคำถามในชั้นเรียน				
7	ข้าพเจ้าชอบแสดงความสามารถต่อหน้าผู้อื่น				
8	ข้าพเจ้าชอบทำตัวให้เป็นที่น่าสนใจของกลุ่มเพื่อนๆ				
9	ข้าพเจ้าชอบเป็นตัวแทนของกลุ่มออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน				
10	ข้าพเจ้าพยายามเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆ				
11	ข้าพเจ้าชอบคบหาเพื่อนใหม่				
12	เมื่อพบเพื่อนใหม่ ข้าพเจ้าจะเป็นฝ่ายเข้าไปทักทายก่อน				
13	ข้าพเจ้าสามารถพูดคุยกับคนแปลกหน้าได้อย่างมีความสุข				
14	ข้าพเจ้าชอบติดต่อประสานงานกับผู้คนมากหน้าหลายตา				
15	ข้าพเจ้าพูดให้เพื่อนๆและคนรอบข้างสบายใจ				
16	ข้าพเจ้าพูดในเรื่องที่ทำให้ผู้อื่นรู้สึกดี				
17	ข้าพเจ้าสนุกกับการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ				
18	ข้าพเจ้าพยายามแสวงหาวิธีการใหม่ๆในการทำงาน				
19	เมื่อมีปัญหา ข้าพเจ้าคิดแก้ไขด้วยวิธีการที่หลากหลาย				
20	ข้าพเจ้าปรับตัวทันกับสถานการณ์ความเจริญก้าวหน้าของโลก				

- ด้านการประสบความสำเร็จด้านการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางด้านขวามือที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1	ข้าพเจ้าชวนเพื่อนจับกลุ่ม เพื่อทบทวนบทเรียน		
2	ข้าพเจ้าทำคะแนนสอบได้ระดับดี		
3	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเป็นประจำเพื่อเตรียมสอบให้พร้อม		
4	ข้าพเจ้าสามารถอธิบายเนื้อหาวิชาให้เพื่อนๆเข้าใจได้		
5	ข้าพเจ้าเรียนพิเศษในตอนเย็น		
6	เมื่อข้าพเจ้าออกไปรายงานหน้าชั้น เพื่อนๆจะตั้งใจฟังข้าพเจ้า		
7	ข้าพเจ้าทำการบ้านที่ครูสั่งได้เอง		
8	ข้าพเจ้าไม่เคยติด "0" ติด "ร" หรือ "มส"		
9	ข้าพเจ้าได้รับการกล่าวชานจากเพื่อนๆว่าเป็นคนเก่ง		
10	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือเรียน		
11	นอกจากอ่านหนังสือเรียน ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือที่ให้ความรู้		
12	ข้าพเจ้าชอบดูนิทรรศการที่ให้ความรู้ใหม่ๆ		
13	เพื่อนๆชอบให้ข้าพเจ้าติวการบ้านให้		
14	ข้าพเจ้าทำคะแนนสอบรายจุดประสงค์ได้ในระดับดี		
15	ข้าพเจ้ามีอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ครบถ้วน		
16	ข้าพเจ้าได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนในการตอบปัญหาในกิจกรรมทางการศึกษา		
17	ข้าพเจ้ามีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน		
18	ข้าพเจ้าได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้น		
19	ผู้ปกครองพอใจผลการเรียนของข้าพเจ้า		
20	ข้าพเจ้าได้รับการกล่าวชานว่าเป็นคนขยันจนประสบความสำเร็จในการเรียน		
21	ข้าพเจ้าศึกษาบทเรียนล่วงหน้าก่อนที่ครูจะสอน		
22	ข้าพเจ้าชอบแสวงหาความรู้ใหม่ๆ		
23	ข้าพเจ้าชอบตอบปัญหาที่เกี่ยวกับความรู้		
24	ข้าพเจ้าชอบดูรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับการแข่งขันตอบปัญหาของนักเรียน		
25	ข้าพเจ้ามีสมาธิในการอ่านหนังสือ		
26	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนจนประสบความสำเร็จตามที่คาดหวัง		
27	ข้าพเจ้าเป็นคนมีไหวพริบดี		
28	ข้าพเจ้าไม่เคยทำให้ผู้ปกครองผิดหวังในเรื่องการเรียน		
29	ข้าพเจ้าสามารถแก้ปัญหาที่เกิดจากการเรียนได้		
30	ข้าพเจ้าชอบหาโจทย์ปัญหาหรือแบบฝึกหัดทำ นอกเหนือจากที่ครูสั่ง		

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1.รองศาสตราจารย์ล้วน สายยศ

ผู้เชี่ยวชาญทางการวัดผลและวิจัยการศึกษา

2.อาจารย์ ดร.ละอียด รักษาเผ่า

ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ

ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5.ดร.พาสนา จุลรัตน์

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน ศาสตรภัทร

ภาควิชาจิตวิทยา

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก จ

จดหมายขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ
จดหมายขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือ
และจดหมายขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ทม 1012/ ๖.๖๔๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖/๖ มกราคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองศาสตราจารย์ล้วน สายยศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวธนิสรี เจริญทรัพย์านนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคอล” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคอล

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวธนิสรี เจริญทรัพย์านนท์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ณัฏฐา ณะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/ ๖๖๔๖

วันที่ ๙ มกราคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวรินทิพย์ เจริญทรัพย์ยานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์ค่าโนนิกอล” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ละเอียด รักย์เฒ่า อาจารย์เชาวลิต รวยหาจิน และ อาจารย์พาสนา จุลรัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์ค่าโนนิกอล

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวรินทิพย์ เจริญทรัพย์ยานนท์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์อังคณา หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/๑๖๖๒

วันที่ 17 มกราคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวธนิรพี เจริญทรัพย์านนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิกอล” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ดวงเดือน ศาสตรภัทร เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิกอล

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวธนิรพี เจริญทรัพย์านนท์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1012/ 0545

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๕ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนคุรุประชาสรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวธนิรพี เจริญทรัพย์ยานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิกอล” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3 จำนวน 222 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิกอล ในระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวธนิรพี เจริญทรัพย์ยานนท์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรวุฒิ ปัดไธสง)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644 โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๖๖4๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๑ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสรรพวิทยวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวธรรพ์ เจริญทรัพย์านนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคอล” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3 จำนวน 140 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคอล ในระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวธรรพ์ เจริญทรัพย์านนท์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรฤดี ปัดไธสง)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644 โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๒๖4๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบุญนาคพิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวธรรณี เจริญทรัพย์านนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิกอล” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3 จำนวน 90 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิกอล ในระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวธรรณี เจริญทรัพย์านนท์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวุฒิ ปัดไธสง)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644 โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ 0544

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๕ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนห้วยกรดวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวธนิรพี เจริญทรัพย์ยานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิกอล” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3 จำนวน 94 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิกอล ในระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวธนิรพี เจริญทรัพย์ยานนท์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรสุติ ปัดไธสง)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644 โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ 04/๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชัยนาทพิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวธิรพี เจริญทรัพย์ยานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคอล” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3 จำนวน 80 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคอล ในระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวธิรพี เจริญทรัพย์ยานนท์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์อภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ 0๑11

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒5 มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชัยนาทพิทยาคม 2

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวธนิษฐา เจริญทรัพย์ยานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคอล” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3 จำนวน 54 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคอล ในระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวธนิษฐา เจริญทรัพย์ยานนท์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ 0414

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒5 มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอุลิตไพบูลย์ชนูปถัมภ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวธนิษฐา เจริญทรัพย์ยานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคอล” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3 จำนวน 68 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคอล ในระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวธนิษฐา เจริญทรัพย์ยานนท์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์อังคณา หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ 0415

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาครพิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวรินทิพย์ เจริญทรัพย์ยานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคัล” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3 จำนวน 72 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคัล ในระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวรินทิพย์ เจริญทรัพย์ยานนท์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์อังคณา หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ 0414

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยคตพิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวธนิษฐา เจริญทรัพย์ยานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคัล” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3 จำนวน 70 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคัล ในระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวธนิษฐา เจริญทรัพย์ยานนท์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์อังคณา หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ 0๕13

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒5 มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนศรีสโมสรวินทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวธรรณี เจริญทรัพย์ยานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความเป็นผู้นำของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคอล” โดยมี รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3 จำนวน 60 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเชื่อมั่นในตนเองและความเป็นผู้นำของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์คาโนนิคอล ในระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวธรรณี เจริญทรัพย์ยานนท์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวรินรพี เจริญทรัพย์านนท์
วันเดือนปีเกิด	16 พฤษภาคม 2514
สถานที่เกิด	อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	73 – 75 ถนนตากลีพัฒนา อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์
ตำแหน่งหน้าที่	นักวิชาการศึกษา ระดับ 4
สถานที่ทำงาน	สำนักงานศึกษาธิการอำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2524	ประถมศึกษา จากโรงเรียนปรียาโชติ อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์
พ.ศ.2530	มัธยมศึกษา จากโรงเรียนตากลีประชาสรรค์ อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์
พ.ศ.2535	การศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) วิชาเอกการวัดผลการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ.2545	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกการวิจัยและสถิติ ทางการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ